

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Maahanmuuttajien kotoutumiskyselytutkimus 2025

Maakunnalliset tulokset

Funded by
the European Union

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
Saatteeksi.....	3
1. Taustatiedot.....	4
1.1. Mikä on asuinkuntasi?	4
1.2. Mikä on ikäsi?.....	4
1.3. Mikä on sukupuolesi?	6
1.4. Kuinka kauan olet asunut Suomessa?	7
1.5. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten elämäsi tällä hetkellä?.....	9
1.6. Kuinka hyvin osaat suomen kieltä?.....	11
2. Tyytyväisyys elämään Pohjois-Karjalassa.....	13
2.1. Kuinka tyytyväinen olet elämääsi Pohjois-Karjalassa?	13
2.2. Ajatteletko, että asut nykyisessä asuinkunnassasi vielä viiden vuoden kuluttua?.....	16
3. Yhdenvertaisuus ja turvallisuus.....	19
3.1. Koetko, että sinua kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa?.....	19
3.2. Oletko kokenut rasismia Pohjois-Karjalassa?.....	22
3.1. Koetko, että päivittäinen elämäsi on turvallista Pohjois- Karjalassa?	25
3.2. Luotatko viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?	28
3.3. Jos joudut rikoksen uhriksi, tiedätkö mistä voit hakea apua?.....	31
4. Osallisuus.....	33
4.1. Onko sinulla suomalaisia ystäviä?	33
4.2. Onko sinulla harrastuksia, joissa tapaavat suomalaisia?.....	35
4.3. Oletko mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa?	37
5. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	39
5.1. Kuinka usein käytät kirjaston palveluja?	39
5.2. Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja?	43
5.3. Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluita Pohjois-Karjalassa?.....	47
5.4. Oletko osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa?.....	51
6. Julkiset palvelut	54
6.1. Osaatko hakea apua Siun soten terveyskeskuksesta tai päivystyksestä?	54
6.2. Osaatko hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista?.....	57

6.1.	Tiedätkö, miten voit saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa?	60
6.2.	Tiedätkö, missä elämäntilanteissa ja miten voit hakea Kelan etuuksia?	62
7.	Kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalvelut	64
7.1.	Oletko käyttänyt kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja?	64
7.2.	Oletko tyytyväinen palveluun, jota olet saanut kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa?	67
7.3.	Oletko osallistunut omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon Suomessa?	70
7.4.	Oletko osallistunut kotoutumiskoulutukseen Suomessa?	73
8.	Tietotarpeet.....	75
8.1.	Kaipaen lisätietoa seuraavista asioista	75
9.	Liitteet.....	77
10.	Kotoutumiskysely maahanmuuttajille.....	136

Saatteeksi

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto osallistui vuosina 2023–2025 Horisontti Eurooppa – rahoitteiseen tutkimushankkeeseen *Rural Sustainability Transitions through Integration of Knowledge for improved policy processes* (RUSTIK). Hankkeen tavoitteena oli etsiä keinoja maaseutualueiden kestävyysaasteisiin tuottamalla uutta tietoa alueiden päätöksenteon tueksi. Hankkeessa Pohjois-Karjalaa edustivat Pohjois-Karjalan maakuntaliitto sekä Itä-Suomen yliopiston Karjalan tutkimuslaitos.

Pohjois-Karjalassa hankkeen toimenpiteet kytkeytyivät väestömuutoksen ja maahanmuuton teemoihin. Maakuntaliiton tavoitteena hankkeessa oli valmistella Pohjois-Karjalassa asuville maahanmuuttajille suunnattu kyselytutkimus, joka tuottaisi tietoa maahanmuuttajien kokemuksista, tietotarpeista ja viihtyvyydestä maakunnassa. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa kunnille sekä muille kotoutumisen toimijoille tietoa, jota ne voisivat hyödyntää kotoutumispalvelujen kehittämisessä. Lisäksi hankkeessa tutkittiin kotoutumislain kokonaisuudistuksen vaikutuksia kuntien maahanmuuttajille tarjoamiin kotoutumispalveluihin.

Maahanmuuttajien kotoutumiskysely luotiin laajassa yhteistyössä kotoutumisen parissa toimivien sidosryhmien kuten ELY-keskuksen, kuntien maahanmuuttoviranomaisten, työllisyysalueen, hyvinvointialueen sekä järjestöjen kesken. Kysely luotiin Webropol-alustalle ja se käännettiin yhteensä 16 Pohjois-Karjalassa puhutulle kielelle. Kyselyyn pyrittiin saamaan mahdollisimman kattavasti vastauksia yli 18-vuotiailta Pohjois-Karjalassa asuvilta maahanmuuttajilta. Kyselyyn vastattiin anonyymisti. Kyselyvastausten kerääminen hankittiin ostopalveluna Joensuun Monikulttuurisuusyhdistys ry:ltä, joka keräsi vastauksia kaikissa Pohjois-Karjalan kunnissa ajalla 29.9.-30.11.2025.

Tämä raportti sisältää maahanmuuttajien kotoutumiskyselyn maakunnalliset tulokset. Kyselyyn vastasi yhteensä 1235 henkilöä. Raportin ovat tuottaneet RUSTIK-hankkeen projektipäällikkö Aura Liski, korkeakouluharjoittelija Niina Suhonen sekä tietopalveluasiantuntija Hanna Silvennoinen Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta.

Toivomme kyselytulosten tarjoavan mielenkiintoista tietoa kotoutumisen toimijoille ja auttavan kotoutumispalvelujen kehittämisessä Pohjois-Karjalassa.

Joensuussa joulukuussa 2025

Aura Liski
RUSTIK-hankkeen projektipäällikkö

1. Taustatiedot

1.1. Mikä on asuinkuntasi?

Kyselyyn saatiin yhteensä 1235 vastausta. Alla oleva taulukko esittää kunnittaiset vastausmäärät.

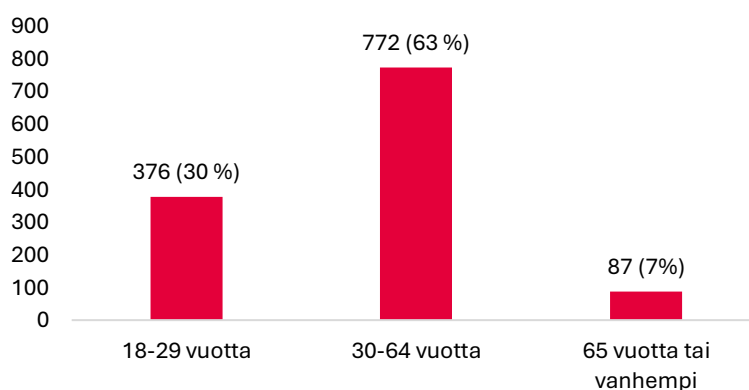
Kunnittaiset vastausmäärät

Kunta	Vastaajamäärä
Joensuu	665
Kitee	97
Outokumpu	59
Lieksa	57
Nurmes	56
Liperi	52
Heinävesi	49
Kontiolahti	47
Tohmajärvi	39
Polvijärvi	32
Juuka	29
Rääkkylä	28
Ilomantsi	24
Tyhjiä	1
YHTEENSÄ	1235

1.2. Mikä on ikäsi?

Vastaajista suurin osa, 63 %, oli iältään 30–64-vuotiaita. Toiseksi eniten oli 18–29-vuotiaita (30 %) ja vähiten 65-vuotiaita ja sitä vanhempia (7 %).

Vastaajien ikäjakauma

Alla oleva taulukko esittää vastaajien sukupuolijakauman ikäryhmittäin.

Sukupuolijakauma ikäryhmän mukaan

	Nainen	Mies	Muu	En halua kertoa
18–29 vuotta	44 %	51 %	0 %	5 %
30–64 vuotta	57 %	39 %	1 %	3 %
65 vuotta tai vanhempi	61 %	30 %	0 %	9 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien Suomessa asutun ajan osuudet ikäryhmittäin.

Suomessa asuttu aika ikäryhmittäin

	Alle vuoden	1–4 vuotta	5–9 vuotta	Yli 10 vuotta
18–29 vuotta	32 %	53 %	12 %	3 %
30–64 vuotta	13 %	55 %	17 %	15 %
65 vuotta tai vanhempi	2 %	15 %	7 %	76 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien päätoimisen tekemisen osuudet ikäryhmittäin.

Päätoiminen tekeminen ikäryhmittäin

	Kotoutumis- koulutuksessa	Opiskelija	Työtön työnhakija	Työssä	Työvoiman ulkopuolella	Eläkkeellä
18–29 vuotta	11 %	47 %	17 %	13 %	11 %	0 %
30–64 vuotta	20 %	24 %	21 %	28 %	6 %	1 %
65 vuotta tai vanhempi	0 %	0 %	1 %	3 %	5 %	91 %

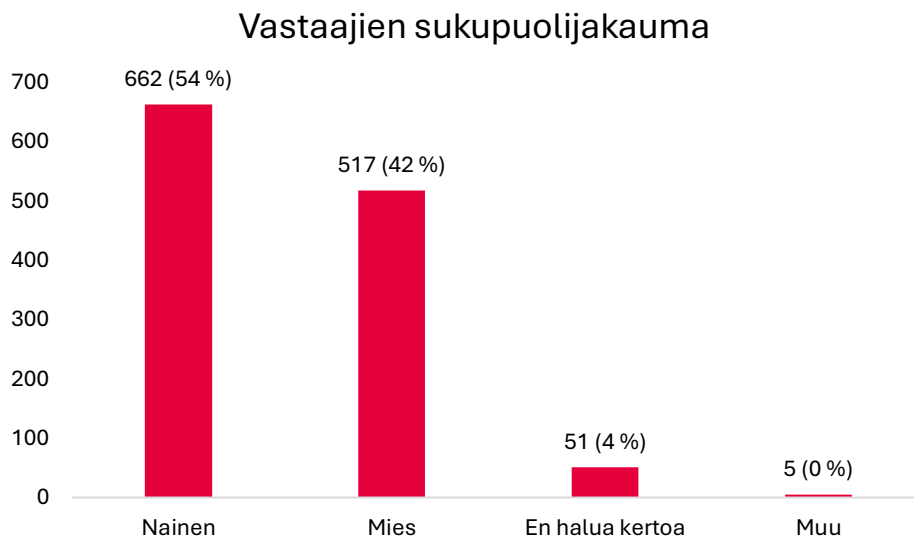
Alla oleva taulukko esittää vastaajien suomen kielen taidon osuudet ikäryhmittäin.

Suomen kielen taito ikäryhmittäin

	En osaa lainkaan	Osaan vain muutamia sanoja	Pärjään arkitilanteissa	Pystyn keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti	Äidinkielen tasoisesti
18–29 vuotta	4 %	39 %	45 %	9 %	3 %
30–64 vuotta	2 %	24 %	58 %	13 %	3 %
65 vuotta tai vanhempi	3 %	17 %	48 %	28 %	3 %

1.3. Mikä on sukupuolesi?

Vastaajista naisia oli 54 % ja miehiä 42 %. Vastaajista viisi oli muunsukupuolisia ja 51 henkilöä (4 %) ei halunnut kertoa sukupuoltaan.

Alla oleva taulukko esittää vastaajien ikäryhmittäiset osuudet sukupuolittain.

Ikäryhmät sukupuolittain

	18–29 vuotta	30–64 vuotta	65 vuotta tai vanhempi
Nainen	25 %	67 %	8 %
Mies	37 %	58 %	5 %
Muu	20 %	80 %	0 %
En halua kertoa	33 %	51 %	16 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien Suomessa asutun ajan osuudet sukupuolittain.

Suomessa asuttu aika sukupuolittain

	Alle vuoden	1–4 vuotta	5–9 vuotta	10 vuotta tai enemmän
Nainen	13 %	55 %	15 %	17 %
Mies	25 %	47 %	15 %	13 %
Muu	0 %	20 %	40 %	40 %
En halua kertoa	14 %	47 %	16 %	24 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien päätoimisen tekemisen osuudet sukupuolittain.

Päätoiminen tekeminen sukupuolittain

	Kotoutumis- koulutuksessa	Opiskelija	Työtön työnhakija	Työssä	Työvoiman ulkopuolella	Eläkkeellä
Nainen	16 %	28 %	20 %	17 %	12 %	8 %
Mies	18 %	34 %	23 %	19 %	1 %	5 %
Muu	0 %	0 %	40 %	40 %	20 %	0 %
En halua kertoa	4 %	18 %	18 %	29 %	18 %	14 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien suomen kielen taidon osuudet sukupuolittain.

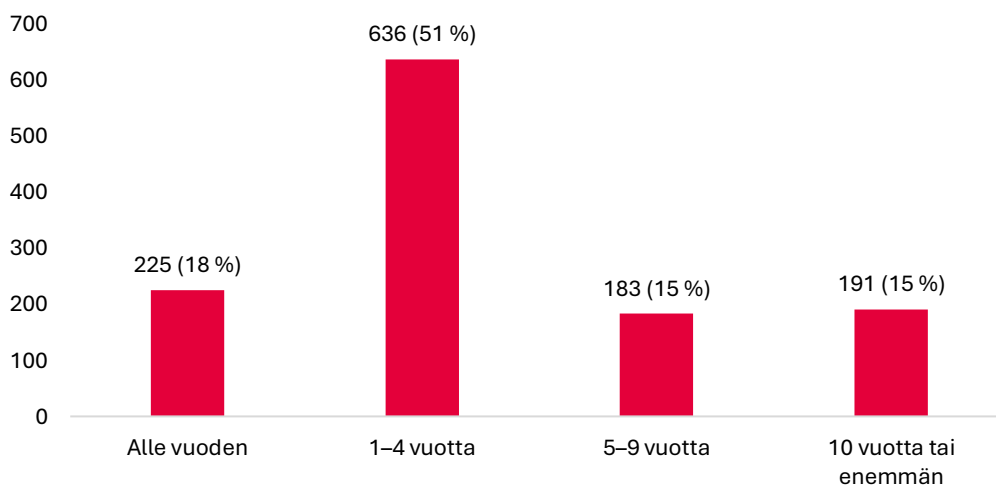
Suomen kielen taito sukupuolittain

	En osaa lainkaan	Osaan vain muutamia sanoja	Pärjään arkitilanteissa	Pystyn keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti	Äidinkielen- tasoisesti
Nainen	2 %	29 %	52 %	14 %	3 %
Mies	4 %	27 %	55 %	12 %	3 %
Muu	0 %	0 %	80 %	20 %	0 %
En halua kertoa	8 %	43 %	39 %	6 %	4 %

1.4. Kuinka kauan olet asunut Suomessa?

Suurin osa vastaajista, 51 %, oli asunut Suomessa 1–4 vuotta. Yhteensä 18 % vastaajista oli asunut Suomessa alle vuoden, 15 % 5–9 vuotta ja 15 % 10 vuotta tai enemmän.

Vastaajien asuinaika Suomessa

Alla oleva taulukko esittää vastaajien ikäryhmäjakauman Suomessa asutun ajan mukaan.

Ikäryhmä Suomessa asutun ajan mukaan

	18–29 vuotta	30–64 vuotta	65 vuotta tai vanhempi
Alle vuoden	53 %	46 %	1 %
1–4 vuotta	31 %	67 %	2 %
5–9 vuotta	25 %	72 %	3 %
10 vuotta tai enemmän	7 %	59 %	35 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien sukupuolijakauman Suomessa asutun ajan mukaan.

Sukupuoli Suomessa asutun ajan mukaan

	Nainen	Mies	Muu	En halua kertoa
Alle vuoden	40 %	57 %	0 %	3 %
1–4 vuotta	58 %	39 %	0 %	4 %
5–9 vuotta	52 %	42 %	1 %	4 %
10 vuotta tai enemmän	58 %	35 %	1 %	6 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien päätoimisen tekemisen osuudet Suomessa asutun ajan mukaan.

Päätoiminen tekeminen Suomessa asutun ajan mukaan

	Kotoutumis- koulutuksessa	Opiskelija	Työssä	Työtön työnhakija	Työvoiman ulkopuolella	Eläkkeellä
Alle vuoden	25 %	46 %	5 %	19 %	4 %	1 %
1–4 vuotta	21 %	35 %	17 %	17 %	8 %	2 %
5–9 vuotta	3 %	17 %	36 %	28 %	13 %	3 %
10 vuotta tai enemmän	1 %	6 %	41 %	14 %	5 %	33 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien suomen kielen taidon osuudet Suomessa asutun ajan mukaan.

Suomen kielen osaaminen Suomessa asutun ajan mukaan

	En osaa lainkaan	Osaan vain muutamia sanoja	Pärjään arkitilanteissa	Pystyn keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti	Äidinkielen- tasoisesti
Alle vuoden	9 %	56 %	32 %	0 %	2 %
1–4 vuotta	2 %	30 %	60 %	7 %	1 %
5–9 vuotta	1 %	14 %	63 %	20 %	3 %
10 vuotta tai enemmän	0 %	4 %	45 %	40 %	11 %

1.5. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten elämääsi tällä hetkellä?

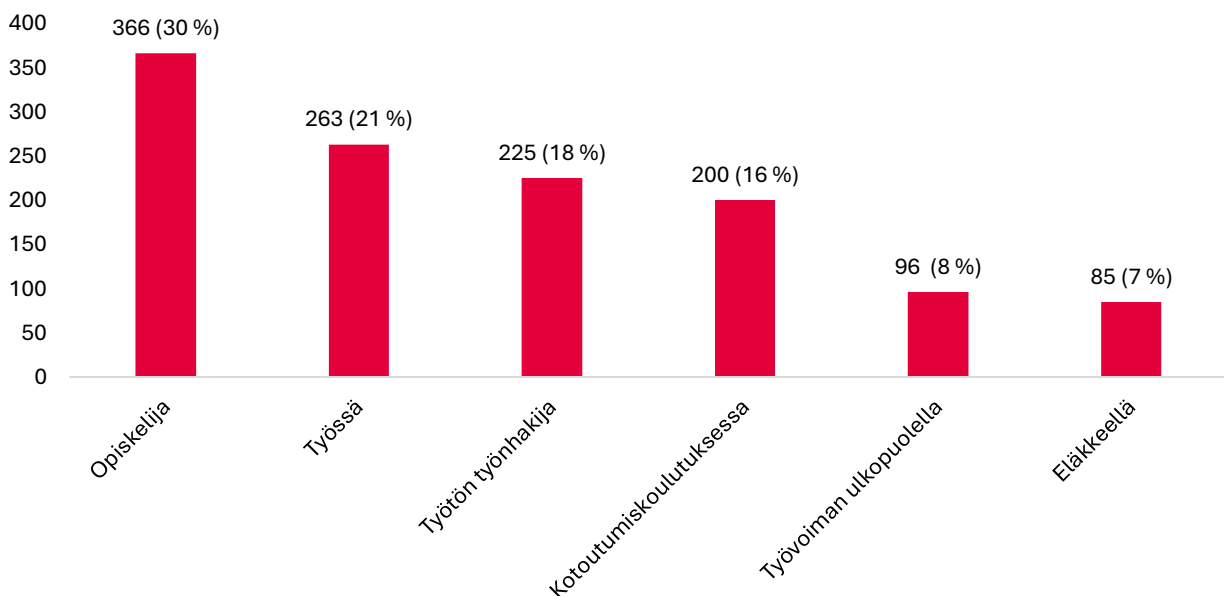
Vastaajia pyydettiin valitsemaan vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten heidän tämänhetkistä päätoimista tekemistään. Jos vastaaja teki useampaa asiaa samanaikaisesti, esimerkiksi opiskeli ja kävi töissä, häntä pyydettiin valitsemaan vaihtoehto, jota hän tekee suurimman osan ajastaan.

Vastaajista suurin osa, 30 %, oli opiskelijoita, 21 % oli työssäkäyviä, 18 % oli työttömiä työnhakijoita, 16 % oli parhaillaan kotoutumiskoulutuksessa, 8 % oli työvoiman ulkopuolella ja 7 % oli eläkkeellä.

Opiskelulla kyselyssä tarkoitettiin tutkintoon johtavaa opiskelua, ei yksittäistä kurssia kuten suomen kielen kurssia tai kotoutumiskoulutusta.

Työvoiman ulkopuolella -luokka oli kyselyyn muotoiltu seuraavasti: *En ole töissä enkä etsi töitä (esimerkiksi hoidan lapsiani kotona, olen sairas tai olen työkyvytön enkä siksi hae tällä hetkellä työpaikkaa).*

Päätoiminen tekeminen

Alla oleva taulukko esittää vastaajien ikäryhmäjakauman päätoimisen tekemisen mukaan.

Ikäryhmä päätoimisen tekemisen mukaan

	18–29 vuotta	30–64 vuotta	65 vuotta tai vanhempi
Kotoutumiskoulutuksessa	22 %	79 %	0 %
Opiskelija	49 %	51 %	0 %
Työssä	18 %	81 %	1 %
Työtön työnhakija	29 %	71 %	0 %
Työvoiman ulkopuolella	45 %	51 %	4 %
Eläkkeellä	0 %	7 %	93 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien sukupuolijakauman päätoimisen tekemisen mukaan.

Sukupuoli päätoimisen tekemisen mukaan

	Nainen	Mies	Muu	En halua kertoa
Kotoutumiskoulutuksessa	53 %	46 %	0 %	1 %
Opiskelija	50 %	48 %	0 %	2 %
Työssä	50 %	46 %	1 %	3 %
Työtön työnhakija	49 %	43 %	1 %	7 %
Työvoiman ulkopuolella	83 %	6 %	1 %	9 %
Eläkkeellä	59 %	33 %	0 %	8 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien Suomessa asutun ajan päätoimisen tekemisen mukaan.

Suomessa asuttu aika päätoimisen tekemisen mukaan

	Alle vuoden	1–4 vuotta	5–9 vuotta	10 vuotta tai enemmän
Kotoutumiskoulutuksessa	29 %	68 %	3 %	1 %
Opiskelija	28 %	60 %	8 %	3 %
Työtön työnhakija	19 %	47 %	23 %	12 %
Työvoiman ulkopuolella	10 %	54 %	25 %	10 %
Työssä	4 %	41 %	25 %	30 %
Eläkkeellä	2 %	16 %	7 %	74 %

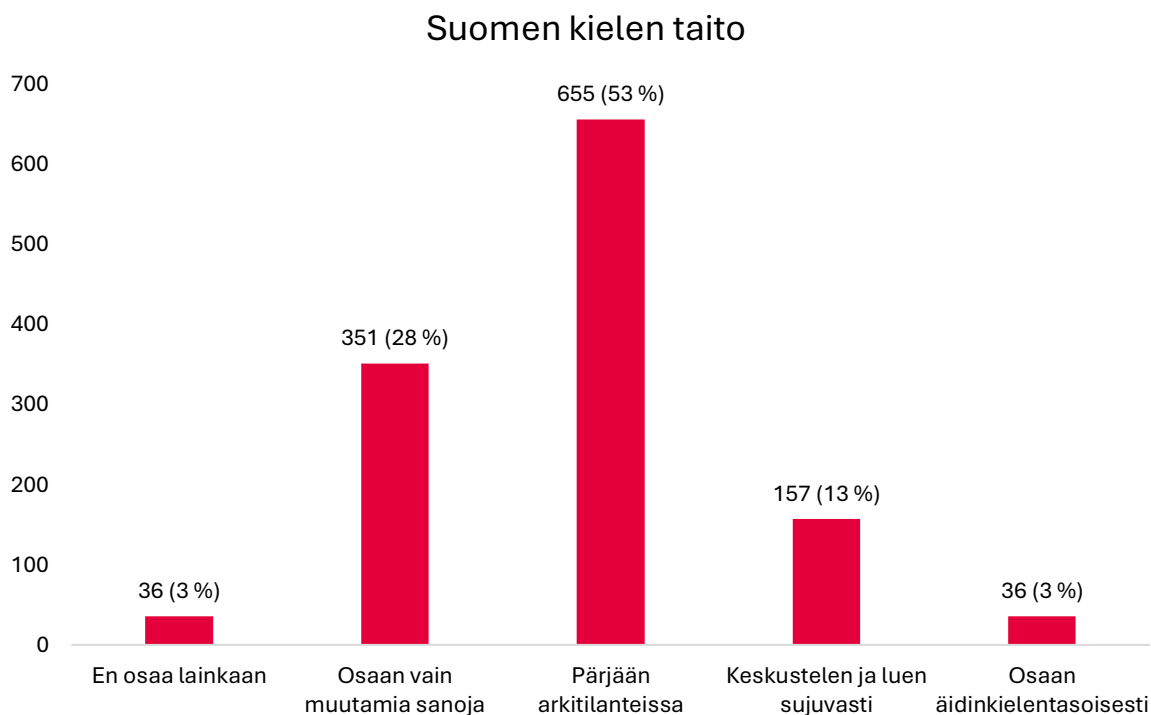
Alla oleva taulukko esittää vastaajien suomen kielen taidon päätoimisen tekemisen mukaan.

Suomen kielen taito päätoimisen tekemisen mukaan

	En osaa lainkaan	Osaan vain muutamia sanoja	Pärjään arkitilanteissa	Keskustelen ja luen sujuvasti	Äidinkielen tasoisesti
Työssä	1 %	13 %	49 %	30 %	8 %
Työtön työnhakija	3 %	32 %	58 %	4 %	2 %
Työvoiman ulkopuolella	9 %	60 %	27 %	3 %	0 %
Eläkkeellä	2 %	16 %	54 %	25 %	2 %
Opiskelija	2 %	29 %	57 %	10 %	2 %
Kotoutumiskoulutuksessa	4 %	34 %	58 %	4 %	1 %

1.6. Kuinka hyvin osaat suomen kieltä?

Vastaajista suurin osa kertoi osaavansa suomen kieltä perustasolla eli pärjäävänsä arkitilanteissa (53 %). Seuraavaksi eniten (28 %) kertoi osaavansa vain muutamia sanoja suomeksi. 13 % kertoi

osaavansa suomea hyvin eli pystyvänsä keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti. Pieni osa (3 %) kertoi osaavansa suomea äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti ja sama määrä (3 %) kertoi, ettei osaa lainkaan suomea.

Alla oleva taulukko esittää vastaajien ikäryhmäjakauman suomen kielen taidon mukaan.

Ikäryhmä suomen kielen taidon mukaan

	18–29 vuotta	30–64 vuotta	65 vuotta tai vanhempi
Äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti	33 %	58 %	8 %
Osaan hyvin (pystyn keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti)	21 %	64 %	15 %
Osaan perustasolla (pärjään arkitilanteissa)	26 %	68 %	6 %
Osaan vain muutamia sanoja	42 %	54 %	4 %
En osaa lainkaan	39 %	53 %	8 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien sukupuolijakauman suomen kielen taidon mukaan.

Sukupuoli suomen kielen taidon mukaan

	Naiset	Miehet	En halua kertoa	Muu
Äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti	58 %	36 %	6 %	0 %
Osaan hyvin (pystyn keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti)	59 %	39 %	2 %	1 %
Osaan perustasolla (päryään arkitilanteissa)	53 %	43 %	3 %	1 %
Osaan vain muutamia sanoja	54 %	40 %	6 %	0 %
En osaa lainkaan	36 %	53 %	11 %	0 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien Suomessa asutun ajan suomen kielen taidon mukaan.

Suomessa asuttu aika suomen kielen taidon mukaan

	Alle vuoden	1–4 vuotta	5–9 vuotta	10 vuotta tai enemmän
Äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti	11 %	14 %	17 %	58 %
Osaan hyvin (pystyn keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti)	1 %	28 %	23 %	48 %
Osaan perustasolla (päryään arkitilanteissa)	11 %	58 %	18 %	13 %
Osaan vain muutamia sanoja	36 %	54 %	7 %	2 %
En osaa lainkaan	58 %	39 %	3 %	0 %

Alla oleva taulukko esittää vastaajien päätoimisen tekemisen suomen kielen taidon mukaan.

Päätoiminen tekeminen suomen kielen taidon mukaan

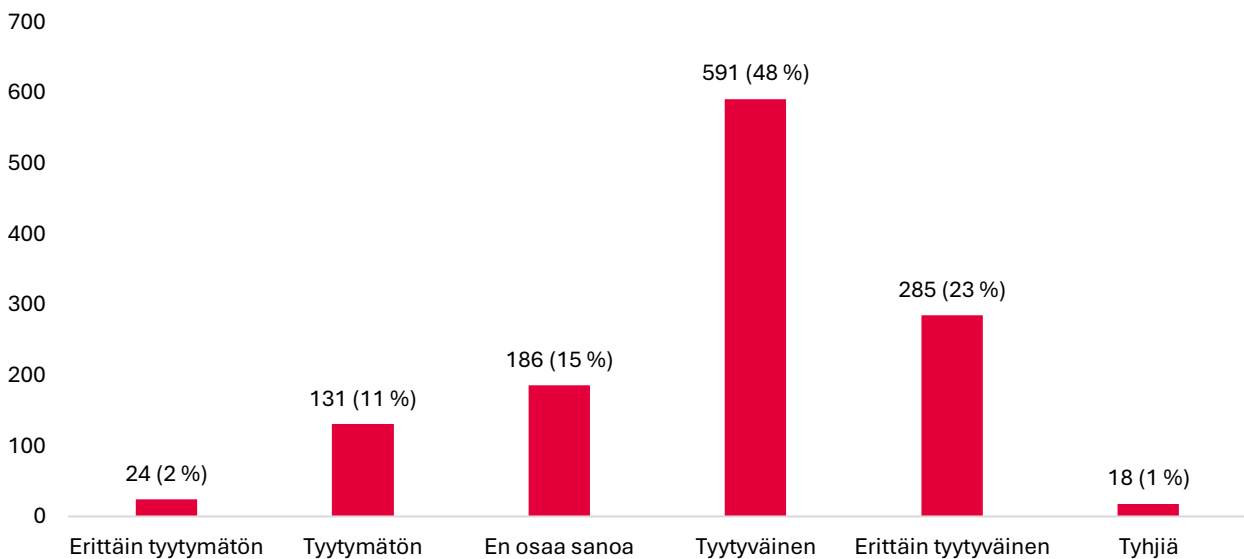
	Kotoutumis- koulutuksessa	Opiskelija	Työtön työnhakija	Työssä	Työvoiman ulkopuolella	Eläkkeellä
Äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti	6 %	22 %	11 %	56 %	0 %	6 %
Osaan hyvin (pystyn keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti)	5 %	22 %	6 %	51 %	2 %	13 %
Osaan perustasolla (päryään arkitilanteissa)	18 %	32 %	20 %	20 %	4 %	7 %
Osaan vain muutamia sanoja	19 %	30 %	21 %	9 %	17 %	4 %
En osaa lainkaan	19 %	25 %	19 %	6 %	25 %	6 %

2. Tyytyväisyys elämään Pohjois-Karjalassa

2.1. Kuinka tyytyväinen olet elämääsi Pohjois-Karjalassa?

Vastaajista 71 % kertoi olevansa tyytyväisiä (48 %) tai erittäin tyytyväisiä (23 %) elämäänsä Pohjois-Karjalassa. Tyytymättömiä elämäänsä oli 11 % vastaajista ja erittäin tyytymättömiä 2 % vastaajista. Vastaajista 15 % ei osannut kertoa kantaansa.

Kuinka tyytyväinen olet elämääsi Pohjois-Karjalassa?

Ikäluokista 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat tunsivat olevansa tyytyväisempiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa kuin muut ikäluokat. Heistä 80 % kertoi olevansa tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä. 30–64 vuotiaista 76 % ja 18–29 vuotiaista 61 % tunsivat olevansa tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	61 %
30–64-vuotiaat	76 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	80 %

Naisten ja miesten välillä eroa tyytyväisyydessä ei juuri ollut. Sekä naisista että miehistä 73 % kertoi olevansa tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa. Naisista 21 % ja miehistä 27 % koki olevansa erittäin tyytyväisiä ja naisista 52 % ja miehistä 46 % koki olevansa tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa.

Myöskään eri ikäryhmissä naisten ja miesten tyytyväisyydellä ei juurikaan ollut eroa. Suurin ero esiintyy 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ryhmässä, jossa miehet olivat 11 prosenttiyksikköä naisia tyytyväisempiä.

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	65 %
18–29-vuotiaat miehet	61 %
30–64-vuotiaat naiset	76 %
30–64-vuotiaat miehet	73 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	77 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	88 %

Kaikista tyytyväisimpiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa olivat kotoutumiskoulutuksessa olevat ja eläkeläiset, joista 90 % ja 88 % oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa. Työttömistä työnhakijoista vain reilu puolet ja työvoiman ulkopuolella olevista alle puolet kertoi olevansa tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä.

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Kotoutumiskoulutuksessa	90 %
Eläkkeellä	88 %
Työssä	78 %
Opiskelija	74 %
Työtön työnhakija	55 %
Työvoiman ulkopuolella	41 %

Asuinaika Suomessa ei näytä juuri vaikuttavan vastaajien tyytyväisyyteen.

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	71 %
5–9 vuotta	67 %
1–4 vuotta	74 %
Alle 1 vuotta	70 %

Tyytyväisyys elämään Pohjois-Karjalassa näytti korreloivan suomen kielen taidon osaamisen kanssa. Niistä, jotka eivät osanneet lainkaan suomea, vain reilu puolet tunsivat olevansa tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa. Vastaajista, jotka puhuivat suomea äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti ja vastaajista, jotka pystyivät keskustelemaan ja lukemaan suomea sujuvasti, yli 80 % tunsivat olevansa tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä Pohjois-Karjalassa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	81 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	85 %
Pärjään arkitilanteissa	73 %
Osaan vain muutamia sanoja	65 %
En osaa lainkaan	56 %

Merkittävimmät syyt tyytymättömyydelle elämään Pohjois-Karjalassa olivat työpaikkojen puute ja haasteet työllistymisessä. Työpaikkoja oli vähän ja työn saaminen vaikeaa. Yleinen kokemus oli, että maahanmuuttajat hylätään usein työnhaussa heikon suomen kielen taidon vuoksi, eikä työnantajilla koettu olevan halukkuutta palkata maahanmuuttajia.

Vastauksissa korostuivat myös arkipäivän kokemukset syrjinnästä ja rasismista sekä yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden tunteesta. Kolmantena teemana aineistosta nousivat esiin puutteelliset tai hitaasti toimivat palvelut, esimerkiksi viranomaisasiointiin, terveydenhuoltoon sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluihin liittyen. Lisäksi pienemmällä paikkakunnilla nostettiin esiin syrjäinen sijainti ja heikko julkinen liikenne.

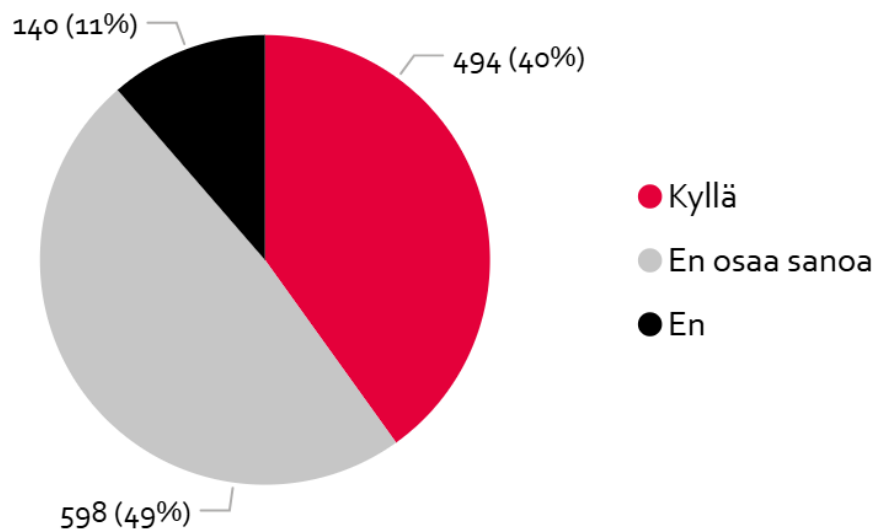
- *Työn löytäminen on todella vaikeaa, ja meidät hylätään usein sillä perusteella, että suomen kielen taitomme on heikko, vaikka todellisuudessa he eivät ole halukkaita antamaan meille mahdollisuutta.*
- *Kyse on lähinnä työn saamisesta ja siitä, että tuntee olevansa jumissa, eikä ole varaa mihinkään.*
- *Kotoutuminen on vaikeaa. Suomalaiset eivät puhu ulkomaalaisten kanssa, emmekä saa edes mahdollisuuksia vapaaehtoistyöhön, harjoitteluun tai rahoitettuihin työpaikkoihin.*
- *Täällä asukkaat pysyvät omissa asioissaan. He ovat hyvin etäisiä. Minusta joskus tuntuu, että suomalaiset ovat täällä hieman rasistisia. He eivät halua olla tekemisissä maahanmuuttajien kanssa. Ja maahanmuuttajat ovat kiireisiä rakentaessaan omaa elämäänsä. Kuin olisivat kilpailussa... heillä on myös oma maailmansa.*
- *Vapaa-ajanviettopaikkoja ja palveluja on vähennetty. Jokainen konsertti tai lomamatka merkitsee lisäkuluja, koska matka Helsinkiin maksaa. [vastausta lyhennetty]*
- *Tunnen oloni hyvin yksinäiseksi.*

Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Miksi et ole tyytyväinen elämääsi Pohjois-Karjalassa?* on esitelty Liitteessä 1. Kysymykseen vastasi yhteensä 80 henkilöä.

2.2. Ajatteletko, että asut nykyisessä asuinkunnassasi vielä viiden vuoden kuluttua?

Vastaajista 40 % ajatteli asuvansa nykyisessä asuinkuntaan vielä viiden vuoden kuluttua. 11 % ajatteli, ettei asu enää nykyisessä asuinkunnassaan viiden vuoden kuluttua ja 49 % oli epävarmoja kannastaan.

Ajatteletko, että asut nykyisessä asuinkunnassasi vielä viiden vuoden kuluttua?

Eniten nykyisessä asuinkunnassaan asuvia oli 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ikäryhmässä, josta 64 % ajatteli asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua. 30–64-vuotiaissa näin ajattelevien osuus oli 41 % ja 18–29-vuotiaissa nuorissa vain 33 %.

Osuus vastaajista, jotka ajattelevat asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	33 %
30–64-vuotiaat	41 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	64 %

Naisista 40 % ja miehistä 42 % ajatteli asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua. 18–29-vuotiaiden ja 30–64-vuotiaiden ryhmissä naisten ja miesten näkemykset olivat samankaltaisia. 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ryhmässä miehet (77 %) ajattelivat useammin asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua kuin naiset (60 %).

Osuus vastaajista, jotka ajattelevat asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	34 %
18–29-vuotiaat miehet	33 %
30–64-vuotiaat naiset	40 %
30–64-vuotiaat miehet	44 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	60 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	77 %

Eläkeläisistä suurin osa (67 %) ajatteli asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua. Kaikissa muissa päätoimisen tekemisen ryhmissä alle puolet ajatteli pysyvänsä nykyisessä asuinkunnassaan. Työttömistä työnhakijoista ja työvoiman ulkopuolella olevista vain noin kolmannes ajatteli asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua.

Osuus vastaajista, jotka ajattelevat asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	67 %
Työssä	42 %
Kotoutumiskoulutuksessa	42 %
Opiskelija	39 %
Työtön työnhakija	33 %
Työvoiman ulkopuolella	29 %

Yli 10 vuotta Suomessa asuneet ajattelivat todennäköisimmin asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua, mutta heistäkin vain puolet ajatteli niin.

Osuus vastaajista, jotka ajattelevat asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	50 %
5–9 vuotta	37 %
1–4 vuotta	39 %
Alle 1 vuotta	36 %

Lähtökohtaisesti parempi suomen kielen sujuvuus näyttää vaikuttavan positiivisesti ajatukseen asua nykyisessä asuinkunnassa vielä viiden vuoden kuluttua. Kuitenkin suomea äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti puhuvat ajattelevat hieman vähemmän todennäköisemmin asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua kuin suomea sujuvasti puhuvat tai arkitilanteissa pärjäävät.

Osuus vastaajista, jotka ajattelevat asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan vielä viiden vuoden kuluttua suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	39 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	52 %
Pärjään arkitilanteissa	41 %
Osaan vain muutamia sanoja	35 %
En osaa lainkaan	28 %

Yleisin syy, miksi vastaajat eivät ajattele asuvansa nykyisessä asuinkunnassaan enää viiden vuoden kuluttua, oli työmahdollisuuksien puute. Monien vastaajien keskuudessa isommat kaupungit koettiin vetovoimaisiksi ja tulevaisuuden näkymät nykyisellä paikkakunnalla heikoiksi. Työpaikkojen ja uramahdollisuuksien lisäksi isompien kaupunkien uskottiin tarjoavan paremmat mahdollisuudet vapaa-ajanviettoon ja sosiaaliseen elämään. Muutamalle vastaajalle Pohjois-Karjala koettiin väliaikaisena paikkana, esimerkiksi opintojen tai työtehtävän ajan. Osa mainitsi myös aikeistaan palata kotimaahansa.

- *Minulla on suuret tavoitteet ja tarvitsen muuton isoon, vilkkaaseen ja väkirikkaaseen kaupunkiin.*
- *En näe Joensuussa mahdollisuuksia työllistyä tai perustaa omaa yritystä. Joensuussa ei ole kehitysnäkymiä.*
- *Luulen, että olen tehnyt täällä kauniissa kaupungissa jo kaiken, mitä voin. Tarvitsen tulevaisuudessa enemmän työmahdollisuuksia, joita tällä kaupungilla ei ole. Lisäksi haluaisin tavata avoimia ja ilmaisukykyisiä ihmisiä.*
- *Pohjois-Karjalasta on tulossa autiomaata, ja palvelut sulkeutuvat. Tämä on surullista.*
- *Haluaisin asua suuremmassa kaupungissa, jossa on enemmän työpaikkoja ja elämää.*
- *Koska minun täytyy palata kotimaahani.*

Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Miksi ajattelet, että et asu nykyisessä asuinkunnassasi enää viiden vuoden kuluttua?* on esitelty Liitteessä 2. Kysymykseen vastasi yhteensä 76 henkilöä.

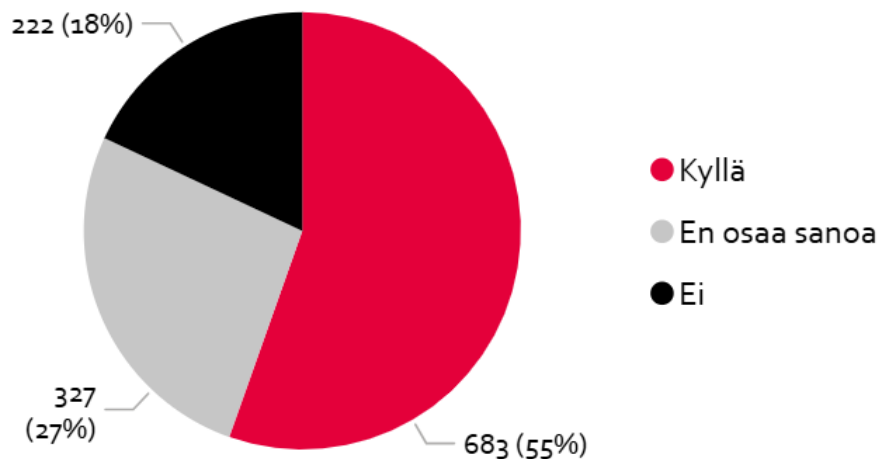
3. Yhdenvertaisuus ja turvallisuus

3.1. Koetko, että sinua kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, kokevatko he, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa. Kysymyksen saatteena oli: *Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta esimerkiksi heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, ihonväristään, kielestään tai uskonnostaan.*

Kaikkiaan 55 % vastaajista koki, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa. 18 % koki, että heitä ei kohdella yhdenvertaisesti ja 27 % ei osannut vastata kysymykseen.

Koetko, että sinua kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa?

65-vuotiaat ja sitä vanhemmat tunsivat useammin heitä kohdeltavan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa kuin 18–29-vuotiaiden ja 30–64-vuotiaiden ikäryhmät.

Osuus vastaajista, jotka kokevat, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	54 %
30–64-vuotiaat	55 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	62 %

Naisista 54 % ja miehistä 59 % koki, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa. Kaikissa ikäryhmissä miehet kokivat naisia useammin, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa. Ero kokemuksessa on suurin 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ryhmässä, jossa 77 % miehistä ja 55 % naisista koki, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka kokevat, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	52 %
18–29-vuotiaat miehet	58 %
30–64-vuotiaat naiset	55 %
30–64-vuotiaat miehet	58 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	55 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	77 %

Kotoutumiskoulutuksessa olevat (66 %) ja eläkeläiset (64 %) kokivat useimmin, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa. Työttömistä työnhakijoista (45 %) ja työvoiman ulkopuolella olevista (39 %) alle puolet koki, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa.

Osuus vastaajista, jotka kokevat, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Kotoutumiskoulutuksessa	66 %
Eläkkeellä	64 %
Opiskelija	60 %
Työssä	54 %
Työtön työnhakija	45 %
Työvoiman ulkopuolella	39 %

Suomessa asutun ajan mukaan tarkasteltuna vähiten itseään yhdenvertaisesti kohdeltavan tunsivat vastaajat, jotka olivat asuneet Suomessa 5–9 vuotta (42 %). Yli 10 vuotta Suomessa asuneista 50 % koki, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka kokevat, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	50 %
5–9 vuotta	42 %
1–4 vuotta	57 %
Alle 1 vuotta	67 %

Suomen kielen taito ei näyttänyt juuri vaikuttavan kokemukseen yhdenvertaisesta kohtelusta. Vähiten itseään yhdenvertaisesti kohdeltavan tunsivat suomea äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti puhuvat, joilla osuus oli 50 %.

Osuus vastaajista, jotka kokevat, että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	50 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	55 %
Pärjään arkitilanteissa	57 %
Osaan vain muutamia sanoja	54 %
En osaa lainkaan	56 %

Yleisimpiä vastauksia kysymykseen, millaisissa tilanteissa vastaajat eivät ole kokeneet tullessaan kohdelluiksi yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa, olivat syrjintä työhaussa ja työpaikoilla. Useissa vastauksissa koettiin, että suomalaisilla on etuoikeuksia työelämässä. Samalla tuotiin esiin työhaussa koettu syrjintä nimen, kielitaidon tai kansalaisuuden perusteella sekä työpaikoilla tapahtuva ammattitaidon kyseenalaistaminen ja väheksyntä.

Lisäksi monet kokivat tullessaan sivuutetuksi ja kohdelluiksi epäoikeudenmukaisesti viranomaisasioinneissa ja erilaisten palveluiden äärellä (esim. KELA, pankit, kaupat, vuokra-asunnon haku ja terveydenhuolto). Huolta herättivät myös lasten kokemukset ja tuensaanti kouluissa.

Vastaajat kertoivat myös kohtaavansa ennakkoluuloisuutta, syrjintää ja rasismia eri muotoja kielitaidon ja ulkomaalaistaustansa vuoksi. Kielitaito koettiin yhdeksi merkittävimmistä yhdenvertaisuuteen vaikuttavista tekijöistä: sen puute vaikeutti työllistymistä sekä heijastui ihmisten asenteisiin ja käytökseen myös muissa arjen kohtaamisissa.

- *Kun hakemuksesi organisaatioon hylättiin vierasperäisen nimen vuoksi – se ei ole lainkaan tasa-arvoista kohtelua.*
- *Työn saaminen on vaikeaa, ja työpaikalla osa kollegoista epäilee aluksi ammattitaitoani.*
- *Näen sen monissa pienissä asioissa. Esimerkiksi en saa kovin hyvää palvelua monissa paikoissa ja niin edelleen.*
- *Lapseni ovat kokeneet epätasa-arvoista kohtelua koulussa, ja minäkin kohtaan sitä ajoittain työpaikalla.*
- *Arkipäivän tilanteissa, kuten kysyessäni jotain suomeksi kaupassa tai kuntosalilla, saan usein vastauksia englanniksi. Myös ihmisten käytös minua kohtaan kertoo joskus etäisyydestä — he eivät aina puhu minulle, ehkä siksi, että pelkäävät etten ymmärrä heidän kieltään.*

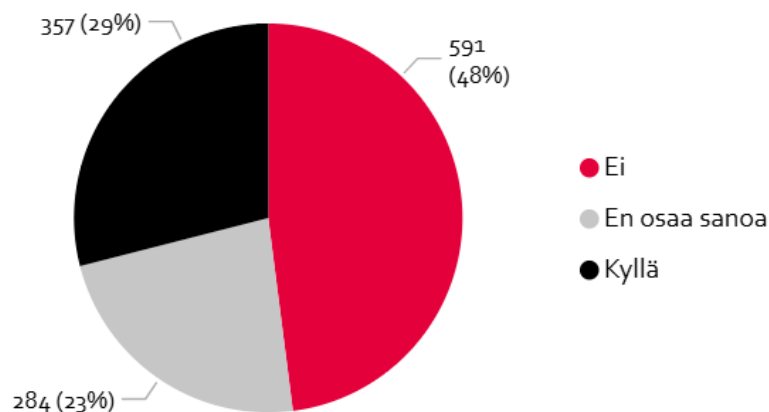
Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Millaisissa tilanteissa ja miten sinua ei ole kohdeltu yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa?* on esitelty Liitteessä 3. Kysymykseen vastasi yhteensä 98 henkilöä.

3.2. Oletko kokenut rasismia Pohjois-Karjalassa?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, ovatko he kokeneet rasismia Pohjois-Karjalassa. Kysymyksen saatteena oli: *Rasismi on asenteita ja toimintaa, joissa ihmisiä arvotetaan rodun, ihonvärin, etnisen tai kansallisen taustan perusteella. Rasismia voi olla esimerkiksi syrjintä työ- ja asuntomarkkinoilla, nimittely, uhkaaminen ja väkivalta.*

Vastaajista 29 % kertoi kokeneensa rasismia Pohjois-Karjalassa. Vastaajista 48 % kertoi, ettei ollut kokenut rasismia ja 23 % ei osannut sanoa, onko kokenut rasismia.

Oletko kokenut rasismia Pohjois-Karjalassa?

Eniten rasismia olivat kokeneet 30–64-vuotiaat (30 %) ja vähiten 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat (23 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat kokeneet rasismia Pohjois-Karjalassa ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	28 %
30–64-vuotiaat	30 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	23 %

Naisista rasismia oli kokenut 27 % ja miehistä 30 %. 18–29-vuotiaista naiset (31 %) olivat kokeneet enemmän rasismia kuin miehet (24 %). Ikäryhmässä 30–64-vuotiaat miehet (34 %) olivat taas kokeneet enemmän rasismia kuin naiset (27 %). Ero oli erityisen suuri 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien keskuudessa: 11 % 65-vuotiaista ja vanhemmista naisista ja 38 % 65-vuotiaista ja vanhemmista miehistä oli kokenut rasismia.

Osuus vastaajista, jotka ovat kokeneet rasismia Pohjois-Karjalassa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	31 %
18–29-vuotiaat miehet	24 %
30–64-vuotiaat naiset	27 %
30–64-vuotiaat miehet	34 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	11 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	38 %

Päätoimisen tekemisen luokissa eniten rasismia olivat kokeneet työvoiman ulkopuolella olevat (41 %) ja työssäkäyvät (38 %). Vähiten rasismia olivat kokeneet kotoutumiskoulutuksessa olevat (19 %) ja eläkeläiset (20 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat kokeneet rasismia Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Työvoiman ulkopuolella	41 %
Työssä	38 %
Työtön työnhakija	32 %
Opiskelija	25 %
Eläkkeellä	20 %
Kotoutumiskoulutuksessa	19 %

Rasismikokemusten todennäköisyys kasvoi sitä mukaan, mitä kauemmin vastaaja oli asunut Suomessa. Kuitenkin yli 10 vuotta Suomessa asuneilla rasismikokemuksia oli suhteessa hiukan harvemmin kuin 5–9 vuotta Suomessa asuneilla.

Osuus vastaajista, jotka ovat kokeneet rasismia Pohjois-Karjalassa Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	38 %
5–9 vuotta	44 %
1–4 vuotta	28 %
Alle 1 vuotta	12 %

Mitä paremmin vastaaja puhui suomea, sitä todennäköisemmin hän oli myös kokenut rasismia Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka ovat kokeneet rasismia Pohjois-Karjalassa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	53 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	38 %
Pärjään arkitilanteissa	28 %
Osaan vain muutamia sanoja	26 %
En osaa lainkaan	17 %

Avoimet vastaukset kuvasivat vastaajien kohtaavan avointa, hiljaista ja rakenteellista rasismia useilla elämän osa-alueilla. Eniten rasismia kohdattiin sanallisena loukkaamisena, nimittelynä, huuteluna sekä syrjivänä käytöksenä arjen tilanteissa – kadulla, bussissa, kaupoissa ja kouluissa, satunnaisten ihmisten taholta. Merkittävä osa kokemuksista liittyi myös työnhakuun ja työelämään. Työelämän rasismi nähtiin myös rakenteellisena: pätevyys ei ratkaise, vaan kieli, nimi tai tausta. Lisäksi osa vastaajista kertoi lasten kohdanneen rasismia koulussa. Rasismi näkyi myös olettamisena, ilmeinä ja katseina. Yksittäisissä vastauksissa kuvattiin myös kokemuksia ilkivallasta, väkivallasta tai niiden uhasta.

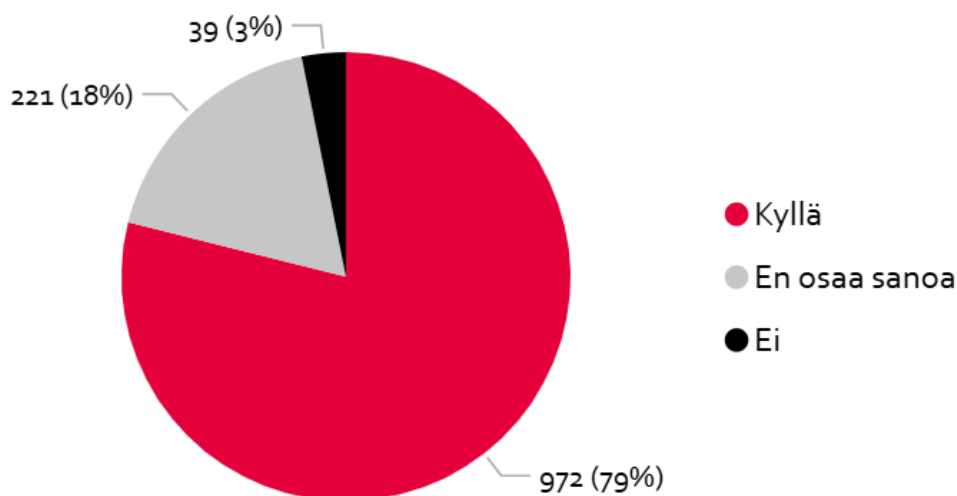
- *Kaupassa eräs mies huusi, nimitteli ja käyttäytyi aggressiivisesti. Onneksi mieheni oli mukana. Tilanne oli pelottava – tuntui, että hän voisi käydä käsiksi. Hän oli nuori.*
- *Kommentit alkuperästäni, aksenttini pilkkaaminen ja jopa kysymykset kuten "mistä olen oikeasti kotoisin" häiritsevät minua.*
- *Ihmiset huutavat, että et kuulu tänne ja niin edelleen.*
- *Kaupassa myyjä puhui tahallaan vaikeaa suomea ja käyttäytyi epäasiallisesti.*
- *Kun puhuin äidinkieltäni vaimoni kanssa, vanha mies, joka seisoj edessämme, puhui meille aggressiivisesti ja seurasi meitä muutaman minuutin ajan sanoen, että meidän pitäisi palata omaan maahan.*
- *Työmarkkinoilla on rakenteellista rasismia, erityisesti tällä alueella.*

Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Millaisissa tilanteissa ja minkälaista rasismia olet kokenut Pohjois-Karjalassa?* on esitelty Liitteessä 4. Kysymykseen vastasi yhteensä 140 henkilöä.

3.1. Koetko, että päivittäinen elämäsi on turvallista Pohjois- Karjalassa?

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, kokevatko he päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa. Vastaajista 79 % koki, että heidän päivittäinen elämänsä on turvallista Pohjois-Karjalassa. Vain 3 % kertoi, että heidän päivittäinen elämänsä ei ole turvallista. Vastaajista 18 % ei osannut vastata kysymykseen. Tyhjiä vastauksia oli 3.

Koetko, että päivittäinen elämäsi on turvallista Pohjois- Karjalassa?

Kaikista useimmin päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois- Karjalassa tunsivat 30–64-vuotiaat vastaajat (81 %). Nuorista 18–29-vuotiaista päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa tunsu 77 % ja 65-vuotiaista ja sitä vanhemmista 69 %.

Osuus vastaajista, jotka kokivat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	77 %
30–64-vuotiaat	81 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	69 %

Naisista 77 % ja miehistä 83 % koki päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois- Karjalassa.

Naiset kokivat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois- Karjalassa kaikissa ikäryhmissä harvemmin kuin miehet. Ero oli erityisen suuri 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ryhmässä. Vain 55 % yli 65-vuotiaista naisista vastasi, että he kokevat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa. Yli 65-vuotiaista miehistä taas 92 % koki päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka kokivat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	76 %
18–29-vuotiaat miehet	82 %
30–64-vuotiaat naiset	80 %
30–64-vuotiaat miehet	84 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	55 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	92 %

Opiskelijat ja kotoutumiskoulutuksessa olijat kokivat useimmin päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa (90 %). Harvimminkin päivittäisen elämänsä turvalliseksi kokivat työvoiman ulkopuolella olevat vastaajat (56 %).

Osuus vastaajista, jotka kokivat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Opiskelija	90 %
Kotoutumiskoulutuksessa	90 %
Työssä	77 %
Eläkkeellä	69 %
Työtön työnhakija	66 %
Työvoiman ulkopuolella	56 %

Turvallisuuden tunne näytti laskevan Suomessa asutun ajan mukaan. 1–4 vuotta Suomessa asuneista 84 % koki päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa. Yli 10 vuotta Suomessa asuneista vain 65 % vastasi kokevansa päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka kokivat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	65 %
5–9 vuotta	72 %
1–4 vuotta	84 %
Alle 1 vuotta	81 %

Vastaajista, jotka eivät osaa lainkaan suomea 67 % tunsivat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa, muutamia sanoja osaavista 77 %, arkitilanteissa pärjäävistä 80 % ja sujuvasti lukevista ja keskustelevista 82 %. Äidinkielen tasoisesti suomen kieltä osaavista 75 % tunsivat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka kokivat päivittäisen elämänsä turvalliseksi Pohjois-Karjalassa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	75 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	82 %
Pärjään arkitilanteissa	80 %
Osaan vain muutamia sanoja	77 %
En osaa lainkaan	67 %

Turvattomuuden kokemuksia kuvattiin vastauksissa monin eri tavoin, eikä yhtä selkeää teemaa ollut erotettavissa. Myös vastauksia tähän kysymykseen vastaanotettiin suhteellisen vähän. Vastaajat kertoivat esimerkiksi rasismien, aggressiivisen käytöksen tai sen uhan tuottavan turvattomuuden tunnetta. Osa vastaajista oli joutunut myös varkauden uhriksi. Yksittäisissä tapauksissa turvattomuus liitettiin Venäjän rajan läheisyyteen, yhteiskunnalliseen ilmapiiriin, lähiympäristössä havaittuun rikollisuuteen sekä henkilökohtaisen talouden epävarmuuteen.

- *Koska olen ulkomaalainen, en tunne oloni turvalliseksi, koska saatan kohdata rasismia.*
- *Nuoret ovat joskus yrittäneet ajaa päin potkulaudalla tai pyörällä, ja kotipihaltani on myös varastettu tavaroita.*
- *Venäjä on lähellä, siksi en tunne oloni turvalliseksi.*
- *En tunne oloni turvalliseksi Pohjois-Karjalassa, koska olen tällä hetkellä työtön.*

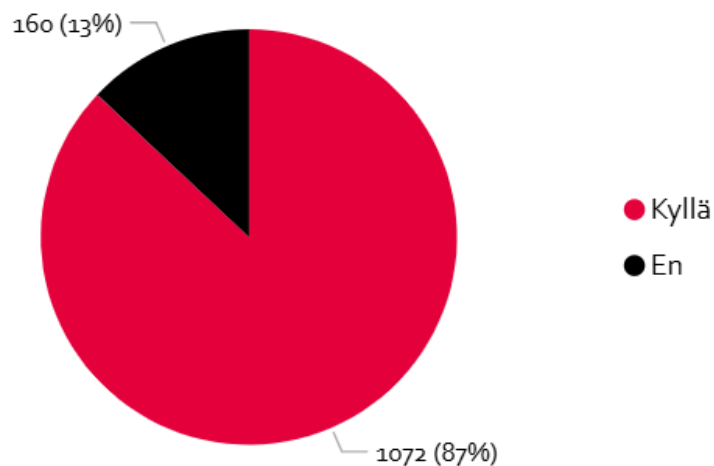
Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Millaisissa tilanteissa et koe olosi turvalliseksi Pohjois-Karjalassa?* on esitelty Liitteessä 5. Kysymykseen vastasi yhteensä 21 henkilöä.

3.2. Luotatko viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, luottavatko he viranomaisiin Pohjois-Karjalassa. Kysymys oli kirjoitettu muotoon: *Viranomaiset ovat organisaatioita ja henkilöitä, joilla on laillinen valta hoitaa yhteiskunnallisia tehtäviä. Viranomaisia ovat muun muassa poliisi, Kela, verohallinto, oikeuslaitos, työllisyysalue, kuntien viranomaiset kuten opettajat ja hyvinvointialueen viranhaltijat kuten lääkärit, sairaanhoitajat ja sosiaalityöntekijät. Luotatko viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?*

Vastaajista 87 % kertoi luottavansa viranomaisiin Pohjois-Karjalassa. Yhteensä 13 % kertoi, ettei luota viranomaisiin.

Luotatko viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?

Eniten luottamusta viranomaisiin oli 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ikäryhmässä, josta 94 % kertoi luottavansa viranomaisiin. Vähiten luottamusta viranomaisiin oli 18–29-vuotiailla, joista 82 % kertoi luottavansa viranomaisiin.

Osuus vastaajista, jotka luottavat viranomaisiin Pohjois-Karjalassa ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	82 %
30–64-vuotiaat	89 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	94 %

Naisista 88 % ja miehistä 87 % kertoi luottavansa viranomaisiin Pohjois-Karjalassa. Sukupuolten välillä ei juurikaan ollut eroa ikäryhmissä. Vähiten viranomaisiin luottavat 18–29-vuotiaat miehet, joista 81 % kertoi luottavansa viranomaisiin Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka luottavat viranomaisiin Pohjois-Karjalassa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	81 %
18–29-vuotiaat miehet	85 %
30–64-vuotiaat naiset	90 %
30–64-vuotiaat miehet	88 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	94 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	92 %

Eniten luottamusta viranomaisiin oli eläkeläisillä (95 %), kotoutumiskoulutuksessa olevilla (92 %) ja opiskelijoilla (91 %). Vähiten luottamusta viranomaisiin oli työvoiman ulkopuolella olevilla (68 %).

Osuus vastaajista, jotka luottavat viranomaisiin Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	95 %
Kotoutumiskoulutuksessa	92 %
Opiskelija	91 %
Työssä	88 %
Työtön työnhakija	80 %
Työvoiman ulkopuolella	68 %

Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna korkein luottamus viranomaisiin oli vastaajilla, jotka olivat asuneet Suomessa 1–4 vuotta (90 %).

Osuus vastaajista, jotka luottavat viranomaisiin Pohjois-Karjalassa Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	87 %
5–9 vuotta	82 %
1–4 vuotta	90 %
Alle 1 vuotta	82 %

Suomen kielen taidon mukaan tarkasteltuna, eniten luottamusta viranomaisiin oli vastaajilla, jotka keskustelevat ja lukevat suomeksi sujuvasti (93 %). Vähiten luottamusta viranomaisiin oli vastaajilla, jotka eivät osaa lainkaan suomea (67 %).

Osuus vastaajista, jotka luottavat viranomaisiin Pohjois-Karjalassa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	83 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	93 %
Pärjään arkitilanteissa	89 %
Osaan vain muutamia sanoja	83 %
En osaa lainkaan	67 %

Yleisin syy, miksi vastaajat eivät luottaneet viranomaisiin, oli poliisin toiminta tai toimimattomuus rikos- ja häiriötilanteissa. Vastauksissa toistui kokemus poliisin välinpitämättömyydestä tai epäasiallisesta käytöksestä sekä siitä, että poliisi ottaa ilmoituksen vastaan, mutta ei tee asialle mitään. Osa vastaajista kertoi kohdanneensa epäasiallista kohtelua myös muiden viranomaisten toimesta. Tämän lisäksi vastauksissa esiintyi yleistä varauksellisuutta viranomaisia kohtaan. Osa vielä pohti, voiko viranomaisiin luottaa.

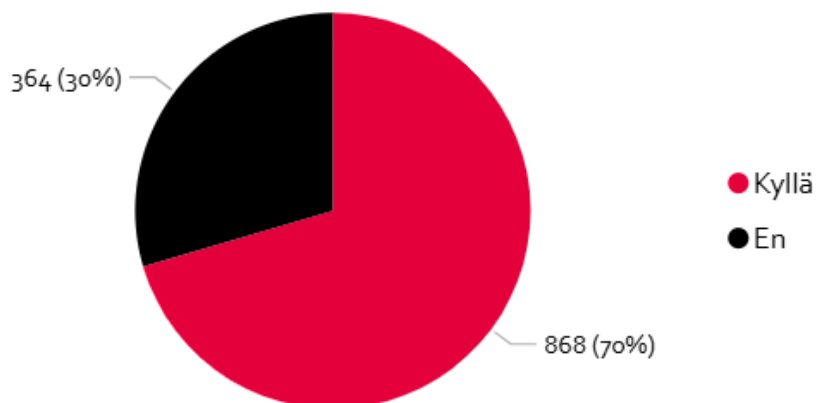
- *Koska poliisi vain otti vastaan ilmoitukseni, eikä tehnyt mitään, ja niin on monilla muillakin aloilla. Suojaa ei ole.*
- *Olen kohdannut välinpitämättömyyttä ja tahallista vaikenemista mahdollisuuksista ja eduista.*
- *En tiedä, voiko opettajiin kouluissa ja päiväkodeissa tai sosiaalityöntekijöihin luottaa täysin, koska en tiedä, kuinka hyvin he ymmärtävät maahanmuuttajien sosiaalista taustaa.*
- *En oikeastaan tiedä, voinko luottaa heihin.*

Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Miksi et luota viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?* on esitelty Liitteessä 6. Kysymykseen vastasi yhteensä 32 henkilöä.

3.3. Jos joudut rikoksen uhriksi, tiedätkö mistä voit hakea apua?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, tietävätkö he, mistä hakea apua rikoksen uhriksi joutuessa. Vastaajista 70 % kertoi tietävänsä, mistä hakea apua.

Jos joudut rikoksen uhriksi, tiedätkö mistä voit hakea apua?

18–29-vuotiaista vastaajista 59 % tiesi, mistä hakea apua rikoksen uhriksi joutuessa. Useimmin asiasta tiesivät 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat vastaajat (77 %).

Osuus vastaajista, jotka tietävät, mistä hakea apua ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	59 %
30–64-vuotiaat	75 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	77 %

Naisista 68 % ja miehistä 74 % tiesi, mistä hakea apua rikoksen uhriksi joutuessa. Naisten tietämys oli miehiä vähäisempää kaikissa ikäryhmissä. Kaikista vähäisin tietämys oli 18–29-vuotiailla naisilla, joista vain 51 % vastasi tietävänsä, mistä hakea apua. Suurin ero miesten ja naisten välillä oli 65-vuotiailla ja sitä vanhemmilla, 26 prosenttiyksikköä. 65-vuotiaista ja sitä vanhemmista naisista vain 66 % tiesi, mistä hakea apua rikoksen uhriksi joutuessa. 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien miesten osuus oli 92 %.

Osuus vastaajista, jotka tietävät, mistä hakea apua ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	51 %
18–29-vuotiaat miehet	69 %
30–64-vuotiaat naiset	74 %
30–64-vuotiaat miehet	76 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	66 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	92 %

Parhaiten tietoisia avun hakemisesta olivat työssäkäyvät (83 %), kotoutumiskoulutuksessa olevat (77 %) ja eläkeläiset (6 %). Vähiten tietoisia olivat työvoiman ulkopuolella olevat, joista alle puolet (49 %) tiesivät, mistä hakea apua rikoksen uhriksi joutuessa.

Osuus vastaajista, jotka tietävät, mistä hakea apua päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Työssä	83 %
Kotoutumiskoulutuksessa	77 %
Eläkkeellä	76 %
Opiskelija	68 %
Työtön työnhakija	60 %
Työvoiman ulkopuolella	49 %

Mitä kauemmin vastaajat olivat asuneet Suomessa, sen todennäköisemmin he tiesivät, mistä hakea apua rikoksen uhriksi joutuessa. Parhaiten tietoisia olivat yli 10 vuotta Suomessa asuneet (83 %) ja vähiten tietoisia alle vuoden Suomessa asuneet (58 %).

Osuus vastaajista, jotka tietävät, mistä hakea apua Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	83 %
5–9 vuotta	73 %
1–4 vuotta	71 %
Alle 1 vuotta	58 %

Suomen kielen taidon mukaan tarkasteltaessa parhaiten tietoisia avun hakemisesta olivat vastaajat, jotka keskustelevat ja lukevat sujuvasti suomea (87 %). Vähiten tietoisia olivat vastaajat, jotka eivät osaa lainkaan suomea (36 %).

Osuus vastaajista, jotka tietävät, mistä hakea apua suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

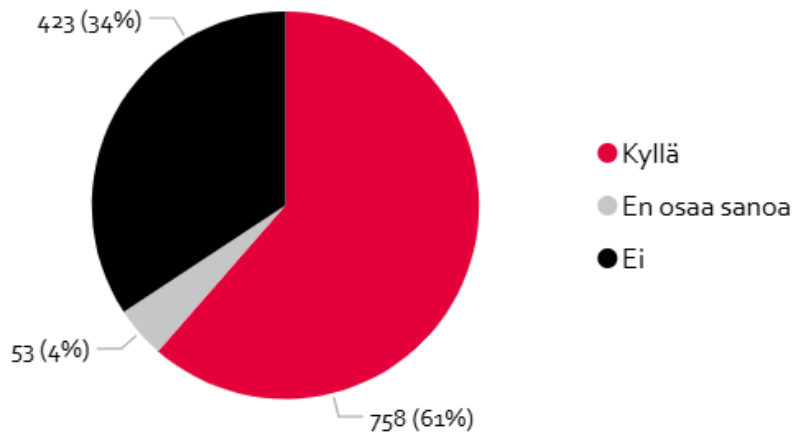
Osaan äidinkielen tasoisesti	81 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	87 %
Pärjään arkitilanteissa	74 %
Osaan vain muutamia sanoja	58 %
En osaa lainkaan	36 %

4. Osallisuus

4.1. Onko sinulla suomalaisia ystäviä?

Vastaajista 61 % kertoi, että heillä on suomalaisia ystäviä. 34 % kertoi, että heillä ei ole suomalaisia ystäviä ja 4 % ei osannut sanoa, onko heillä suomalaisia ystäviä.

Onko sinulla suomalaisia ystäviä?

65-vuotta täyttäneet ja sitä vanhemmat vastaajat kertoivat muita ikäryhmiä useammin, että heillä on suomalaisia ystäviä (83 %). Vain 55 % 18–29-vuotiaista nuorista kertoi, että heillä on suomalaisia ystäviä.

Osuus vastaajista, joilla on suomalaisia ystäviä ikäryhmittäin jaoteltuna

Ikäryhmä	Osuus
18–29-vuotiaat	55 %
30–64-vuotiaat	62 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	83 %

Naisista 63 % ja miehistä 61 % kertoi, että heillä on suomalaisia ystäviä. 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat miehet kertoivat muita ryhmiä useammin (92 %), että heillä on suomalaisia ystäviä. Nuorista 18–29-vuotiaista naisista vain 50 % kertoi, että heillä on suomalaisia ystäviä.

Osuus vastaajista, joilla on suomalaisia ystäviä ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

Ikäryhmä ja sukupuoli	Osuus
18–29-vuotiaat naiset	50 %
18–29-vuotiaat miehet	59 %
30–64-vuotiaat naiset	65 %
30–64-vuotiaat miehet	59 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	81 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	92 %

Eläkeläiset kertoivat muita päätoimisen tekemisen luokkia useammin, että heillä on suomalaisia ystäviä (81 %). Harvimminkin suomalaisia ystäviä raportoivat kotoutumiskoulutuksessa olevat (49 %) ja työvoiman ulkopuolella olevat (47 %) vastaajat.

Osuus vastaajista, joilla on suomalaisia ystäviä päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	81 %
Työssä	76 %
Työtön työnhakija	62 %
Opiskelija	56 %
Kotoutumiskoulutuksessa	49 %
Työvoiman ulkopuolella	47 %

Mitä kauemmin vastaaja oli asunut Suomessa, sen todennäköisemmin hänellä oli suomalaisia ystäviä. Yli 10 vuotta Suomessa asuneilla 81 %:lla oli suomalaisia ystäviä. Alle vuoden Suomessa asuneilla vain 40 %:lla oli suomalaisia ystäviä.

Osuus vastaajista, joilla on suomalaisia ystäviä Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	81 %
5–9 vuotta	78 %
1–4 vuotta	58 %
Alle 1 vuotta	40 %

Kielitaito näyttää korreloivan suomalaisten kanssa solmittavien ystävyysuhteiden kanssa. Niillä, jotka osaavat suomea äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti 83 %:lla oli suomalaisia ystäviä. Niistä, jotka eivät osaa lainkaan suomea, vain 17 %:lla oli suomalaisia ystäviä.

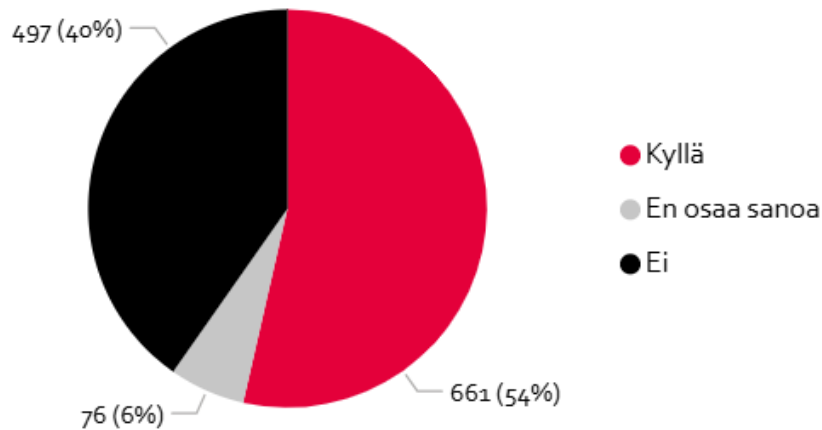
Osuus vastaajista, joilla on suomalaisia ystäviä suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	83 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	79 %
Pärjään arkitilanteissa	67 %
Osaan vain muutamia sanoja	46 %
En osaa lainkaan	17 %

4.2. Onko sinulla harrastuksia, joissa tapaavat suomalaisia?

Vastaajista 54 % kertoi, että heillä on harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia. Vastaajista 40 % kertoi, että heillä ei ole harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia ja 6 % ei osannut vastata kysymykseen.

Onko sinulla harrastuksia, joissa tapaavat suomalaisia?

65-vuotiailla ja sitä vanhemmilla oli useammin harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia (77 %) kuin muilla ikäryhmillä. Noin puolella 30–64-vuotiaista (54 %) ja alle puolella 18–29-vuotiaista (47 %) oli harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia.

Osuus vastaajista, joilla on harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia ikäryhmittäin jaoteltuna

Ikäryhmä	Osuus
18–29-vuotiaat	47 %
30–64-vuotiaat	54 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	77 %

65-vuotiailla ja sitä vanhemmilla naisilla oli kaikista ikä- ja sukupuoliryhmistä useimmin harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia (81 %). Ero oli huomattava 18–29-vuotiaisiin naisiin, joilla vain 40 %:lla oli harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia.

Osuus vastaajista, joilla on harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

Ikäryhmä ja sukupuoli	Osuus
18–29-vuotiaat naiset	40 %
18–29-vuotiaat miehet	55 %
30–64-vuotiaat naiset	53 %
30–64-vuotiaat miehet	56 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	81 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	73 %

Eniten harrastuksia, joissa tapaa suomalaisia, oli eläkeläisillä (73 %) ja työssäkävillä (67 %). Opiskelijoista ja työttömistä työnhakijoista noin puolella oli harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia. Työvoiman ulkopuolella olevilla oli vähiten harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia (22 %).

Osuus vastaajista, joilla on harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	73 %
Työssä	67 %
Opiskelija	55 %
Työtön työnhakija	50 %
Kotoutumiskoulutuksessa	44 %
Työvoiman ulkopuolella	22 %

Mitä pidempään vastaajat ovat asuneet Suomessa, sitä todennäköisempää oli, että heillä on harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia.

Osuus vastaajista, joilla on harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	72 %
5–9 vuotta	57 %
1–4 vuotta	50 %
Alle 1 vuotta	47 %

Mitä paremmin vastaajat osaavat suomen kieltä, sitä todennäköisempää oli, että heillä on harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia.

Osuus vastaajista, joilla on harrastuksia, joissa he tapaavat suomalaisia suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

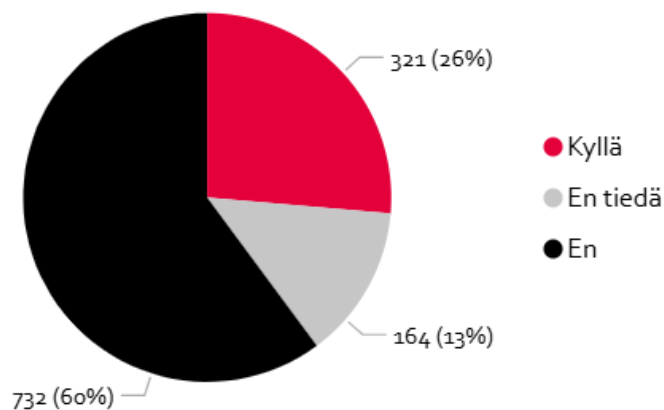
Osaan äidinkielen tasoisesti	83 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	76 %
Pärjään arkitilanteissa	57 %
Osaan vain muutamia sanoja	38 %
En osaa lainkaan	19 %

4.3. Oletko mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, ovatko he mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa. Kysymyksen saatteena oli: *Järjestötoiminnalla tarkoitetaan yhdistyksissä tapahtuvaa toimintaa jonkin yhteisen asian puolesta muuan muassa terveyden, sosiaalisen hyvinvoinnin, kulttuurin, taiteen, ympäristönsuojelun, harrastustoiminnan, ihmisoikeuksien tai politiikan parissa.*

Tulosten mukaan 26 % kyselyyn vastanneista oli mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa.

Oletko mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa?

Ikäryhmistä eniten mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa olivat 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat henkilöt, joista 47 % oli mukana järjestötoiminnassa Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka ovat mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	20 %
30–64-vuotiaat	27 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	47 %

Naisista 27 % ja miehistä 25 % oli mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa. Ikä- ja sukupuoliryhmistä vähiten mukana järjestötoiminnassa olivat 18–29-vuotiaat naiset (18 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	18 %
18–29-vuotiaat miehet	23 %
30–64-vuotiaat naiset	29 %
30–64-vuotiaat miehet	25 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	43 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	44 %

Eläkeläisistä lähes puolet (48 %) oli mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa. Työvoiman ulkopuolella olevat olivat päätoimisen tekemisen luokista vähiten mukana järjestötoiminnassa Pohjois-Karjalassa (16 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	48 %
Työssä	33 %
Opiskelija	25 %
Kotoutumiskoulutuksessa	22 %
Työtön työnhakija	21 %
Työvoiman ulkopuolella	16 %

Mitä kauemmin vastaaja oli asunut Suomessa, sitä todennäköisempää oli, että hän oli mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka ovat mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	43 %
5–9 vuotta	27 %
1–4 vuotta	25 %
Alle 1 vuotta	15 %

Miten paremmin vastaajat osasivat suomen kieltä, sitä todennäköisempää oli, että he olivat mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa

Osuus vastaajista, jotka ovat mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	53 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	46 %
Pärjään arkitilanteissa	26 %
Osaan vain muutamia sanoja	17 %
En osaa lainkaan	12 %

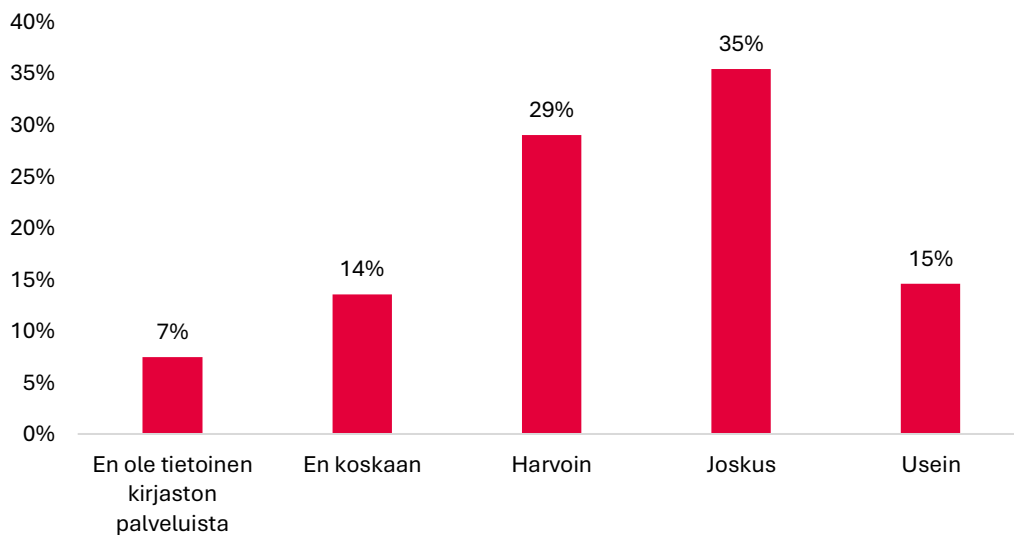
5. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

5.1. Kuinka usein käytät kirjaston palveluja?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, kuinka usein he käyttävät kirjaston palveluja. Kysymyksen saatteena oli seuraava kuvailu: *Kirjasto on paikka, josta voi lainata kirjoja ja saada monenlaista palvelua. Kirjastossa voit esimerkiksi käyttää tietokonetta ja internetiä, lukea lehtiä, osallistua tapahtumiin ja saada apua tiedon etsimiseen. Kirjastot ovat ilmaisia ja avoimia kaikille.*

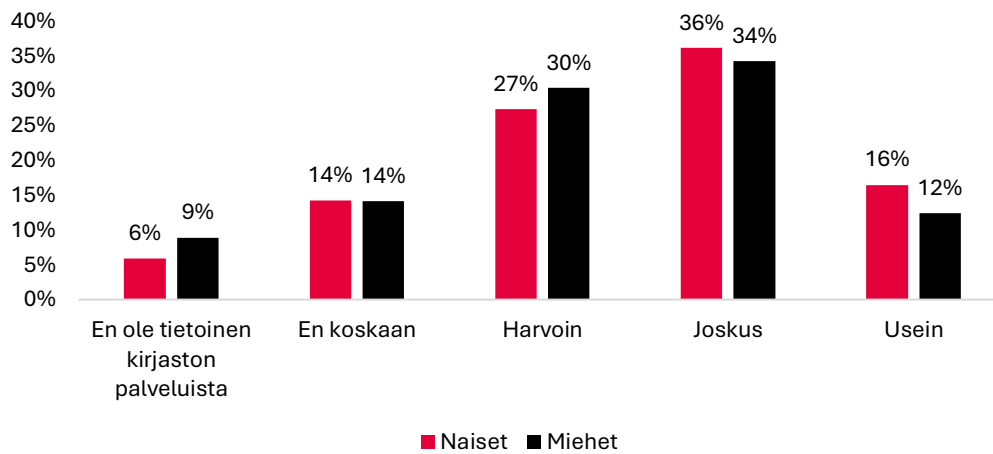
Tulosten perusteella 79 % vastaajista käyttää kirjaston palveluja ainakin ajoittain. Vastaajista 7 % ei ole tietoisia kirjaston palveluista ja 14 % ei käytä kirjaston palveluja muista syistä.

Kuinka usein käytät kirjaston palveluja?

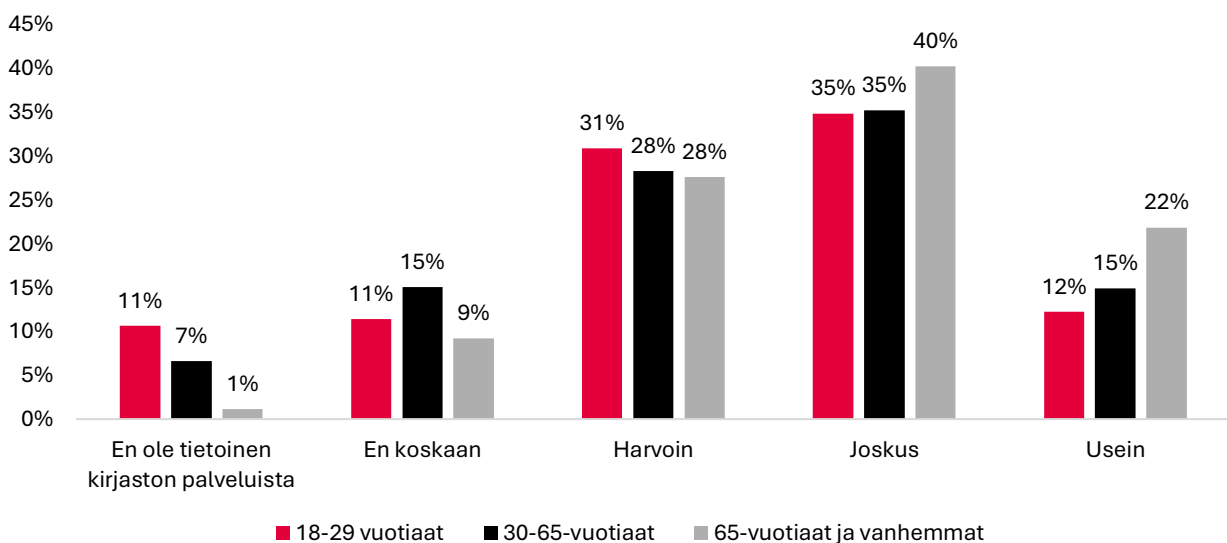
Naisten ja miesten osalta tuloksissa ollut juurikaan eroa.

Kuinka usein käytät kirjaston palveluja? (naiset ja miehet)

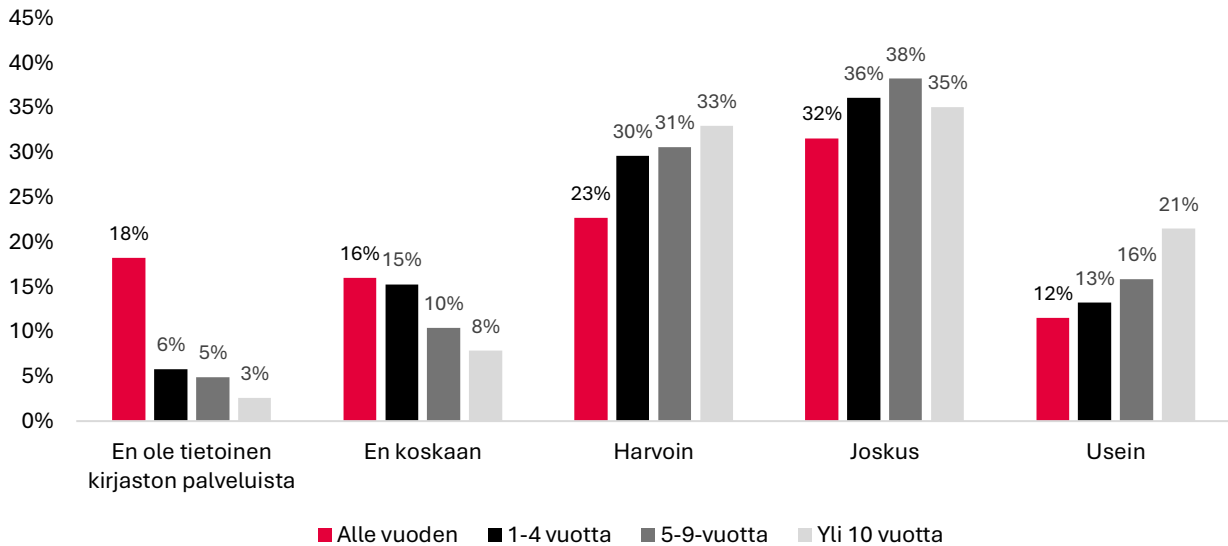
Eniten kirjaston palveluja käyttivät 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat. He olivat myös eniten tietoisia palvelusta.

Kuinka usein käytät kirjaston palveluja? (ikäryhmien mukaan)

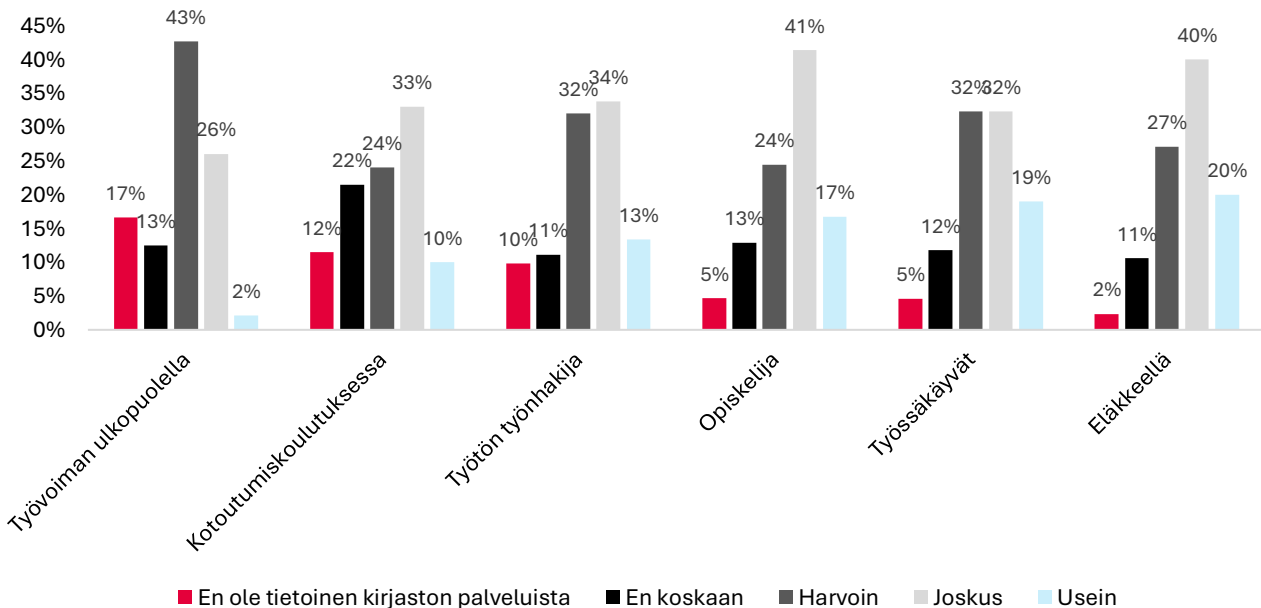
Alle vuoden Suomessa asuneet olivat selvästi vähemmän tietoisia kirjaston palveluista kuin muut ryhmät. Heistä 18 % eivät olleet tietoisia kirjaston palveluista.

Kuinka usein käytät kirjaston palveluja? (Suomessa asutun ajan mukaan)

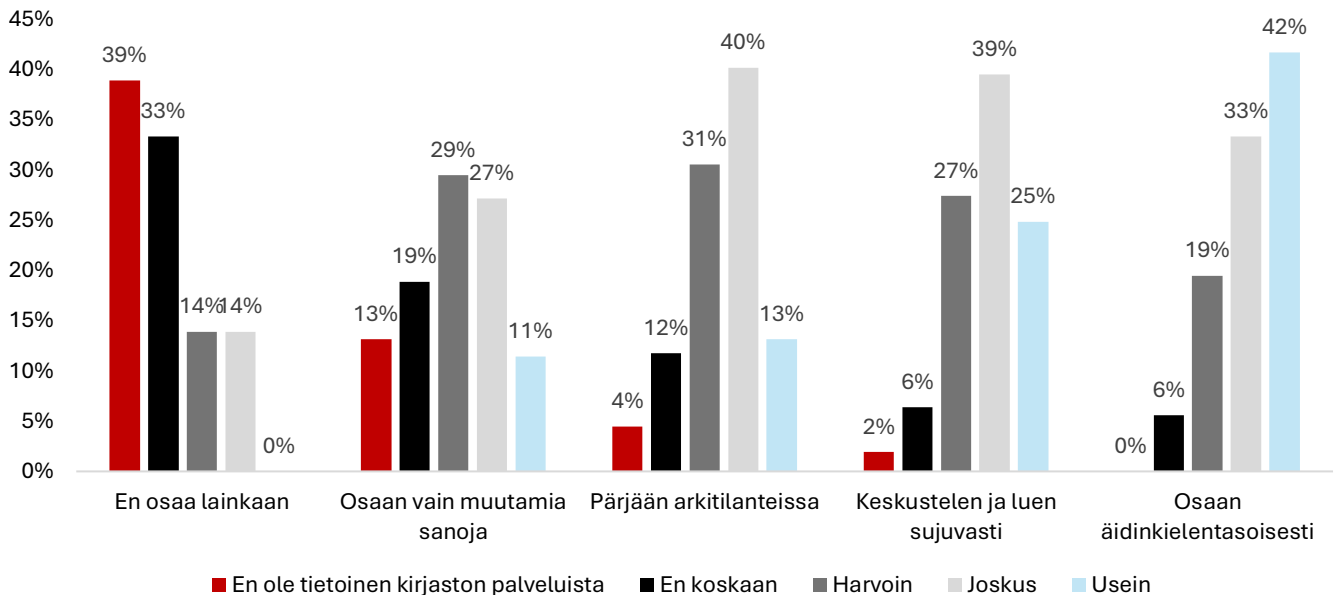
Päätoimisen tekemisen mukaan tarkasteltuna eläkeläiset ja opiskelijat käyttävät eniten kirjaston palveluja. Eläkeläisistä, työssäkäyvistä ja opiskelijoista hyvin pieni osa on tietämätön kirjaston palveluista. Työvoiman ulkopuolella olevista 17 % ei tiedä kirjaston palveluista.

Kuinka usein käytät kirjaston palveluja? (päätoimisen tekemisen mukaan)

Vastaajista, jotka eivät osaa lainkaan suomen kieltä, 39 % ei ollut tietoinen kirjaston palveluista.

Kuinka usein käytät kirjaston palveluja? (suomen kielen osaamisen mukaan)

Yleisin syy olla käyttämättä kirjaston palveluja oli se, ettei kirjastolle koettu olevan tarvetta. Toiseksi eniten vastaajat kertoivat syyksi ajanpuutteen esimerkiksi työn, opiskelun tai perhetilanteen vuoksi. Myös kielimuuri ilmeni yleisenä syynä olla käyttämättä kirjaston palveluita.

Muita esiin nousseita esteitä olivat esimerkiksi kirjaston etäisyys sekä puutteellinen tieto kirjastopalveluista ja asiointitavoista.

- *Mulla on netti, se on helpompaa.*
- *Ei ole tarvetta tällaisille palveluille. Minulla on kirjoja, tietokone ja niin edelleen.*
- *Ei ole aikaa työn ja kotitöiden takia.*
- *Kielitaito ja ajankäyttö aiheuttavat haasteita*
- *Koska en osaa lukea suomeksi.*

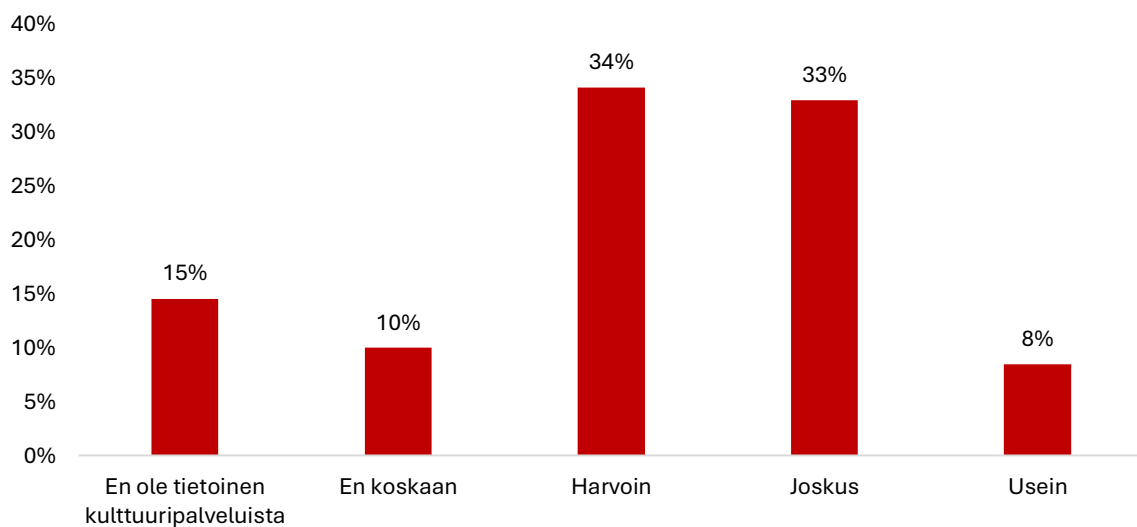
Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Miksi et käytä kirjaston palveluja?* on esitelty Liitteessä 7. Kysymykseen vastasi yhteensä 72 henkilöä.

5.2. Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, kuinka usein he käyttävät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja. Kysymyksen saatteena oli seuraava kuvailu: *Kulttuuripalveluja ovat muun muassa museot, teatterit, konsertit ja urheilutapahtumat.*

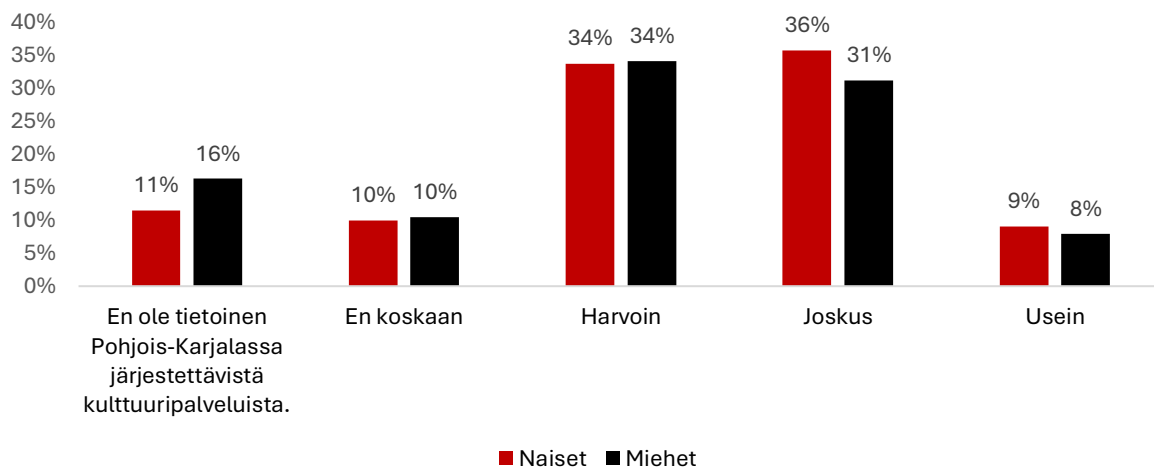
Tulosten mukaan 75 % vastaajista käyttää kulttuuripalveluja ainakin ajoittain Pohjois-Karjalassa. Vastaajista 15 % ei ole tietoisia Pohjois-Karjalassa järjestettävistä kulttuuritapahtumista ja 10 % ei muista syistä käytä kulttuuripalveluja.

Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja?

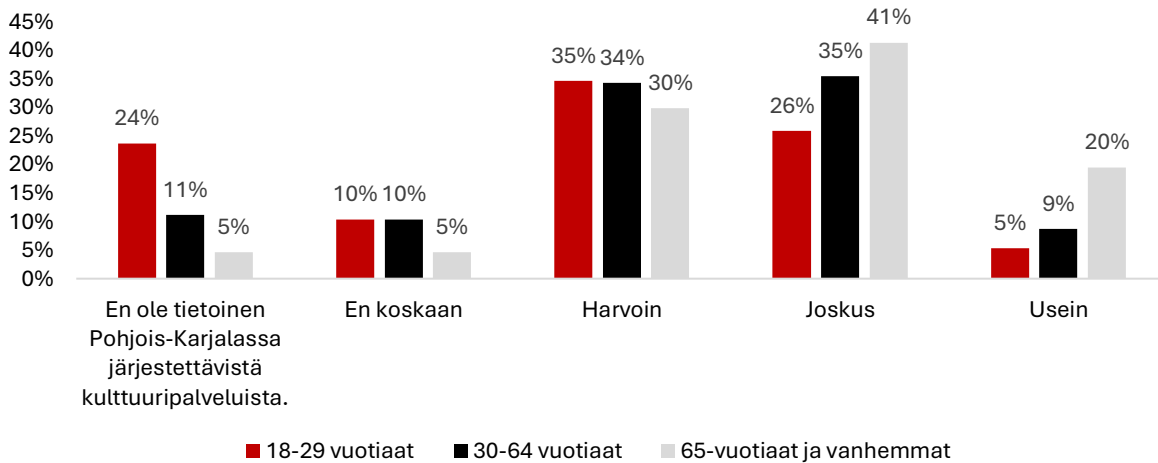
Miesten ja naisten välillä ei ollut suuria eroja vastauksissa.

Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja? (naiset ja miehet)

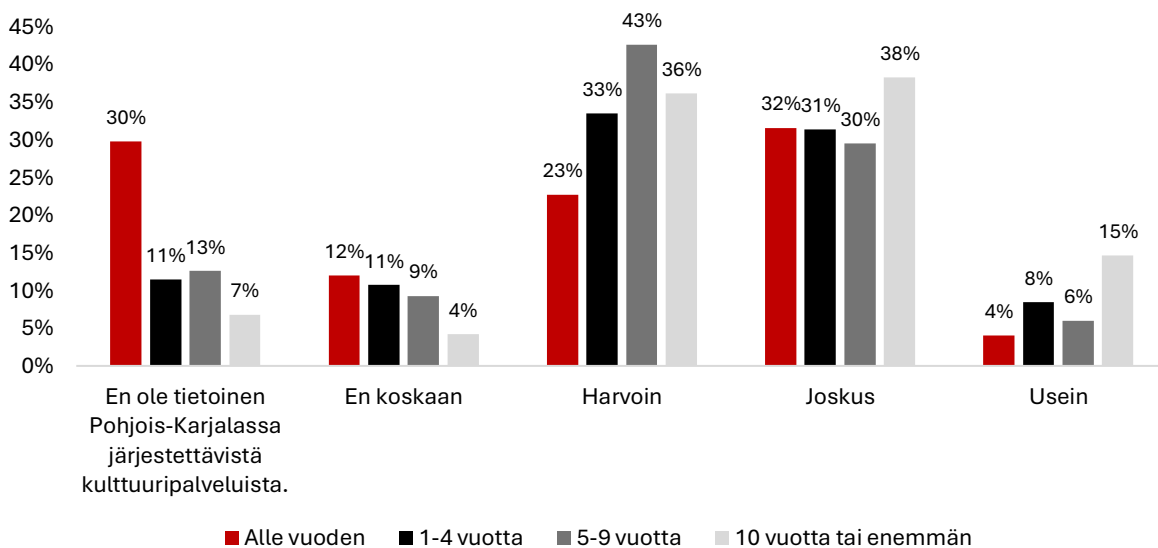
Ikäluokista eniten muita kulttuuripalveluja Pohjois-Karjalassa käyttivät 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat ja vähiten 18–29-vuotiaat. 18–29-vuotiaista 24 % ei ollut tietoisia Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluista ja 10 % ei käyttänyt kulttuuripalveluja muista syistä.

Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja? (ikäryhmien mukaan)

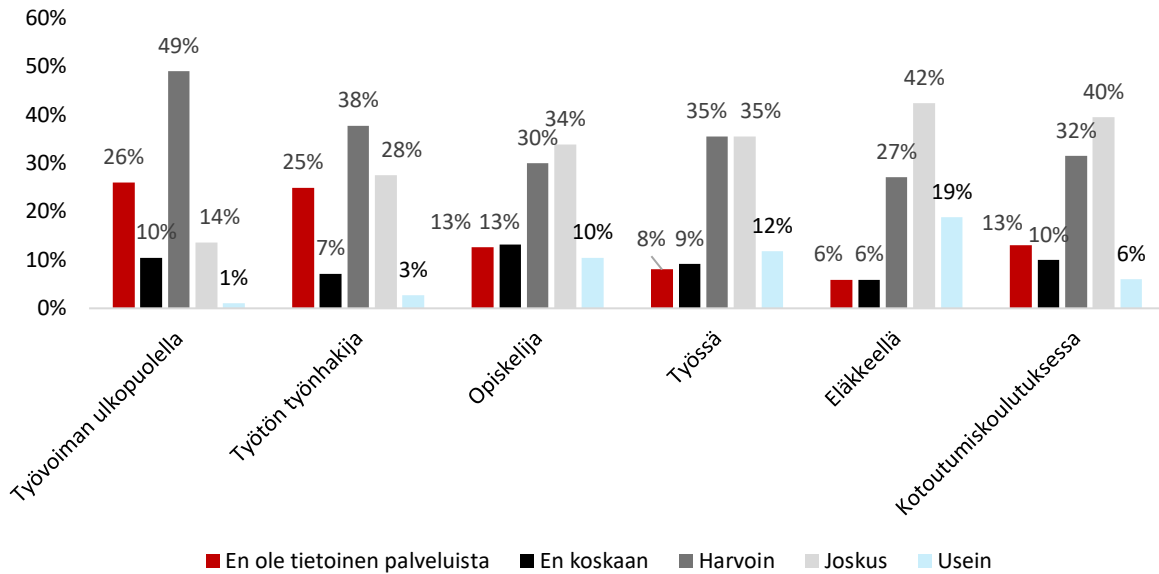
Suomessa 10 vuotta tai kauemmin asuneet osallistuivat eniten kulttuuripalveluihin. Alle vuoden Suomessa asuneista 30 % ei ollut tietoinen Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluista.

Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja? (Suomessa asutun ajan mukaan)

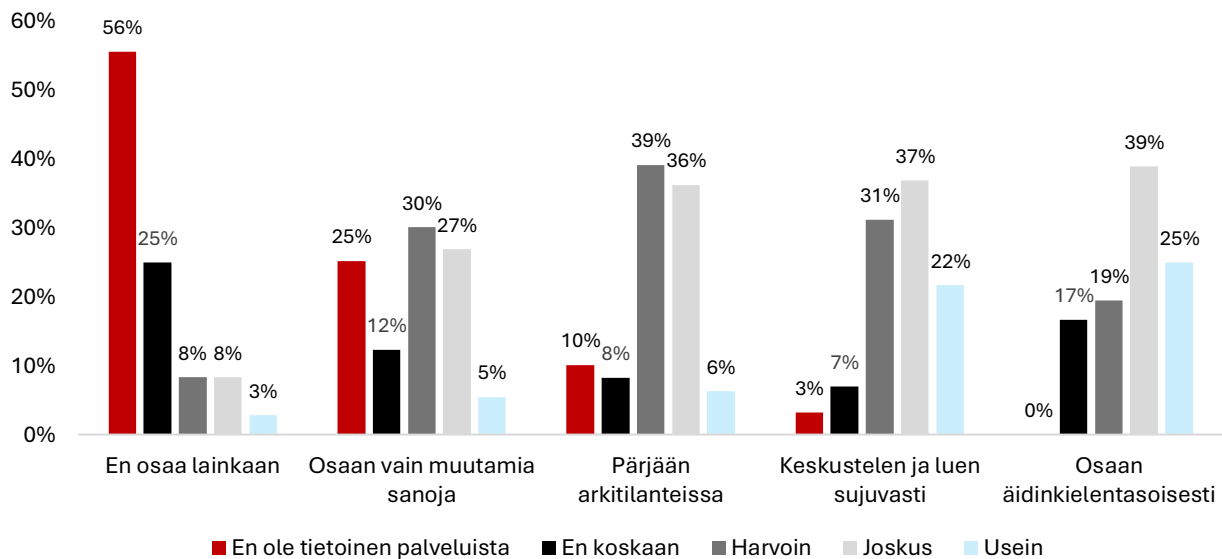
Eniten kulttuuripalveluja käyttivät eläkeläiset. Vain 6 % eläkeläisistä ei ollut tietoisia kulttuuripalveluista ja vain 6 % eläkeläisistä ei käyttänyt kulttuuripalveluja muista syistä. Työvoiman ulkopuolella olevista 26 % ja työttömistä työnhakijoista 25 % eivät olleet tietoisia Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluista.

Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja? (päätoimisen tekemisen mukaan)

56 % vastaajista, jotka eivät osaa lainkaan suomen kieltä ja 25 % vastaajista, jotka osaavat vain muutamia sanoja suomen kieltä eivät olleet tietoisia Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluista.

Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja? (suomen kielen osaamisen mukaan)

Yleisin syy olla käyttämättä Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja oli tiedonpuute. Monet vastaajat eivät tieneet, mitä kulttuuripalveluita on tarjolla, missä ne sijaitsevat tai miten niihin osallistutaan. Toiseksi yleisimmäksi syyksi vastaajat mainitsivat ajanpuutteen.

Muita esiin nousseita esteitä olivat esimerkiksi palveluiden hinta, kielimuuri ja kiinnostuksen puute. Pienemmillä kunnilla osallistumista vaikeuttavat pitkät välimatkat

- *Koska en tiedä niistä mitään.*
- *En tiedä, miten osallistua.*
- *Ei ole aikaa työn ja kotitöiden takia.*
- *Ei ole aikaa, hinnat ovat korkeat. Osallistun joskus ilmaisiin tapahtumiin.*
- *En puhu suomea, joten en toistaiseksi käy missään.*

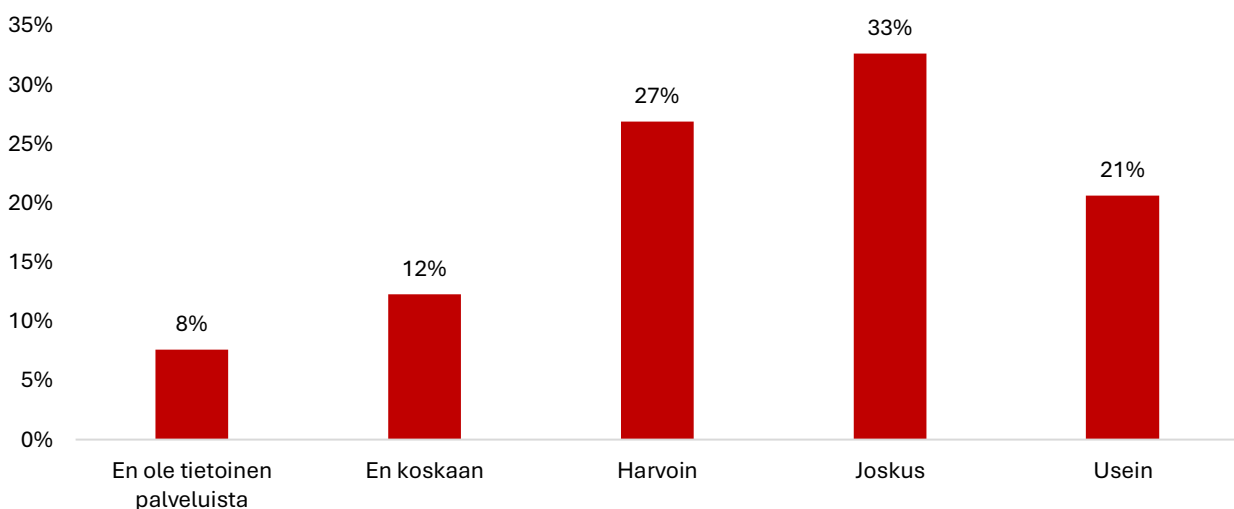
Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Miksi et käytä Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja?* on esitelty Liitteessä 8. Kysymykseen vastasi yhteensä 53 henkilöä.

5.3. Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluita Pohjois-Karjalassa?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, kuinka usein he käyttävät sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa. Kysymyksen saatteena oli seuraava kuvailu: *Sisä- ja ulkoliikuntapalveluja ovat muun muassa uimahallit, jäähallit, sisäliikuntahallit, kuntosalit, urheilukentät, luistelukentät, hiihtoladut ja retkeilyreitit.*

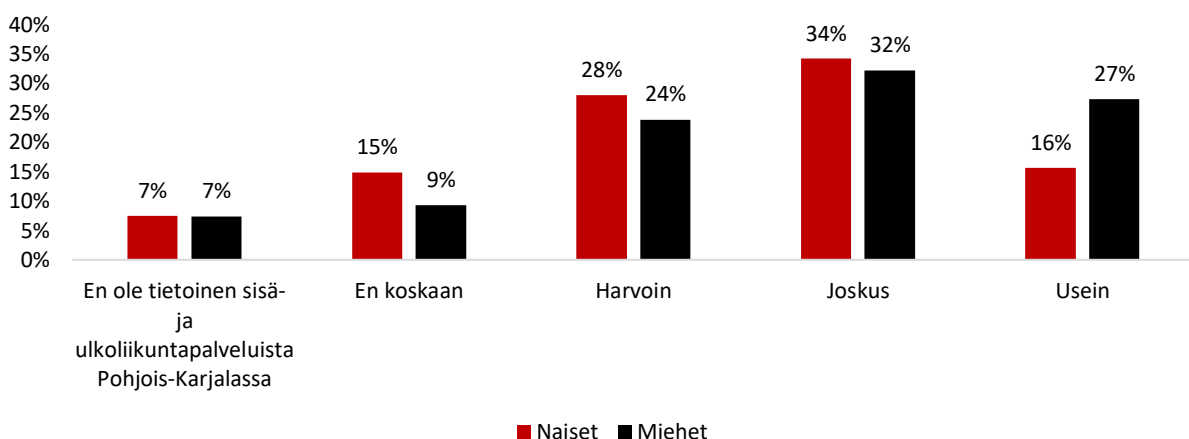
Tulosten mukaan 80 % vastaajista käyttää sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa ainakin ajoittain. Vastaajista 8 % ei ollut tietoisia Pohjois-Karjalan sisä- ja ulkoliikuntapalveluista ja 12 % ei muista syistä käytä liikuntapalveluja.

Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa?

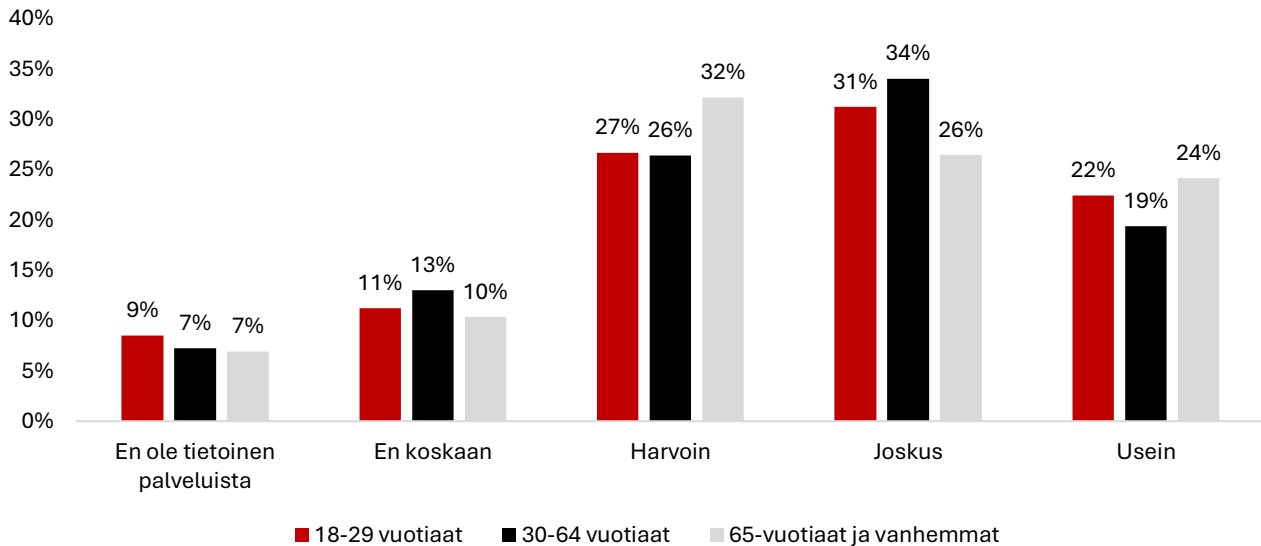
Miehistä 27 % ja naisista 16 % kertoi käyttävänsä sisä- ja ulkoliikuntapalveluja usein Pohjois-Karjalassa. Naisista 15 % ja miehistä 9 % ei käyttänyt liikuntapalveluja koskaan.

Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa? (naiset ja miehet)

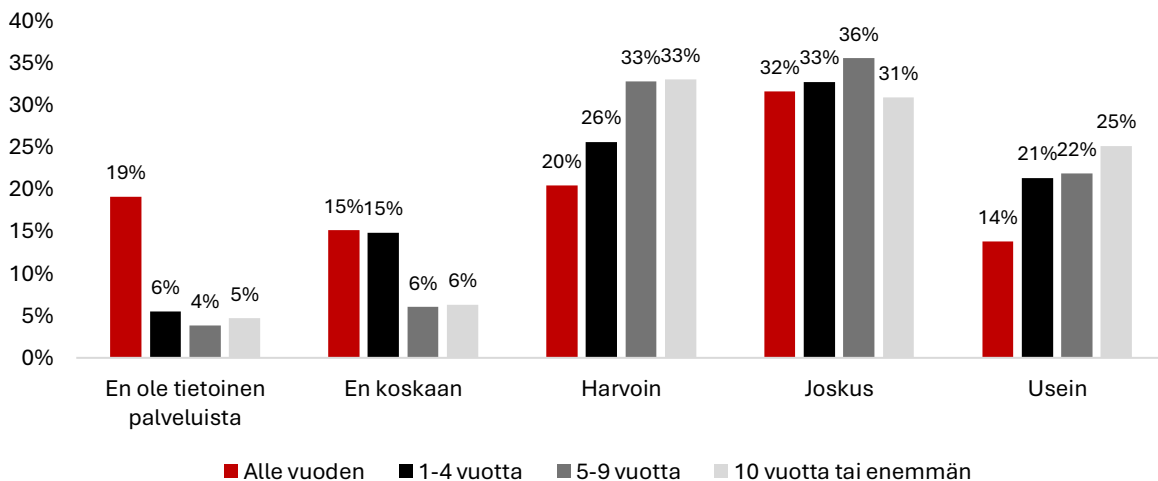
Ikäryhmien välillä ei juuri ollut eroa niiden kesken, jotka eivät koskaan käytä sisä- ja ulkoliikuntapalveluja ja niiden kesken, jotka eivät ole tietoisia sisä- ja ulkoliikuntapalveluista.

Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa? (ikäryhmien mukaan)

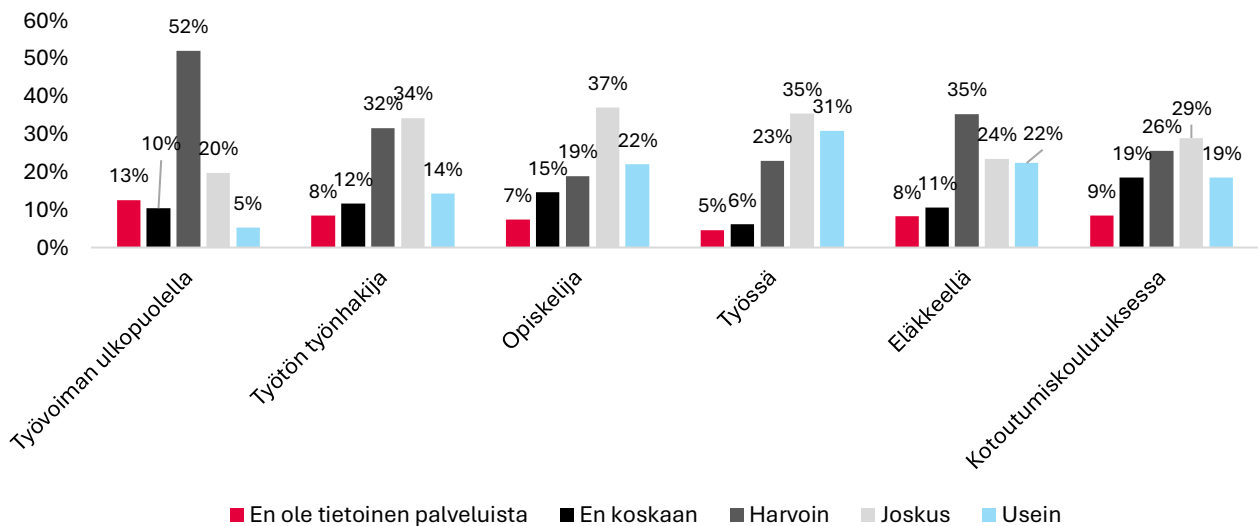
Alle vuoden Suomessa asuneista 19 % ei ollut tietoisia Pohjois-Karjalan sisä- ja ulkoliikuntapalveluista.

Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa? (Suomessa asutun ajan mukaan)

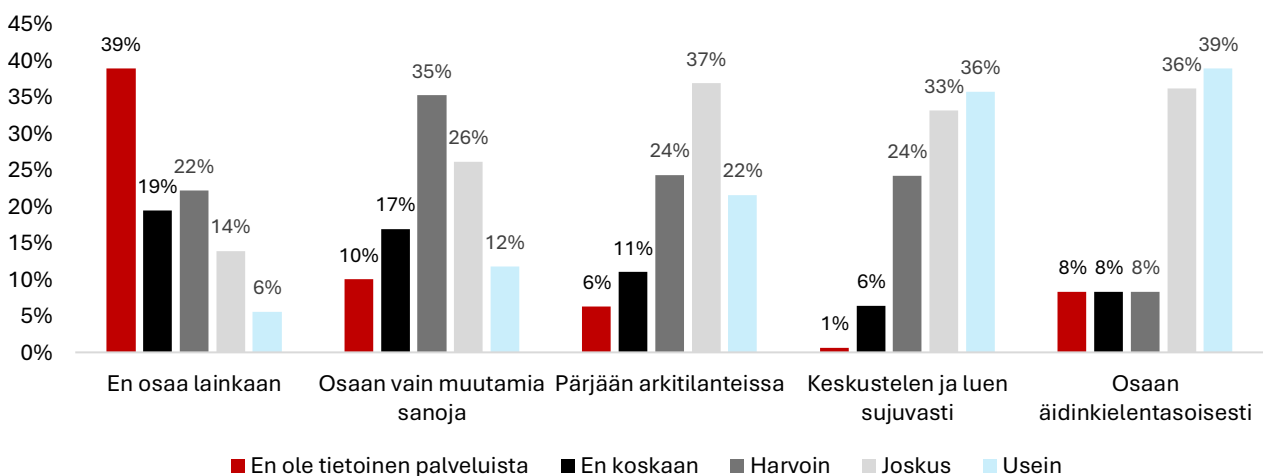
Työvoiman ulkopuolella olevista 13 % ei ollut tietoinen Pohjois-Karjalan sisä- ja ulkoliikuntapalveluista. Kotoutumiskoulutuksessa olevista 19 % ja opiskelijoista 15 % ei käyttänyt sisä- ja ulkoliikuntapalveluja muista syistä. Päätoimisen tekemisen luokista työssäkäyvät käyttivät useimmiten sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa.

Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa? (päätoimisen tekemisen mukaan)

Vastaajista, jotka eivät osanneet lainkaan suomen kieltä, 39 % ei ollut tietoisia sisä- ja ulkoliikuntapalveluista Pohjois-Karjalassa. Mitä parempi kielitaito oli, sen enemmän sisä- ja ulkoliikuntapalveluja käytettiin.

Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa? (Suomen kielen osaamisen mukaan)

Vastaajien yleisin syy olla käyttämättä liikuntapalveluita liittyi ajan tai tiedon puutteeseen: palveluita ei tunnettu riittävästi tai arjen kiireet estivät niiden käytön. Lisäksi vastauksissa korostuivat palveluiden hinta ja kokemus siitä, ettei niihin ole varaa. Vastauksissa toistuivat myös maininnat terveydellisistä haasteista, omatoimisen liikunnan suosimisesta ja mielenkiinnon puutteesta.

- *Minulla on vähän vapaa-aikaa itselleni.*
- *En tiedä, miten siihen pääsee tai vaatiiko se jonkinlaista jäsenyyttä.*
- *Meillä ei ole tarpeeksi rahaa uimahalliin ja muuhun.*
- *Minulla on rajallinen liikuntakyky terveydellisistä syistä.*
- *Harrastan joogaa kotona.*

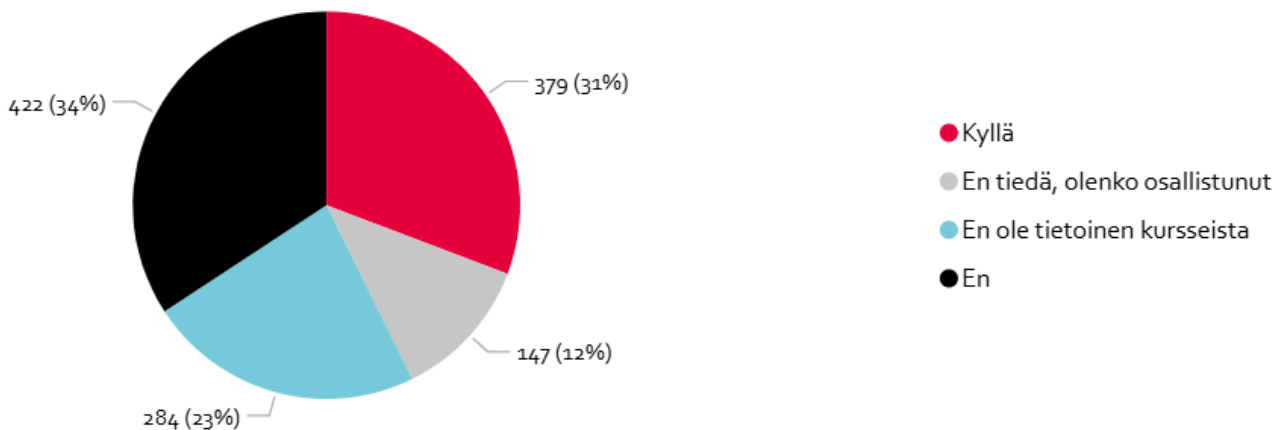
Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Miksi et käytä sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa?* on esitelty Liitteessä 9. Kysymykseen vastasi yhteensä 63 henkilöä.

5.4. Oletko osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, ovatko he osallistuneet kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa. Kysymyksen saatteena oli seuraava kuvailu: *Kansalaisopistot ja kansanopistot tarjoavat monenlaisia kursseja liittyen muun muassa kielten opiskeluun, liikuntaan, käsitöiden tekemiseen ja tietotekniikkataitojen oppimiseen.*

Tulosten mukaan 31 % vastaajista oli osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa. Vastaajista 34 % kertoi, ettei ole osallistunut kursseille, 12 % ei ollut varma osallistumisestaan ja 23 % ei ollut tietoinen kursseista.

Oletko osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa?

65-vuotiaista ja sitä vanhemmista 43 % oli osallistunut kansalaisopistojen ja kansanopistojen kursseille. Vain 20 % 18–29-vuotiaista oli osallistunut kursseille.

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	20 %
30–64-vuotiaat	35 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	43 %

Naisista 33 % ja miehistä 28 % oli osallistunut kansalaisopistojen ja kansanopistojen kursseille. Eniten kursseille olivat osallistuneet 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat miehet (50 %) ja vähiten 18–29-vuotiaat naiset (19 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	19 %
18–29-vuotiaat miehet	23 %
30–64-vuotiaat naiset	38 %
30–64-vuotiaat miehet	29 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	36 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	50 %

Päätoimisen tekemisen luokissa eniten kursseille olivat osallistuneet eläkeläiset (45 %) ja työssäkäyvät (40 %). Vähiten kursseille olivat osallistuneet työttömät työnhakijat (19 %) ja työvoiman ulkopuolella olevat (16 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	45 %
Työssä	40 %
Kotoutumiskoulutuksessa	35 %
Opiskelija	30 %
Työtön työnhakija	19 %
Työvoiman ulkopuolella	16 %

Mitä kauemmin vastaajat olivat asuneet Suomessa, sen todennäköisemmin he olivat osallistuneet kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille.

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	46 %
5–9 vuotta	33 %
1–4 vuotta	28 %
Alle 1 vuotta	24 %

Vastaajista, jotka osasivat suomen kieltä vain muutamia sanoja, 18 % oli osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille. Vastaajista, jotka eivät osanneet lainkaan suomea, vain 8 % oli osallistunut kursseille.

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	50 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	52 %
Pärjään arkitilanteissa	32 %
Osaan vain muutamia sanoja	18 %
En osaa lainkaan	8 %

Työvoiman ulkopuolella olevista 44 % ja työttömistä työnhakijoista 31 % ei ollut tietoinen kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseista Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka eivät ole tietoisia kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseista Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Työvoiman ulkopuolella	44 %
Työtön työnhakija	31 %
Opiskelija	23 %
Kotoutumiskoulutuksessa	20 %
Työssä	16 %
Eläkkeellä	8 %

Yleisin syy olla osallistumatta kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille oli ajanpuute. Toiseksi yleisimpänä syynä ilmeni, ettei vastaaja ollut saanut tietoa kurssien olemassaolosta. Monet kertoivat myös saavansa koulutusta muualta. Lisäksi osallistumismaksut ja kielimuuri toistuivat esteenä hakeutua kursseille.

- *Olen opiskellut ja tehnyt töitä samaan aikaan koko sen ajan, kun olen ollut Suomessa. Minulle ei ole jäänyt aikaa mihinkään muuhun. [vastausta lyhennetty]*
- *En tiedä, missä tai mitä se on, eikä minulla ole siitä mitään käsitystä.*
- *En ole kuullut tästä mitään*
- *Olen ammattikoulun opiskelija tällä hetkellä :)*
- *Kielikurssi tai musiikkikurssi sopisi minulle, mutta ne ovat hieman liian kalliita, koska minulla ei tällä hetkellä ole tuloja.*
- *Useimmat kurssit ovat suomeksi.*

Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Miksi et ole osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa?* on esitelty Liitteessä 10. Kysymykseen vastasi yhteensä 136 henkilöä.

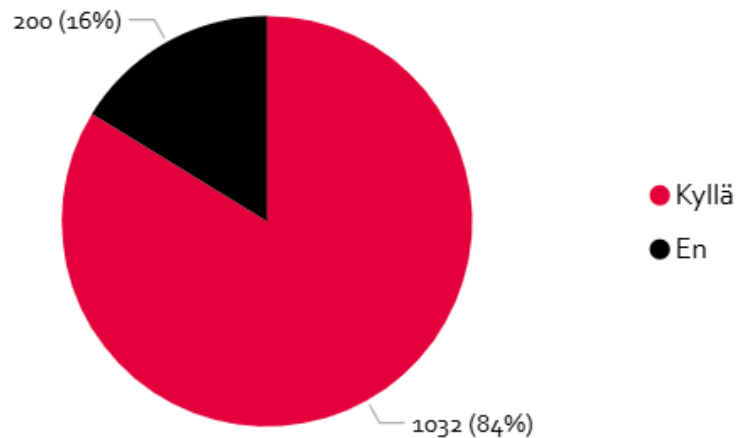
6. Julkiset palvelut

6.1. Osaatko hakea apua Siun soten terveyskeskuksesta tai päivystyksestä?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, osaavatko he hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä. Kysymys kuului seuraavasti: *Pohjois-Karjalassa terveys- ja sosiaalipalveluja tarjoaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote. Jos sinulla on huolta terveydestäsi, osaatko hakea apua Siun soten terveyskeskuksesta tai päivystyksestä?*

Tulosten mukaan 84 % vastaajista osaa hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä.

Osaatko hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä?

Lähes kaikki 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat kertoivat osaavansa hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä. 18–29-vuotiaista 79 % vastasi osaavansa hakea apua.

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	79 %
30–64-vuotiaat	85 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	97 %

Naisista 84 % ja miehistä 83 % kertoi osaavansa hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä. Naisten ja miesten vastauksissa ei ollut juurikaan eroa missään ikäryhmässä.

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	79 %
18–29-vuotiaat miehet	78 %
30–64-vuotiaat naiset	84 %
30–64-vuotiaat miehet	85 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	96 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	96 %

Paras osaaminen avun hakemiseen Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä oli eläkeläisillä (95 %) ja työssäkäyvillä (92 %). Heikoimmin apua osasivat hakea kotoutumiskoulutuksessa olevat (77 %) ja opiskelijat (76 %).

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	95 %
Työssä	92 %
Työvoiman ulkopuolella	88 %
Työtön työnhakija	88 %
Kotoutumiskoulutuksessa	77 %
Opiskelija	76 %

Alle vuoden Suomessa asuneet osasivat hakea apua huomattavasti heikommin (60 %) kuin pidempään Suomessa asuneet.

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	96 %
5–9 vuotta	96 %
1–4 vuotta	92 %
Alle 1 vuotta	60 %

Vastaajista, jotka eivät osanneet lainkaan suomen kieltä, vain 56 % kertoi osaavansa hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä.

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten terveysasemilta tai päivystyksestä suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	92 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	96 %
Pärjään arkitilanteissa	86 %
Osaan vain muutamia sanoja	76 %
En osaa lainkaan	56 %

Suurin osa vastaajista koki, että puutteellinen suomen kielen taito teki avun hakemisesta Siun soten terveyskeskuksesta tai päivystyksestä vaikeaa. Kielimuuri vaikeutti esimerkiksi ajan varaamista puhelimitse, oireiden selittämistä ja verkkosivujen käyttöä. Toiseksi yleisimpänä syynä ilmeni, ettei vastaaja tiennyt mikä Siun sote on tai miten hoitoon hakeudutaan. Lisäksi osa vastaajista koki ajan varaamisen ja hoitoon pääsyn hitaaksi ja hankalaksi. Myös hinta koettiin kalliiksi tai siitä oltiin epävarmoja.

- *Kieli. Esimerkiksi vaikka verkkosivustosta on englanninkielinen versio, siinä ei ole kaikkea samaa sisältöä kuin suomenkielisessä versiossa. Lisäksi on pelko soittaa jonnekin, jos siellä puhutaan vain suomea, eikä ulkomaalaisilla ole vielä tarpeeksi hyvää suomen kieltä.*
- *Lääketieteelliset termit ovat vaikeita, en osaa selittää niitä, enkä osaa kieltä erinomaisesti.*
- *En tiedä, mikä Siun Sote oikeastaan on.*
- *Ensinnäkin ajanvarausjärjestelmä on suomenkielinen. Toiseksi odotusaika on melko pitkä. Kolmanneksi en tiedä tarkalleen, mikä on palvelun hinta tai mitä Kela korvaa.*

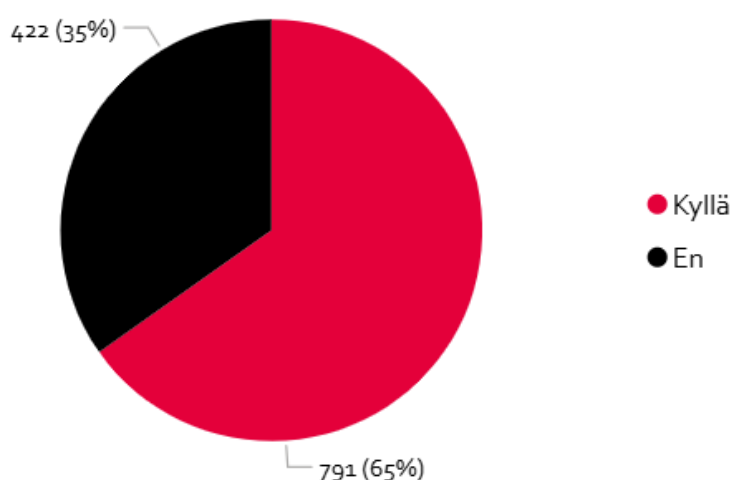
Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Mikä avun hakemisessa Siun soten terveyskeskuksesta tai päivystyksestä on sinulle vaikeaa?* on esitelty Liitteessä 11. Kysymykseen vastasi yhteensä 72 henkilöä

6.2. Osaatko hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, osaavatko he hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista. Kysymys kuului seuraavasti: *Sosiaalipalveluja ovat muun muassa asumispalvelut, taloudelliset tukipalvelut ja perheiden tukipalvelut. Pohjois-Karjalassa terveys- ja sosiaalipalveluja tarjoaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote. Jos sinulla on vaikeuksia selvittää päivittäisestä arjesta, osaatko hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista?*

Tulosten mukaan 65 % vastaajista osaa hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista.

Osaatko hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista?

Parhaiten apua osaavat hakea 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat, joista 84 % osaa hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista. Heikoimmin apua osaavat hakea 18–29-vuotiaat, joista 57 % osaa hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	57 %
30–64-vuotiaat	67 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	84 %

65 % naisista ja 66 % miehistä kertoi osaavansa hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista. Miesten ja naisten osaaminen oli hyvin lähellä toisiaan 30–64-vuotiaiden ja 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ikäryhmissä. 18–29-vuotiaiden ryhmässä miehet (63 %) osasivat paremmin hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista kuin naiset (52 %).

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	52 %
18–29-vuotiaat miehet	63 %
30–64-vuotiaat naiset	68 %
30–64-vuotiaat miehet	66 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	83 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	85 %

Päätöksen tekemisen luokissa eläkeläiset (85 %) ja työssäkäyvät (72 %) osasivat parhaiten hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista. Heikoimmin apua osasivat hakea työvoiman ulkopuolella olevat, joista alle puolet osasi hakea apua.

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista päätöksen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	85 %
Työssä	72 %
Työtön työnhakija	64 %
Kotoutumiskoulutuksessa	64 %
Opiskelija	61 %
Työvoiman ulkopuolella	49 %

Mitä kauemmin vastaajat olivat asuneet Suomessa, sitä paremmin he osasivat hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista.

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	85 %
5–9 vuotta	67 %
1–4 vuotta	67 %
Alle 1 vuotta	41 %

Vastaajista, jotka eivät osanneet lainkaan suomen kieltä, vain 36 % kertoi osaavansa hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista. Vastaajista, jotka osasivat suomen kieltä vain muutamia sanoja, vain puolet osasi hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista.

Osuus vastaajista, jotka osaavat hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	79 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	85 %
Pärjään arkitilanteissa	70 %
Osaan vain muutamia sanoja	50 %
En osaa lainkaan	36 %

Kysyttäessä, mikä avun hakemisessa Siun soten sosiaalipalveluista on vaikeaa, vastaajien yleisimmät haasteet liittyivät tiedonpuutteeseen ja kielimuriin. Monet eivät tieneet, mitä sosiaalipalvelut ovat, mihin niitä käytetään tai miten apua pitäisi pyytää. Toinen vahva teema, suomen kielen taito, vaikeutti saatavilla olevan tiedon ymmärtämistä sekä yhteydenottoa palveluihin. Toisaalta osa vastaajista kertoi, ettei sosiaalipalveluille ole ollut tarvetta, eivätkä siksi tieneet niistä tai niiden käytöstä.

- *En tiedä mitään Siun soten sosiaalipalveluista*
- *Mitä tämä tarkoittaa?*
- *Puhun vähän suomea ja englantia.*
- *Kielitaito on vielä liian heikko.*
- *En ole vielä tarvinnut heidän palvelujaan.*

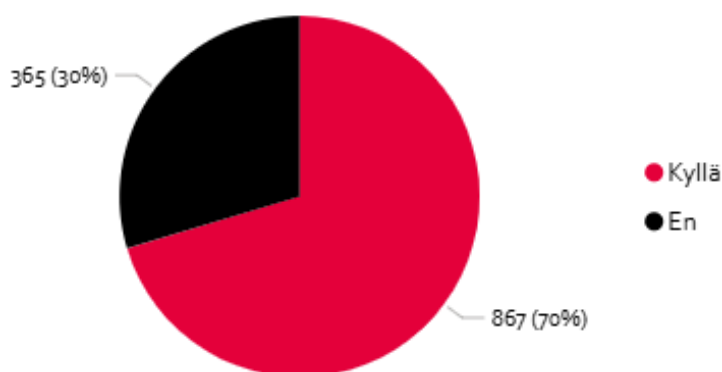
Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Mikä avun hakemisessa Siun soten sosiaalipalveluista on sinulle vaikeaa?* on esitelty Liitteessä 12. Kysymykseen vastasi yhteensä 97 henkilöä.

6.1. Tiedätkö, miten voit saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, tietävätkö he, miten he voivat saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa. Kysymys kuului seuraavasti: *Työllisyyspalveluiden tarkoituksena on auttaa työnhakijoita työllistymään ja työnantajia löytämään sopivia työntekijöitä. Tiedätkö, miten voit saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa?*

Tulosten mukaan 70 % vastaajista tiesi, miten saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa.

Tiedätkö, miten voit saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa?

Ikäryhmistä parhaiten työllisyyspalveluista tiesivät 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat (87 %) ja heikoimmin 18–29-vuotiaat (56 %).

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten voivat saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa ikäryhmittäin jaoteltuna

Ikäryhmä	Osuus
18–29-vuotiaat	56 %
30–64-vuotiaat	75 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	87 %

Naisista 72 % ja miehistä 69 % tiesivät, miten saada työttömyyspalveluja. Parhaiten työllisyyspalveluista tiesivät 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat miehet (92 %) ja heikoimmin 18–29-vuotiaat naiset (56 %)

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten voivat saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

Ikäryhmä ja sukupuoli	Osuus
18–29-vuotiaat naiset	56 %
18–29-vuotiaat miehet	57 %
30–64-vuotiaat naiset	76 %
30–64-vuotiaat miehet	74 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	85 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	92 %

Päätoimisen tekemisen luokissa parhaiten työllisyyspalveluista tiesivät eläkeläiset (86 %), työssäkäyvät (81 %) ja työttömät työnhakijat (80 %). Heikoimmin työllisyyspalveluista tiesivät työvoiman ulkopuolella olevat (57 %) ja opiskelijat (56 %).

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten voivat saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	86 %
Työssä	81 %
Työtön työnhakija	80 %
Kotoutumiskoulutuksessa	72 %
Työvoiman ulkopuolella	57 %
Opiskelija	56 %

Mitä kauemmin vastaajat olivat asuneet Suomessa, sitä paremmin he tiesivät työllisyyspalveluista Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten voivat saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	91 %
5–9 vuotta	84 %
1–4 vuotta	68 %
Alle 1 vuotta	48 %

Vastaajista, jotka eivät osanneet lainkaan suomen kieltä, vain 42 % kertoi tietävänsä, miten saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa. Vastaajista, jotka osasivat suomen kieltä vain muutamia sanoja, vähän yli puolet (55 %) kertoi tietävänsä, miten saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa.

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten voivat saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

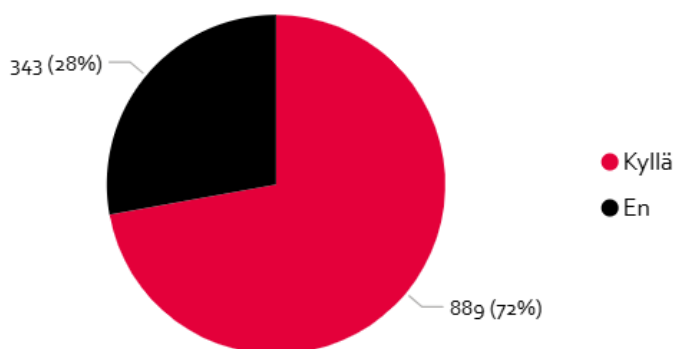
Osaan äidinkielen tasoisesti	86 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	86 %
Pärjään arkitilanteissa	76 %
Osaan vain muutamia sanoja	55 %
En osaa lainkaan	42 %

6.2. Tiedätkö, missä elämäntilanteissa ja miten voit hakea Kelan etuuksia?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, tietävätkö he, missä elämäntilanteissa ja miten he voivat hakea Kelan etuuksia. Kysymys kuului seuraavasti: *Kansaneläkelaitoksen eli Kelan etuudet ovat rahallista tukea ja palveluja, joita Kela maksaa ihmisille Suomessa eri elämäntilanteissa. Tiedätkö, missä elämäntilanteissa ja miten voit hakea Kelan etuuksia?*

Tulosten perusteella 72 % vastaajista kertoi tietävänsä, missä elämäntilanteissa ja miten he voivat hakea Kelan etuuksia.

Tiedätkö, missä elämäntilanteissa ja miten voit hakea Kelan etuuksia?

Parhaiten Kelan etuuksista tiesivät 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat (87 %) ja heikoiten 18–29-vuotiaat (60 %)

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten hakea Kelan etuuksia ikäryhmittäin jaoteltuna

Ikäryhmä	Osuus
18–29-vuotiaat	60 %
30–64-vuotiaat	76 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	87 %

Naisista 74 % ja miehistä 70 % kertoi tietävänsä, missä tilanteissa ja miten hakea Kelan etuuksia. Parhaiten Kelan etuuksista tiesivät 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat miehet (88 %) ja heikoiten 18–29-vuotiaat naiset (58 %).

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten hakea Kelan etuuksia ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

Ikäryhmä ja sukupuoli	Osuus
18–29-vuotiaat naiset	58 %
18–29-vuotiaat miehet	62 %
30–64-vuotiaat naiset	78 %
30–64-vuotiaat miehet	73 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	85 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	88 %

Päätoimisen tekemisen luokissa parhaiten Kelan etuuksista tiesivät eläkeläiset (88 %), työssäkäyvät (81 %) ja kotoutumiskoulutuksessa olevat (80 %). Heikoimmin Kelan etuuksista tiesivät työvoiman ulkopuolella olevat (63 %) ja opiskelijat (60 %).

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten hakea Kelan etuuksia päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	88 %
Työssä	81 %
Kotoutumiskoulutuksessa	80 %
Työtön työnhakija	72 %
Työvoiman ulkopuolella	63 %
Opiskelija	60 %

Mitä kauemmin vastaajat olivat asuneet Suomessa, sitä paremmin he tiesivät Kelan etuuksista.

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten hakea Kelan etuuksia Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	89 %
5–9 vuotta	83 %
1–4 vuotta	71 %
Alle 1 vuotta	52 %

Vastaajista, jotka eivät osanneet lainkaan suomen kieltä, vain 44 % kertoi tietävänsä, missä tilanteissa ja miten saada Kelan etuuksia.

Osuus vastaajista, jotka tietävät, miten hakea Kelan etuuksia suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	75 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	88 %
Pärjään arkitilanteissa	78 %
Osaan vain muutamia sanoja	58 %
En osaa lainkaan	44 %

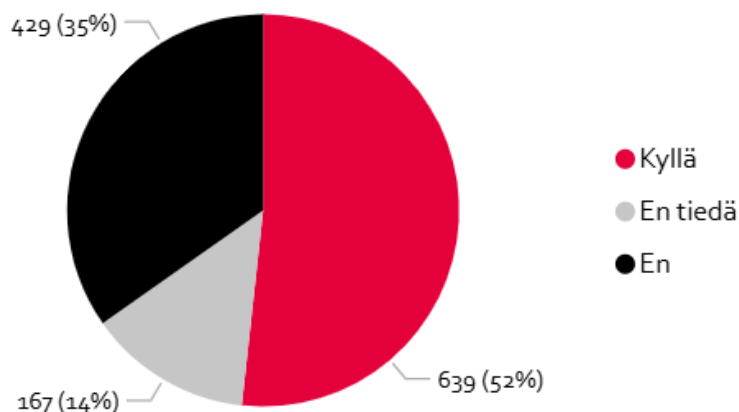
7. Kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalvelut

7.1. Oletko käyttänyt kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, ovatko he käyttäneet kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja. Kysymys kuului seuraavasti: *Kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalvelut tarjoavat luottamuksellista ja maksutonta ohjausta ja neuvontaa ulkomailta muuttaneille henkilöille. Esimerkkejä kuntien maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista ovat: neuvonta erilaisissa arjen asioissa, kuten pankkitilin avaaminen ja asunnon vuokraaminen, tiedon jakaminen suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelujärjestelmästä, oikeuksista ja velvollisuuksista, neuvonta ja ohjaus kotikunnan palveluihin ja harrastusten löytämiseen ja palveluohjaus ja apu, kun haluat ottaa yhteyden eri viranomaisiin. Oletko käyttänyt kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja?*

Kyselyn tulosten mukaan 52 % vastaajista oli käyttänyt kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja, 35 % ei ollut käyttänyt palvelua ja 14 % ei tiennyt, onko käyttänyt palvelua.

Oletko käyttänyt kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja?

Eri ikäryhmistä kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja olivat eniten käyttäneet 30–64-vuotiaat (55 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat käyttäneet kuntansa maahanmuuttopalveluja ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	45 %
30–64-vuotiaat	55 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	49 %

Naisista 54 % ja miehistä 50 % oli käyttänyt kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja. Eniten palvelua olivat käyttäneet 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat naiset (60 %) ja vähiten 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat miehet (27 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat käyttäneet kuntansa maahanmuuttopalveluja ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	43 %
18–29-vuotiaat miehet	47 %
30–64-vuotiaat naiset	57 %
30–64-vuotiaat miehet	54 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	60 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	27 %

Päätöksen tekemisen luokissa eniten kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja olivat käyttäneet kotoutumiskoulutuksessa olevat (76 %) ja vähiten työssäkäyvät (36 %) ja työvoiman ulkopuolella olevat (34 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat käyttäneet kuntansa maahanmuuttopalveluja päätöksen tekemisen mukaan jaoteltuna

Kotoutumiskoulutuksessa	76 %
Opiskelija	55 %
Työtön työnhakija	51 %
Eläkkeellä	51 %
Työssä	36 %
Työvoiman ulkopuolella	34 %

Suomessa asutun ajan mukaan tarkasteltuna eniten kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja olivat käyttäneet alle vuoden Suomessa asuneet (62 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat käyttäneet kuntansa maahanmuuttopalveluja Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	43 %
5–9 vuotta	36 %
1–4 vuotta	55 %
Alle 1 vuotta	62 %

Suomen kielen osaamisen mukaan tarkasteltuna eniten kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja olivat käyttäneet vastaajat, jotka pärjäävät suomeksi arkitilanteissa (53 %), osaavat vain muutamia sanoja (52 %) tai keskustelevat ja lukevat sujuvasti (50 %).

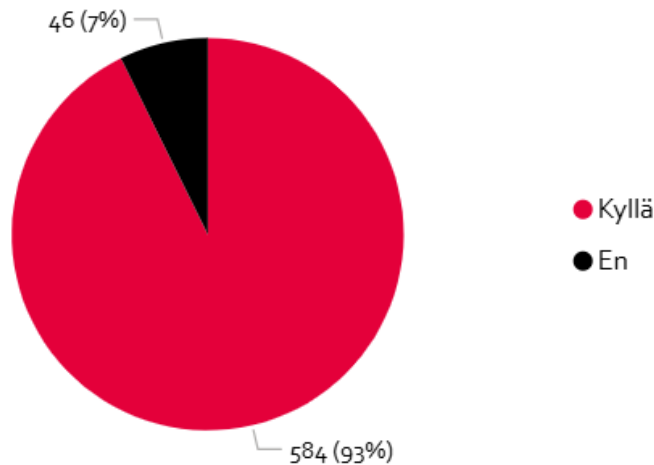
Osuus vastaajista, jotka ovat käyttäneet kuntansa maahanmuuttopalveluja suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	42 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	50 %
Pärjään arkitilanteissa	53 %
Osaan vain muutamia sanoja	52 %
En osaa lainkaan	44 %

7.2. Oletko tyytyväinen palveluun, jota olet saanut kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, ovatko he tyytyväisiä palveluun, jota he ovat saaneet kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa. Vastaajista 93 % kertoi olevansa tyytyväisiä palveluun.

Oletko tyytyväinen palveluun, jota olet saanut kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa?

Tyytyväisyys maahanmuutto- ja kotoutumispalveluihin oli suurta kaikissa ikäryhmissä.

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista saamaansa palveluun ikäryhmittäin jaoteltuna

Ikäryhmä	Osuus tyytyväisiä
18–29-vuotiaat	96 %
30–64-vuotiaat	91 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	98 %

Tyytyväisyys maahanmuutto- ja kotoutumispalveluihin oli sekä naisten että miesten osalta 93 %. Ikäryhmien ja sukupuolten mukaan tarkasteltuna suurinta tyytyväisyys oli 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien miesten keskuudessa (100 %) ja pienintä 30–64-vuotiaiden naisten keskuudessa (91 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista saamaansa palveluun ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

Ikäryhmä ja sukupuoli	Osuus tyytyväisiä
18–29-vuotiaat naiset	99 %
18–29-vuotiaat miehet	94 %
30–64-vuotiaat naiset	91 %
30–64-vuotiaat miehet	92 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	97 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	100 %

Päätoimisen tekemisen luokissa suurinta tyytyväisyys oli eläkeläisten (98 %) ja kotoutumiskoulutuksessa olevien (97 %) keskuudessa ja pienintä työvoiman ulkopuolella olevien keskuudessa (85 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista saamaansa palveluun päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Eläkkeellä	98 %
Kotoutumiskoulutuksessa	97 %
Työssä	92 %
Työtön työnhakija	91 %
Opiskelija	91 %
Työvoiman ulkopuolella	85 %

Alle vuoden Suomessa asuneet olivat kaikista tyytyväisimpiä maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista saamaansa palveluun (98 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista saamaansa palveluun Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	90 %
5–9 vuotta	81 %
1–4 vuotta	93 %
Alle 1 vuotta	98 %

Vastaajat, jotka eivät osaa lainkaan suomen kieltä, olivat kaikista tyytyväisimpiä maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista saamaansa palveluun (100 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat tyytyväisiä kuntansa maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista saamaansa palveluun suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	75 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	93 %
Pärjään arkitilanteissa	92 %
Osaan vain muutamia sanoja	94 %
En osaa lainkaan	100 %

Kysyttäessä, miksi et ole tyytyväinen kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa saamaasi palveluun tyytymättömyyttä kuvattiin monin eri tavoin, eikä yhtä selkeää teemaa ollut erotettavissa. Myös vastauksia vastaanotettiin suhteellisen vähän. Tyytymättömyys kotoutumispalveluihin liittyi esimerkiksi riittämättömään suomen kielen opetukseen. Osa kertoi, etteivät saaneet palveluista apua. Vastauksissa toivottiinkin yksilöllisempää tukea, selkeämpää viestintää ja ohjausta, sekä tukea työnhakuun. Lisäksi yksittäinen opiskelija ja työperäinen maahanmuuttaja kokivat jääneensä palveluiden ulkopuolelle.

- *Heikot suomen kielen kurssit.*
- *On mahdotonta ymmärtää sääntöjä, palveluun on mahdoton soittaa, eikä ole mahdollista ymmärtää, mitä he sanovat. Ei ole myöskään selvää, mitä pitäisi tehdä seuraavaksi. Selityksiä ei ole verkkosivuilla, ja Google-kääntäjä kääntää väärin.*
- *En saanut konkreettisia vastauksia enkä apua. Vain puhetta.*
- *Oma näkemykseni on, että integroitaviin tarvitaan yksilöllisempi lähestymistapa.*
- *Luultavasti oletettiin, että henkilö, joka muuttaa työn vuoksi, saa kaiken automaattisesti, mutta se ei välttämättä pidä paikkaansa. Kunnan palvelu ei siis juurikaan auttanut.
[vastausta lyhennetty]*

Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Miksi et ole tyytyväinen palveluun, jota olet saanut kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa?* on esitelty Liitteessä 13. Kysymykseen vastasi yhteensä 21 henkilöä.

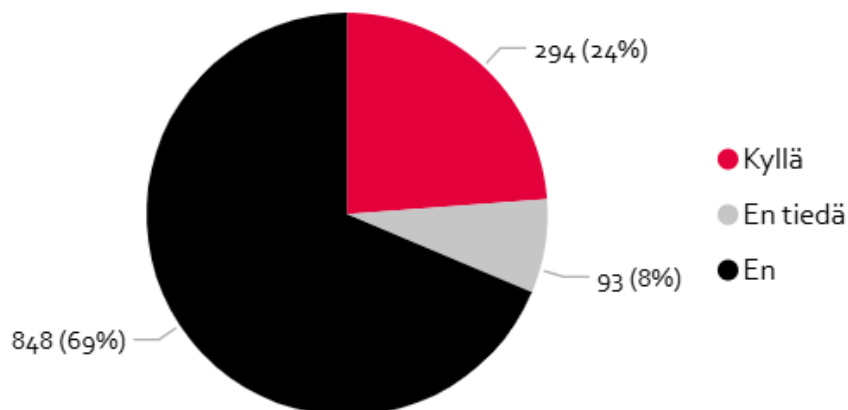
7.3. Oletko osallistunut omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon Suomessa?

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he osallistuneet omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon Suomessa. Kysymys kuului seuraavasti: *Omakielinen yhteiskuntaorientaatio on koulutus, joka järjestetään omalla äidinkielelläsi tai jollain muulla kielellä, jota osaat hyvin. Koulutuksessa saat tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta sekä omista oikeuksistasi ja velvollisuuksistasi Suomessa. Vastaa kyllä, jos olet juuri tällä hetkellä yhteiskuntaorientaatiokoulutuksessa tai jos olet käynyt yhteiskuntaorientaatiokoulutuksen aikaisemmin.*

Huomionarvoista on, että kaikki vastaajat eivät luultavasti ole ymmärtäneet omakielisen yhteiskuntaorientaation käsitettä. Myös osa sellaisista vastaajista, jotka olivat asuneet Suomessa 5–9 vuotta tai 10 vuotta ja kauemmin olivat vastanneet osallistuneensa omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon, vaikka on epätodennäköistä, että he olisivat osallistuneet koulutukseen. Omakielinen yhteiskuntaorientaatio viittaa 1.1.2025 voimaan astuneen kotoutumislain mukaiseen maahanmuuttajille omalla äidinkielellä tai hyvin tuntemalla kielellä järjestettävään koulutukseen, jotka tarjoavat tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta.

Tulosten mukaan vastaajista 24 % oli osallistunut omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon Suomessa.

Oletko osallistunut omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon Suomessa?

Eniten eri ikäryhmistä omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon olivat osallistuneet 30–64-vuotiaat (26 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	20 %
30–64-vuotiaat	26 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	20 %

Naisista 25 % ja miehistä 22 % oli osallistunut omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon. Eniten omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon olivat osallistuneet 30–64-vuotiaat naiset (27 %) ja vähiten 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat miehet (4 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	21 %
18–29-vuotiaat miehet	21 %
30–64-vuotiaat naiset	27 %
30–64-vuotiaat miehet	25 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	23 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	4 %

Päätoimisen tekemisen luokissa tarkasteltuna eniten vastaajista omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon olivat osallistuneet kotoutumiskoulutuksessa olevat (47 %) ja vähiten työssäkäyvät vastaajat (14 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon päätoimisen tekemisen mukaan jaoteltuna

Kotoutumiskoulutuksessa	47 %
Opiskelija	24 %
Eläkkeellä	20 %
Työtön työnhakija	19 %
Työvoiman ulkopuolella	17 %
Työssä	14 %

Suomessa asutun ajan mukaan tarkasteltuna eniten vastaajista omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon olivat osallistuneet alle vuoden Suomessa asuneet (32 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	14 %
5–9 vuotta	10 %
1–4 vuotta	28 %
Alle 1 vuotta	32 %

Vastausten perusteella omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon olivat eniten osallistuneet suomea äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti puhuvat (28 %) ja vain muutamia sanoja suomea puhuvat (27 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	28 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	20 %
Pärjään arkitilanteissa	23 %
Osaan vain muutamia sanoja	27 %
En osaa lainkaan	22 %

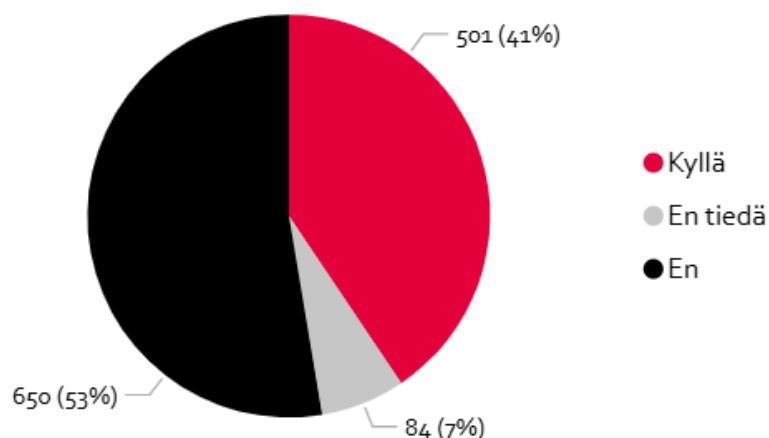
7.4. Oletko osallistunut kotoutumiskoulutukseen Suomessa?

Vastaajilta kysyttiin, ovatko he osallistuneet kotoutumiskoulutukseen Suomessa. Kysymys kuului seuraavasti: *Kotoutumiskoulutuksen tarkoituksena on kehittää suomen kielen taitoasi. Lisäksi koulutuksessa kehitetään muita taitoja, joita tarvitset opinnoissa, työelämässä ja yhteiskuntaan osallistumisessa. Vastaa kyllä, jos olet tällä hetkellä kotoutumiskoulutuksessa tai jos olet osallistunut kotoutumiskoulutukseen aikaisemmin.*

Huomionarvoista on, että kaikki vastaajat eivät ole luultavasti ymmärtäneet kotoutumiskoulutuksen käsitettä. Osa sellaisista vastaajista, jotka olivat kyselyn taustatiedoissa kertoneet olevansa kotoutumiskoulutuksessa, vastasivat tähän kysymykseen, että eivät ole osallistuneet kotoutumiskoulutukseen.

Vastaajista 41 % kertoi osallistuneensa kotoutumiskoulutukseen Suomessa. Vastaajista 53 % ei ollut osallistunut koulutukseen ja 7 % ei tiennyt, oliko osallistunut.

Oletko osallistunut kotoutumiskoulutukseen Suomessa?

Eniten eri ikäryhmistä kotoutumiskoulutukseen olivat osallistuneet 30–64-vuotiaat (47 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kotoutumiskoulutukseen Suomessa ikäryhmittäin jaoteltuna

18–29-vuotiaat	28 %
30–64-vuotiaat	47 %
65-vuotiaat ja vanhemmat	40 %

Naisista 46 % ja miehistä 36 % oli osallistunut kotoutumiskoulutukseen. Eniten kotoutumiskoulutukseen olivat osallistuneet 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat naiset (64 %) ja vähiten 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat miehet 0 %.

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kotoutumiskoulutukseen Suomessa ikäryhmän ja sukupuolen mukaan jaoteltuna

18–29-vuotiaat naiset	29 %
18–29-vuotiaat miehet	29 %
30–64-vuotiaat naiset	50 %
30–64-vuotiaat miehet	44 %
65-vuotiaat ja vanhemmat naiset	64 %
65-vuotiaat ja vanhemmat miehet	0 %

Päätöksen tekemisen luokissa tarkasteltuna vähiten kotoutumiskoulutukseen olivat osallistuneet työssäkäyvät (24 %) ja työvoiman ulkopuolella (24 %) olevat vastaajat.

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kotoutumiskoulutukseen Suomessa päätöksen tekemisen mukaan jaoteltuna

Kotoutumiskoulutuksessa	83 %
Opiskelija	41 %
Eläkkeellä	40 %
Työtön työnhakija	29 %
Työvoiman ulkopuolella	24 %
Työssä	24 %

Suomessa asutun ajan mukaan tarkasteltuna eniten kotoutumiskoulutukseen olivat osallistuneet 1–4-vuotta Suomessa asuneet vastaajat (47 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kotoutumiskoulutukseen Suomessa asutun ajan mukaan jaoteltuna

Yli 10 vuotta	37 %
5–9 vuotta	27 %
1–4 vuotta	47 %
Alle 1 vuotta	38 %

Eniten kotoutumiskoulutukseen olivat osallistuneet vastaajat, jotka pärjäävät arkitilanteissa suomen kielen taidoillaan (47 %) ja vähiten vastaajat, jotka eivät osaa lainkaan suomea (22 %).

Osuus vastaajista, jotka ovat osallistuneet kotoutumiskoulutukseen Suomessa suomen kielen taidon mukaan jaoteltuna

Osaan äidinkielen tasoisesti	36 %
Keskustelen ja luen sujuvasti	41 %
Pärjään arkitilanteissa	47 %
Osaan vain muutamia sanoja	31 %
En osaa lainkaan	22 %

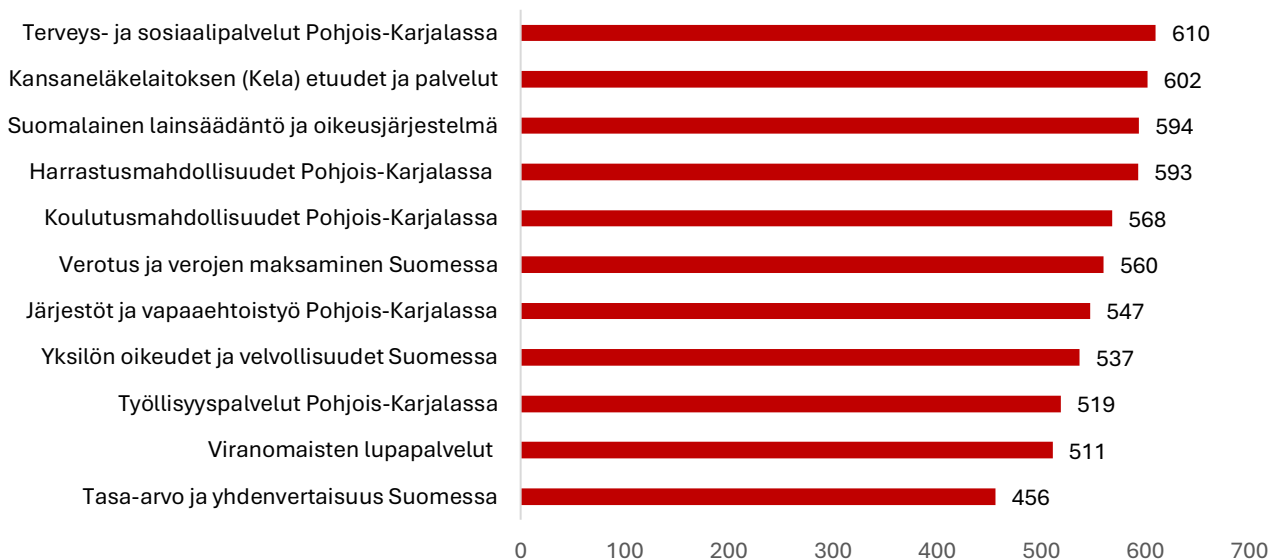
8. Tietotarpeet

8.1. Kaipaen lisätietoa seuraavista asioista

Vastaajilta kysyttiin, kaipaavatko he lisätietoa alla listatuista asioista. Kaikkiin kohtiin oli mahdollista vastata kyllä, ei, tai jättää kohta tyhjäksi. Alla oleva kuvaaja esittää jokaisen asiakohdan saaman äänimäärän vastaajilta, jotka kertoivat kaipaavansa lisätietoa kyseisestä asiasta.

Eniten lisätietoa kaivattiin terveys- ja sosiaalipalveluista Pohjois-Karjalassa, Kansaneläkelaitoksen etuuksista ja palveluista, suomalaisesta lainsäädännöstä ja oikeusjärjestelmästä sekä harrastusmahdollisuuksista Pohjois-Karjalassa.

Kaipaen lisätietoa seuraavista asioista

Vastaajilta kysyttiin myös, kaipaavatko he jotakin muuta tietoa tai palvelua kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalveluilta. Eniten vastaajat toivoivat lisätukea työllistymiseen ja työelämään. Toiseksi eniten vastauksissa korostui tarve jatkuvalle ja tasoltaan korkeammalle suomen kielen opetukselle.

Lisäksi osa vastaajista toivoi selkeämpää ja ajantasaisempaa maahanmuuttajille suunnattua tiedotusta esimerkiksi oppaiden tai tiedotuskirjeiden muodossa. Myös ryhmätoiminta, yhteisöllisyyden ja monikulttuurisuuden edistäminen nousivat esiin vastauksista.

- *Olisi toivottavaa, että työelämästä annettaisiin enemmän tietoa. Esimerkiksi miten saa verokortin, miten verokortin tulorajoja voi muuttaa, miten yrityksen voi perustaa, millaisia yritysmuotoja Suomessa on ja niin edelleen.*
- *Maahanmuuttajille pitäisi tarjota kursseja, kuten "Polku uraosaamiseen ja verkostoitumiseen".*

- *"Tarvitsen todella suomen kielen kursseja, mutta tasolta B1. Kaikki kurssit, jotka löydän, eivät sovi minulle, koska tasoni on korkeampi. Mutta tarvitsen silti kehitystä. Siksi olisi hienoa, jos olisi tarjolla kursseja keskitason yläpuolella. Tunnen myös muutamia ihmisiä henkilökohtaisesti, jotka tarvitsevat tällaisia kursseja.*
- *Ajantasaista tietoa lainsäädännön muutoksista, jotka liittyvät oleskelulupiin, sosiaalietuuksiin ja työehtoihin.*
- *Tiedotuskirje tai esimerkiksi itseopiskelumateriaaleja mainituista aiheista verkossa.*
- *Toivoisin lisää projekteja, kuten yhteisöllisyyttä vahvistavia hankkeita sekä kestävyys- ja luontoyhteyteen liittyviä toimintoja, jotka olisivat avoimia kaikille. Olisi myös hyvä, jos kotoutuminen nähtäisiin kaksisuuntaisena — ei vain ulkomaalaisten velvollisuutena."*

Kaikki avoimet vastaukset kysymykseen *Haluaisitko jotakin muuta tietoa tai palvelua kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalveluilta?* on esitelty Liitteessä 14. Kysymykseen vastasi yhteensä 235 henkilöä.

9. Liitteet

Liitteissä on koottuna kyselyssä annetut avoimet vastaukset. Vieraskieliset vastaukset on käännetty suomeksi, ja mahdolliset henkilötiedot tai tunnistamista mahdollistavat kohdat on poistettu.

- Liite 1.** Miksi et ole tyytyväinen elämääsi Pohjois-Karjalassa?
- Liite 2.** Miksi ajattelet, että et asu nykyisessä asuinkunnassasi enää viiden vuoden kuluttua?
- Liite 3.** Millaisissa tilanteissa ja miten sinua ei ole kohdeltu yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa?
- Liite 4.** Millaisissa tilanteissa ja minkälaista rasismia olet kokenut Pohjois-Karjalassa?
- Liite 5.** Millaisissa tilanteissa et koe oloasi turvalliseksi Pohjois-Karjalassa?
- Liite 6.** Miksi et luota viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?
- Liite 7.** Miksi et käytä kirjaston palveluja?
- Liite 8.** Miksi et käytä Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja?
- Liite 9.** Miksi et käytä sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa?
- Liite 10.** Miksi et ole osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa?
- Liite 11.** Mikä avun hakemisessa Siun sotien terveyskeskuksesta tai päivystyksestä on sinulle vaikeaa?
- Liite 12.** Mikä avun hakemisessa Siun sotien sosiaalipalveluista on sinulle vaikeaa?
- Liite 13.** Miksi et ole tyytyväinen palveluun, jota olet saanut kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa?
- Liite 14.** Haluaisitko jotakin muuta tietoa tai palvelua kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalveluilta?
- Liite 15.** Palautteet ja kiitokset

Liite 1. Miksi et ole tyytyväinen elämääsi Pohjois-Karjalassa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 80 henkilöä.

- Työpaikkojen vähyyden vuoksi.
- Haluaisin tehdä töitä, mutta ilman kielitaitoa ei saa työpaikkaa.
- Nurmeksessa ei ole juuri mitään mielenkiintoista tekemistä. Jos tarvitsee sairaalahoitoa, on mentävä Joensuuhun. Joukkoliikennettä ei oikeastaan ole ollenkaan.
- Ei työpaikkoja opiskelijoille ja maahanmuuttajaperheille.
- Ei ole työ paikka
- Koska alallani ei ole pysyvää työtä.
- Työmahdollisuuksia ei ole tarjolla
- Minulla ei ole työtä.
- Koulussa lapsiani kohtaan kohdistetaan todella paljon rasismia ja väkivaltaa sekä oppilaiden että joidenkin opettajien toimesta, ja siksi en ole tyytyväinen. Ihmiset eivät ole kovin lämpimiä, eikä sosiaalista elämää juurikaan ole. Paikasta toiseen liikkuminen on todella vaikeaa, erityisesti pienistä kylistä on liikenneyhteyksien puutteen vuoksi hankalaa.
- Ei ole työtä.
- Työllistymismahdollisuuksien puute ja alueen heikko taloudellinen tilanne.
- Työllistyminen on vaikeaa.
- Kaipaen harrastuksia.
- Tulimme Suomeen kotoutumaan ja opiskelemaan suomea. Halusimme pois aggressiovaltion läheisyydestä, mutta meidät sijoitettiin aivan sen rajan tuntumaan, keskelle metsää. Jos sota syttyisi, ne joilla on autot, pääsisivät pois, mutta ne joilla ei ole – jäisivät tänne oman onnensa nojaan. Suhtautuminen meihin ei ole kovin hyvä, ja monet alussa annetut lupaukset eivät ole toteutuneet. Toivoimme, että voisimme asua kaupungissa, käydä töissä ja opiskella suomea päivittäin, emmekä odottaa kokonaista vuotta päästäksemme eteenpäin. Täällä olo tuntuu kuin olisimme jumissa. Meiltä evätään apua monissa asioissa. Lähtöpaikkakunnalla meille kerrottiin, että tämä olisi vain väliaikainen vastaanottokeskus kolmeksi kuukaudeksi, mutta todellisuudessa meidän on asuttava täällä vuoden. Samaan aikaan kuulemme, että muut keskuksset, jotka on valitettavasti suljettu, auttoivat asukkaitaan monella tavalla. Lisäksi saimme tiedon eläkeläisille ja vammaisille tarkoitetuista palveluista vasta noin puolen vuoden kuluttua. *[Muokattu tunnistetietojen poistamiseksi].*
- Työttömyys
- Minulla ei ole oleskelulupaa eikä työpaikkaa.

- Ei ole työtä.
- Olen työtön.
- Kaikki liittyy työtilanteeseen (jopa osa-aikatyöhön). Yksikään yritys ei halua ottaa maahanmuuttajia.
- Olen asunut täällä vuoden ja kolme kuukautta ilman työtä tai tuloja, tietenkään en ole tyytyväinen.
- Lääkärille tai hammaslääkärille on lähes mahdotonta päästä. Lapsen kanssa odotimme neljä kuukautta tavallista vastaanottoaikaa. Olen järkyttynyt – se on pelottavaa ja surullista lasten, perheiden ja vanhempien kannalta.
- Monia olosuhteita.
- En ole saanut työtä jo yli vuoteen. Kaikki aiemmat työsopimukset olivat määräaikaisia. Työkokemus ja suomen kielen osaaminen eivät auta työllistymisessä.
- Paikkakunta on melko syrjässä kaupungista, eikä julkinen liikenne toimi kovin hyvin.
- Koska minun täytyy elättää itseni, eikä täällä ole työtä, jossa voisin ansaita osa-aikaisesti.
- Työn löytäminen on todella vaikeaa, ja meidät hylätään usein sillä perusteella, että suomen kielen taitomme on heikko, vaikka todellisuudessa he eivät ole halukkaita antamaan meille mahdollisuutta.
- Ensimmäinen haaste on vaikea ilmasto, ja toinen on se, ettei ilman suomen kielen taitoa ole mahdollisuuksia saada osa-aikatyötä.
- Työpaikkojen puute.
- Työpaikkojen puute.
- Vähemmän työmahdollisuuksia ja tällä hetkellä hyvin alhainen tulotaso.
- Tällä alueella ei ole minulle sopivia töitä. Työpaikkoja on vähän.
- Korkea työttömyysaste, vaikea löytää työpaikkaa. Rasismi (ikä, kansalaisuus, uskonto).
- Monia työpaikkoja vähennetään, ja yleinen mieliala maanmieheni keskuudessa on masentunut
- Hallituksen maahanmuuttopolitiikka ruokkii arkipäivän rasismia ja muukalaisvihaa.
- Työmarkkinoiden vuoksi.
- Maahanmuuttoviraston vuoksi.
- Tuntuu mahdottomalta löytää työpaikkaa Pohjois-Karjalasta
- Ei ole työtä
- En löydä täältä työtä.

- Tunnen oloni hyvin yksinäiseksi.
- Maahanmuuttajat kohtaavat merkittäviä esteitä työllistymiselle. Koulutusohjelmien puute, joiden tarkoituksena olisi valmistaa työvoimaa, pahentaa tätä ongelmaa entisestään. Vaikka monilla aloilla on selkeä työvoimapula, monet työnantajat epäröivät palkata maahanmuuttajia ja usein jopa kieltävät heidän läsnäolonsa työmarkkinoilla. Tätä aluetta voidaan ymmärtää paremmin sen pienen väestömäärän kautta. Kuitenkin maahanmuuttajien määrän kasvaessa — jos jokainen sektori laajentaisi toimintaansa — voisimme tarjota parempia palveluja ja luoda lisää työpaikkoja. Uskon, että nyt on korkea aika Pohjois-Karjalassa toteuttaa tarvittavat uudistukset; muuten maahanmuuttajat saattavat päättää muuttaa muualle.
- On vaikeaa saada työtä. Ilman työtä monet kansainväliset opiskelijat masentuvat päivä päivältä enemmän. Ajan hallinta.
- Kyse on lähinnä työn saamisesta ja siitä, että tuntee olevansa jumissa eikä ole varaa mihinkään.
- Korkea työttömyys, alueen kuihtuminen. Hinnat nousevat, mutta palkat eivät.
- En ole vielä saanut kunnollista työtä.
- En tiedä, on vaikea löytää töitä ja kaikkea, eikä ole mahdollisuuksia saada harjoittelupaikkojakaan.
- Ei ole työtä
- Liian vähän ilmaisia kerhoja.
- Minulla on vaikeaa, koska en ole varma lasteni tulevaisuudesta. Lapset sopeutuvat huonosti. Heillä on täällä huono olla. Kärsin, koska en voi auttaa heitä. Myöskään suomalainen terveydenhuolto, koulu ja päiväkotit eivät toistaiseksi pysty auttamaan.
- Tunnen vihamielisyyttä ja muukalaisvihaa... enimmäkseen hallituksen taholta, en niinkään yksittäisiltä ihmisiltä.
- Minulla ei ole rahaa, ja olen sairas.
- Alallani ei ole tarjolla työtä
- Minulla ei ole täällä ystäviä, ja minulla on vähän sosiaalista kanssakäymistä.
- Täällä keskusta on todella huono.
- Koska olin omassa maassani 14 vuotta opettajana ja elin itsenäisenä naisena, mutta valitettavasti täällä kaikkiin työpaikkoihin, joihin olen hakenut, on vastattu kielteisesti. En ole siis valitettavasti pystynyt säilyttämään taloudellista itsenäisyyttäni täällä.
- Täällä ei ole työtä eikä minkäänlaista tulonlähdetä.
- Vapaa-ajanviettopaikkoja ja palveluja on vähennetty. Jokainen konsertti tai lomamatka merkitsee lisäkuluja, koska matka Helsinkiin maksaa, vaikka verot ovat samat. Työttömyys on korkea, puolisoni ei löydä töitä, ja minun täytyy tehdä töitä kahden edestä.

- Koska poliisin ja kunnallisten viranomaisten toimetttömyys, kansainvälisten ihmisoikeuksien loukkaaminen ja valtion virastojen työntekijöiden heikko koulutustaso!
- Opiskelijana tulini tänne toiveena tehdä osa-aikatyötä ja elättää itseni täällä, mutta täällä ei ole lainkaan työmahdollisuuksia. Tuntuu kuin olisin jumissa täällä.
- Syrjintä, työttömyys.
- Ei ole töitä tarjolla, vaikka olisi on vain kokeneille ihmisille
- En tiedä, en tunne olevani osa Pohjois-Karjalaa.
- Kotoutuminen on vaikeaa. Suomalaiset eivät puhu ulkomaalaisten kanssa, emmekä saa edes mahdollisuuksia vapaaehtoistyöhön, harjoitteluun tai rahoitettuihin työpaikkoihin.
- Englanninkielisten työmahdollisuuksien puute. Olen opiskelija ja osaan parturointia, mutta meillä ei ole mahdollisuutta hyödyntää tätä taitoa suomalaisissa yrityksissä, kuten S-Parturi tai M Room.
- Työmahdollisuudet ovat hyvin rajalliset. Maahanmuuttajalle on lähes mahdotonta vaihtaa työstä toiseen. Esimerkiksi minulla on maisterintutkinto yhteiskuntatieteistä (Tampereen yliopisto), talonrakentajan ammatti (Kainuun ammattiopisto) ja olen nyt kolmannen vuoden etäopiskelija ICT-alalla (Kajaanin ammattikorkeakoulu) — mutta lopulta minun oli pakko muuttaa Lappiin työskennelläkseni matkaoppaana.
- He eivät ole lainkaan suvaitsevaisia ulkomaalaisia kohtaan, rasismi jatkuu yhä.
- Ei ole työpaikkoja
- Olen työtön
- Vähän ihmisiä, vähän tapahtumia.
- On vaikea löytää ystäviä suomalaisten joukosta, ja kunnassa järjestelmä ei perustu ihmisten auttamiseen, vaan siihen, että tehdään asiat vain muodollisesti, jotta tunnit tulevat täyteen ja palkka saadaan – ei todellisen avun antamiseen.
- Työtä on vaikea löytää, työttömyys on korkea ja kohtaa syrjintää.
- Täällä asukkaat pysyvät omissa asioissaan. He ovat hyvin etäisiä. Minusta joskus tuntuu, että suomalaiset ovat täällä hieman rasistisia. He eivät halua olla tekemisissä maahanmuuttajien kanssa. Ja maahanmuuttajat ovat kiireisiä rakentaessaan omaa elämäänsä. Kuin olisivat kilpailussa... heillä on myös oma maailmansa.
- Lähinnä siksi, että työmahdollisuuksia on vähän ja vuokrat ovat korkeammat kuin muissa kunnissa.
- Koska olen syvässä velassa, en tiedä miten voisin maksaa niitä takaisin, enkä tiedä miten voisin lähteä täältä. Ja muuten, 350 lähetetystä työhakemuksesta en päässyt yhteenkään.
- Elinkustannukset ovat melko korkeat, eikä minulla vielä ole työstä saatavia tuloja. Myös bussimatkat maksavat paljon.
- Eläminen on aika kallista, ja UEF:n opinnot ovat todella vaativia.

Liite 2. Miksi ajattelet, että et asu nykyisessä asuinkunnassasi enää viiden vuoden kuluttua?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 76 henkilöä.

- Näiden viiden vuoden aikana saan koulutuksen ja muutan suurempaan kaupunkiin.
- En näe itselleni tulevaisuudennäkymiä.
- Koska olen saanut työtä toiselta alueelta.
- Muutimme Joensuusta Lieksaan puolisoni työn vuoksi, koska voin suorittaa opintoni Kareliassa etämuotoisina hänen työskennellessään Lieksassa. Mutta kun olen valmistunut, luulen, että lähdemme Pohjois-Karjalasta, koska työmarkkinatilanne on erittäin huono, enkä saa edes harjoittelupaikkaa.
- Ei tulevaisuudennäkymiä, kuihtuva kunta.
- Mitä järkeä siinä on? Palaan sitten, kun olen vanha.
- Pieni kaupunki.
- En voi löytää työtä
- En usko, että saan täältä töitä.
- Ei työpaikkoja, ja kotoutuminen täällä on lähes mahdotonta.
- Nurmeksessa ei ole työmahdollisuuksia, mutta haluaisin asua täällä, jos löytäisin työn.
- Haluan muuttaa Lieksasta Joensuuhun
- Kuten aiemmin sanottu, työllistymismahdollisuudet ovat niin rajalliset, että vaikka täällä on mukava asua, ilman työtä täällä ei voi elää.
- Pidän kovasti tämän alueen luonnosta ja joistakin ihmisistä sekä koordinaattoreista. Olemme todella kiitollisia Suomelle ja sen jokaisesta kolkasta, mutta minusta vaikuttaa siltä, että tämä alue on melko venäläismielinen eikä kovin pidä ukrainalaisista. Tiedän, että myös ukrainalaiset ovat monenlaisia, ja tunnen surua ja häpeää joidenkin käytöksestä, sillä me kaikki edustamme kansaamme. Nyt tänne kuitenkin saapuu hyvin monenlaista väkeä.
- Työn puutteen vuoksi.
- Koska kunnassa, jossa asun, on enimmäkseen vanhusväestöä, ja nuoret muuttavat jatkuvasti suuriin kaupunkeihin.
- Minulla ei ole työtä.
- Ei työtä

- Täällä ei ole minulle mitään.
- Ei ole paljon tapahtumia
- Pohjois-Karjalasta on tulossa autiomaata, ja palvelut sulkeutuvat. Tämä on surullista.
- Töitä ei ole.
- Luultavasti vaihdan asuinpaikkaa työn vuoksi.
- Se riippuu siitä, löydänpö minulle sopivan työn.
- Ajattelen, että muutan kaupunkiin, jossa on töitä.
- Pieni kaupunki.
- Minun täytyy löytää työ ja muuttaa isompiin kaupunkeihin.
- Koska tilapäinen suojele päättyy ja meidät karkotetaan takaisin kotimaahan.
- Koska minulla ei ole täällä omaa yhteisöä eikä työtä.
- En usko, että työpaikka löytyy
- Haluaisin asua suuremmassa kaupungissa, jossa on enemmän työpaikkoja ja elämää.
- Ainoa syy, miksi olen täällä, on se, että työskentelen tällä hetkellä tutkijana.
- Täällä ei ole työtä.
- Koska minun täytyy palata kotimaahani.
- Tulevaisuudessa haluaisin mieluummin muuttaa isompaan kaupunkiin, koska Joensuussa on ongelmia työnsaannin ja nuorten vapaa-ajanviettomahdollisuuksien kanssa.
- Lapseni suunnittelevat opiskelevansa lukiossa Helsingissä tai Tampereella, ja muutan heidän mukanaan.
- Todennäköisesti menetän työni ja joudun muuttamaan toiseen maahan.
- Ei ole mahdollisuuksia vaihtaa työtä tai edetä uralla.
- Suunnittelen muuttoa opiskelun vuoksi.
- Muuttaisin paikkaan, jossa minulla olisi työ.
- Koska haluan muuttaa isompaan kaupunkiin, jossa on enemmän työmahdollisuuksia ja vapaa-ajanviettoa nuorille.

- Luulen, että olen tehnyt täällä kauniissa kaupungissa jo kaiken, mitä voin. Tarvitsen tulevaisuudessa enemmän työmahdollisuuksia, joita tällä kaupungilla ei ole. Lisäksi haluaisin tavata avoimia ja ilmaisukykyisiä ihmisiä.
- Etäisyys keskisestä alueesta, matka sinne on kallis ja pitkä. Vähän viihdetarjontaa. Tuotevalikoima on pienempi kuin Etelä-Suomessa, ja toimitus on kallista.
- Koska haluamme muuttaa suurempaan kaupunkiin, jossa on enemmän työmahdollisuuksia.
- Työtä ei ole tarjolla, yritykset joutuvat sulkemaan ovensa.
- Sulkeutuu pian
- Menetän järkeni
- Ei ole työtä.
- Koska Joensuussa ei ole lainkaan työmahdollisuuksia.
- Joensuussa ei ole elämää. Haluamme muuttaa pääkaupunkiseudulle tai jopa pois maasta.
- Työmahdollisuuksia on vähän, ja muutan jatko-opintojen ja työnhaun takia.
- En näe Joensuussa mahdollisuuksia työllistyä tai perustaa omaa yritystä. Joensuussa ei ole kehitysnäkymiä.
- Olen uupunut tekemään töitä kahden puolesta. Puolisollani ei ole täällä mahdollisuutta löytää työtä. Siksi aiomme muuttaa paikkaan, jossa molemmille on työmahdollisuuksia. Minulle lääkärin työpaikan löytäminen on vielä melko helppoa, joten asuinpaikkamme määräytyy lopulta sen mukaan, missä puolisoni voisi työllistyä.
- Koska pidän kotimaastani niin paljon
- Koska asun Belgiassa.
- Koska kurssini päättyy
- En ole saanut kunnalta lainkaan henkistä tukea.
- En näe täällä mitään mahdollisuuksia. Työpaikkoja ei ole lainkaan tarjolla, ei edes matalapalkkaisia töitä, kuten siivousta tai astianpesua — joten miten voisin odottaa saavani työtä omalta alaltani? Lisäksi täällä suurin osa asioista toimii suositusten kautta, mutta minulla ei ole ketään, joka voisi suositella minua.
- Täällä tuntuu yhä hyvin jakautuneelta... kotoutuminen vaikuttaa olevan yksisuuntainen tie. Tätä kutsutaan assimilaatioiksi, ei kotoutumiseksi. Todellinen kotoutuminen tarkoittaa sitä, että myös yhteiskunta saa tietoa yhteisössään elävistä ihmisistä. Assimilaatio on kuin yrittäisi väkisin sovittaa neliönmuotoista palikkaa pyöreään reikään! Kun yhteisö saa tietoa ulkomaalaisista, syrjintä vähenee. Sanomalehtiä käytetään kuitenkin esittämään Pohjois-Karjalan ulkomaalaiset taakkana — joten miten ja miksi ulkomaalainen haluaisi jäädä tällaiseen ympäristöön?

- Työpaikat.
- Minulla on suuret tavoitteet ja tarvitsen muuton isoon, vilkkaaseen ja väkirikkaaseen kaupunkiin.
- Töiden perästä varmaan täytyy mennä
- Todennäköisesti oleskeluluvan jatkaminen edellyttää sisäistä muuttoa.
- Osallistuminen suomalaiseen yhteiskuntaan – erityisesti silloin, kun haluaa kehittää ja edistää yhteiskuntaa kokonaisvaltaisen kestävyuden ja yhteisöllisen yhteistyön näkökulmasta – on liian vaikeaa ja uuvuttavaa. Vaikka aikaa olisi kulunut paljon ja puhuisi sujuvaa suomea, kulttuuri- ja kielimuuri on silti olemassa. Useimmat tuntemani ulkomaalaiset eivät esimerkiksi osallistu aktiivisesti suomenkielisiin sosiaalisen median ryhmiin.
- Koska Joensuu on todella kylmä kaupunki.
- Luultavasti muutan täältä toiseen kaupunkiin.
- Koska yliopistokurssin suorittamisen jälkeen palaamme kotiimme.
- Liian pieni kaupunki
- Suunnittelen muuttoa Pohjois-Suomeen
- Olen Moskovasta, haluaisin enemmän tapahtumia ja mahdollisuuksia matkustaa ulkomaille.
- No, vuosi on kulunut, enkä tunne, että mikään olisi muuttunut
- Toivon, että viiden vuoden kuluttua olen jo lähtenyt tästä maasta.

Liite 3. Millaisissa tilanteissa ja miten sinua ei ole kohdeltu yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 98 henkilöä.

- Hain asuntoa, ja ennen kuin vuokranantaja vastasi kysymyksiini asunnosta (sen jälkeen kun olin esittäytynyt ja kysynyt asiat suomeksi), hän kysyi, mistä olen kotoisin.
- Työaloilla, lähinnä työpaikkailmoituksissa ja valinnoissa.
- Jotkut ihmiset suhtautuvat vihamielisesti kaikkiin, joilla ei ole äidinkielen tasoista kielitaitoa, kun taas toiset eivät ehkä ole vihamielisiä, mutta silti sulkevat ulkopuolelle.
- Nämä eivät ole yksittäisiä tilanteita, vaan yleinen ilmapiiri yhteiskunnassa.
- Ulkomaalaiset suljetaan luonnostaan suomalaisten sosiaalisten aktiviteettien ulkopuolelle, en vain kuulu heidän joukkoonsa.
- Työnhaku
- Näen sen monissa pienissä asioissa. Esimerkiksi en saa kovin hyvää palvelua monissa paikoissa ja niin edelleen.
- En saa opintotukea esimerkiksi. En väitä, että minun pitäisi saada, mutta luulin, että saisin.
- S-Pankissa (keskustassa) oli pankkivirkailija – nainen, joka juoksutti edestakaisin jonkinlaisten asiakirjojen vuoksi. Sitten kävi selväksi, että hän ei halunnut auttaa. Se näkyi jo hänen ilmeestään ja tavasta, jolla hän puhui. Pitkän juoksuttamisen jälkeen menimme toiseen paikkaan (Prismaan), ja siellä kaikki tehtiin heti. Ilmeisesti on ihmisiä, jotka eivät pidä tulijoista / maahanmuuttajista.
- Ei, minua ei ole kohdeltu tasavertaisesti suomalaisten kanssa: ensinnäkin työnhaussa minut hylätään, koska en ole suomalainen, ja myös yliopistomaksut ovat korkeammat kuin suomalaisille
- Myyjät puhuvat enimmäkseen englantia
- Yhdellä harjoittelujaksolla.
- Rasismia työssä, arjessa ja julkisessa liikenteessä.
- Valitettavasti tähän kysymykseen on vaikea vastata heti, mutta kun hakee töitä eikä tule valituksi, on helppo tuntee, että joutuu syrjityksi. En kuitenkaan usko, että se on kaupungin tai suomalaisten vika. Kielimuuri on todellinen asia!
- Kun hakemuksesi organisaatioon hylättiin vierasperäisen nimen vuoksi – se ei ole lainkaan tasa-arvoista kohtelua.
- Monissa eri tilanteissa.

- Lapseni ovat kokeneet epätasa-arvoista kohtelua koulussa, ja minäkin kohtaan sitä ajoittain työpaikalla.
- Minuun on vaikea suhtautua kuin suomalaiseseen, koska en osaa kieltä. Olen vasta aloittanut sen opiskelun, ja se sujuu minulta vaikeasti – muistan asioita huonosti. Vanhimmalla pojallani on suuria ongelmia mielenterveyden, sosiaalistumisen ja sopeutumisen kanssa. Hän tarvitsee psykoterapiaa. Hänen arjessaan on paljon asioita, jotka laukaisevat stressin tai paniikkikohtauksia, mutta häneltä on evätty pääsy psykoterapiaan. Enkä minä osaa auttaa häntä, koska minulla ei ole siihen tietoja. Ajattelen, että jos hän olisi suomalainen, hän olisi jo saanut apua.
- Työssä ja muissa paikoissa. Syrjintää.
- Jotkut suomalaiset alkavat käyttäytyä ylimielisesti, kun saavat tietää, että olen Venäjältä. On ollut tapauksia, joissa minua on alettu nimittää ja loukata.
- Rasismi
- Tällaisia tilanteita on valitettavasti, mutta onneksi harvoin.
- Koska en ole tämän maan kansalainen.
- Valmistuin ammattikoulusta kaksi vuotta sitten, enkä ole vielä löytänyt töitä.
- Kun etsin töitä ja joskus myös arjessa, olen tuntenut, että meitä kohdellaan eri tavalla. Erityisesti joskus suomalaiset ajattelevat, että kaikki maahanmuuttajat ovat pakolaisia, jotka elävät sosiaalietuuksien varassa – riippumatta heidän koulutustaustastaan tai siitä, miksi he ovat tulleet Suomeen.
- Yli 10 vuotta sitten etsin kieliharjoittelupaikkaa matkamuistomyymälästä. Myymäläpäällikkö sanoi: "Venäläinen?! En ota sinua."
- Osuuspankissa
- Mahdollisuuden puute hoitaa taloudellisia asioita internetin kautta.
- Todistusten ja palvelujen saaminen kestää ikuisuuden.
- Työn saaminen on vaikeaa, ja työpaikalla osa kollegoista epäilee aluksi ammattitaitoani.
- Suomalainen nainen kuuli, että puhuin ukrainaa, ja alkoi huutaa, että minun pitäisi palata Ukrainaan ja puhua täällä vain suomea.
- Työ ja koulu.
- Kieli
- Kun hain työtä, en valitettavasti saanut sitä, koska en ole suomalainen
- ei voi osaa työ
- He torjuvat meidät aina sanoen, että vaaditaan suomen kielen taito äidinkielisellä tasolla.
- Työpaikka, työsopimukset.

- Palvelualalla jotkut työntekijät kieltäytyvät vastaamasta englanniksi, vaikka he menettävät siitä itse hyötyä.
- Kaikilla elämäntilanteilla asiat hoituvat helpommin, jos suomalainen ottaa yhteyttä. Lääkäriajan saa vain, jos soittaja on suomalainen. Myös koulun asiat ratkeavat nopeammin, jos suomalainen puuttuu asiaan. Halusin vuokrata asunnon – minulle sanottiin puhelimesta, että jonossa on 10 ihmistä. Heti kun mieheni (suomalainen) soitti, hän sai sovittua näytön kahden tunnin sisällä. Jopa kaupan kassalla suomalaisille toivotetaan hyvää päivänjatkoa, mutta minulle sanotaan vain ”kiitos ostoksista.”
- Halventava käytös ja asenne
- En voi sanoa, että tällaisia tilanteita olisi ollut paljon, mutta muutamia kuitenkin on ollut.
- Töissä
- Ihmiset eivät ole kiinnostuneita olemaan vuorovaikutuksessa kanssamme, eivätkä edes vastaa tai auta, jos joskus kysyn.
- He sivuuttavat meidät työelämässä jo pelkän nimen perusteella.
- Työnhaussa - maahanmuuttajille ei vastata
- Useimmissa tapauksissa se liittyy työnhakuun. Vastaus on sama: suomalaiset tarvitsevat työtä enemmän kuin sinä.
- Useilla eri tavoilla.
- Kaikki on vaikeaa.
- Työpaikalla kollegat suhtautuvat meihin väheksyvästi. Joskus kohtelu on jopa avointa syrjintää, vaikka olemme paluumuuttajia.
- Sosiaalityöntekijöiltä, työllistymishaastatteluissa sekä suomalaisilta lakimiehiltä ja oikeuslaitokselta.
- Meihin ulkomaalaisiin suhtaudutaan aina eri tavalla, eikä meitä missään tilanteessa pidetä tasa-arvoisina.
- En muista tarkalleen, mutta tapauksia on ollut monia.
- Kuulen arvostelua vain siksi, että olen ulkomaalainen. Lauseita kuten ”mitä sinä muka tiedät” tai ”ei sinun tarvitse olla täällä, jos jokin ei miellytä”.
- Arkipäivän tilanteissa, kuten kysyessäni jotain suomeksi kaupassa tai kuntosalilla, saan usein vastauksia englanniksi. Myös ihmisten käytös minua kohtaan kertoo joskus etäisyydestä — he eivät aina puhu minulle, ehkä siksi, että pelkäävät etten ymmärrä heidän kieltään.
- Korkeasti koulutettuja ulkomaalaisia ohjataan siivousalalle, eikä heidän olemassa olevaa osaamistaan hyödynnetä paremmin.

- Olen huomannut ei-verbaalisia ilmauksia: tyytymättömyyden ilmeitä, haluttomuutta vastata englanniksi. Harvoin, mutta olen kohdannut sitä.
- Ei kysymistä
- Lääkäripalveluissa, sairaalassa tapahtuvassa kohtelussa sekä vuorovaikutuksessa naapureiden kanssa.
- Joensuussa järjestetään monia rekrytointimessuja Business Joensuun ja vastaavien toimesta. Mutta *yksikään* työnantaja ei ole halukas palkkaamaan maahanmuuttajaa, vaan he käyttävät tekosyynä suomen kielen osaamista. Miksi ei anneta mahdollisuutta oppia kieltä käytännön kautta työn ohessa ja samalla antaa maahanmuuttajille mahdollisuus hyödyntää taitojaan ja osallistua Suomen talouteen?
- Työhaku
- Koulussa (peruskoulu, lukio), työnhakutilanteissa sekä arkisissa tilanteissa (kadulla, kaupassa jne.)
- Työsuunnitelmissa.
- Kaikissa paikoissa ja tilanteissa
- Terveystieteiden laitoksissa kohdellaan usein kuin typeryksiä, erityisesti keskussairaalassa.
- Työssä ja yhteiskunnallisessa toiminnassa kaikki päätökset tekevät vain suomalaiset.
- Työnhakijoita valittaessa. Kaupassa minulle kieltäytyttiin tekemästä asiakaskorttia, syyksi sanottiin, että kortti on vain asukkaille, mutta myyjä ei edes tarkistanut asemaani, vaan kieltäytyi heti. Lisäksi Outokummun TE-toimistossa minua kohdeltiin epäystävällisesti noin 15 vuotta sitten.
- Työhaussa on hyvin vähän mahdollisuuksia ei-syntyperäisille puhujille. Joskus on olemassa sisäpiiri, jossa vain suomalaiset saavat mahdollisuudet ja tiedon. Maahanmuuttajille puhutaan vähemmän, jos emme puhu suomea sujuvasti. Kun yrittää varata lääkäriaikaa tai hakea apua hätätilanteessa
- Uskon, että kieli on suuri este, joka estää tasapuolisen kohtelun.
- Harjoittelun aikana kohtaan usein nationalismia suomalaisten puolelta. Tällaisia tapauksia on ollut myös koulussa lasten keskuudessa.
- Koulukiusaaminen
- Kelan toimisto
- Työhaussa kohtaa syrjintää. Usein selitetään esimerkiksi, että "et osaa ruotsia tai venäjää", mikä on täysin perusteetonta – olemmehan Suomessa, eikä venäjä edes ole virallinen kieli. Monet nykyisistä työkavereistanikin ovat suomalaisia eivätkä osaa ruotsia kunnolla, koska siitä ei täällä juuri ole hyötyä.
- Työpaikalla

- Töissä.
- Rasismi näkyy kaikkialla, ei saa ostaa taloa, ei myydä somalille.
- En saanut paikkaa luottamustoimessa sen jälkeen, kun kerroin kansalaisuudestani.
[Muokattu tunnistetietojen poistamiseksi].
- Suomalaisia suositaan automaattisesti, jopa tilanteissa, joissa olen itse pätevämpi. Tämä näkyy lähes kaikissa tilanteissa, lukuun ottamatta niitä, jotka on suunnattu nimenomaan ulkomaalaisille.
- Ennakkoluulot suuret
- Ennakkoluuloinen asenne venäläisiä kohtaan.
- Koemme päivittäin syrjintää, joka on useimmiten hienovaraista ja piilossa. Maaseudulla ihmiset ovat kuitenkin yleensä vähemmän koulutettuja.
- Minuun suhtaudutaan jopa paremmin kuin suomalaisiin – kaikki ovat auttavaisia, ja se tuntuu mukavalta.
- Minua ei palkata, koska olen venäläinen.
- Piilotettu rasismi.
- Lasteni kanssa.
- Minua ei siirretä Joensuuhun, mutta suomalaisia, jotka laiminlyövät opiskelun, siirretään. Tämä on epäoikeudenmukaisuutta.
- Työpaikan tarjoamisessa.
- Kun yritin saada työpaikkaa.
- Suomalaisilla on etuoikeuksia työelämässä.
- Työllistyminen
- Joskus tunnemme, että kulttuuriamme ei ymmärretä hyvin Suomessa.
- Kun en osaa puhua suomea, menet
- Eräessä tapahtumassa nainen sanoi minulle, että minun olisi jo pitänyt oppia suomea ja puhua sitä, koska se on hänen mielestään hyvin helppoa. Hän kieltäytyi puhumasta kanssani englantia, vaikka osasi sitä. Tuohon aikaan olin asunut Tohmajärvellä vasta kaksi kuukautta.
- Työn hakemisessa

Liite 4. Millaisissa tilanteissa ja minkälaista rasismia olet kokenut Pohjois-Karjalassa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 140 henkilöä.

- Kiusaamista monin tavoin
- Suomessa olon alkuvaiheessa ryssittely työpaikalla, vaikka kieleni ja kulttuurini eivät kuuluu edes slaavilaiseen kieliryhmään. Vain muutamat kirjaimet kuulostavat samanlaiselta. Oletettu ja leimattu kielen taustan perusteella, joka lopulta kärjistyi fyysiseksi väkivallaksi.
- Hain useita kesätöitä, mutta minua ei koskaan kutsuttu yhteenkään haastatteluun, vaikka suomalaiset luokkatoverini, joilla oli samanlaiset pätevyudet, saivat kutsuja. Kun yksi työnantaja lopulta soitti minulle, haastattelija mainitsi minun "ulkomaiselta kuulostavan nimeni" ja kysyi, onko suomen kielen taitoni riittävän hyvä asiakkaille. Lopulta sain työn.
- Kerran joku huusi minulle loukkauksia, kun olin menossa kauppaan.
- Sanallinen väkivalta, nimittely.
- Koulussa, lasten kohdalla.
- Minua uhattiin häädöllä, koska joku väitti, että kissani häiritsi heitä, vaikka se on aina kotona. Mutta minua ei uskottu.
- Lapsiani on kiusattu ja vainottu, ja heihin on kohdistettu fyysisiä uhkauksia.
- Kukaan ei ota sinua kunnolliseen työhön, jos et yritä, eikä kukaan oikeastaan edes halua olla paljon tekemisissä kanssasi – mitä järkeä siinä olisi. Ja se on ymmärrettävää.
- Epäsuora rasismi
- Autoin erästä henkilöä nostamaan hänen hattunsa maasta, mutta hän kieltäytyi ottamasta sitä minulta.
- Minun päälle kaadettiin likaista vettä liikkuvasta autosta ja minua kutsuttiin apinaksi.
- Nimittelyä
- Että olen venäläinen :)
- Muiden kansainvälisten opiskelijoiden taholta – sekä toisiaan että paikallisia kohtaan.
- Huudeltu nimiä
- Kieltäydytään palvelulla, huudetaan musta mene kotiin, ei saa olla rauhassa
- Piilevä rasismi.
- Ostoskeskuksessa ostoskeskuksen työntekijältä

- Kaupassa esimerkiksi huomaan, että ihmiset irvistävät ja tuijottavat, kun seisot heidän takanaan jonossa. Enimmäkseen vanhat ihmiset.
- He eivät palkkaa minua
- Syrjitään ja huudetaan
- Rajan sulkeminen ja kieltäytyminen työhönotosta.
- Kun suoritin harjoittelua ja myöhemmin työskentelin eräässä toisessa työpaikassa, minulle tuli vaikutelma, että yksi esimiehistä ei pitänyt venäläisistä ja suhtautui heihin huonommin. Sain siellä huonot arvosanat harjoittelusta sekä myöhemmin negatiivista palautetta työstäni ja persoonastani. Tietenkään minulla ei ollut todisteita (muuten olisin voinut valittaa asiasta), mutta minulle jäi tunne epäoikeudenmukaisesta kohtelusta minua ja muita kohtaan.
[Muokattu tunnistetietojen poistamiseksi].
- Edellisessä työpaikassa
- Turvapaikkahakemukseni käsittelyn viivästyminen ja uudet lait rajoittavat oikeuttani turvapaikkaan.
- Mustien ja valkoisten välinen rasismi.
- Kun oli joku perhejuhla ja olin lasten kanssa, niin joku humalainen mies rupesi kertomaan, minne minun pitäisi mennä ja kuka minä olen.
- Koulukiusaaminen
- Useammin töissä kuin vapaa-ajalla.
- Kela. Kauppa ja myyjät. Ihmiset yleensä, kun he kuulevat venäjää.
- Lähinnä työnhaussa.
- Kansallisuuden perusteella.
- Kadulla, työpaikalla, julkisissa paikoissa.
- Erityisesti yliopiston venäläisiä opiskelijoita sekä henkilökuntaa kohtaan, joiden englanti (ja suomi) ei ole sujuvaa.
- Koin venäjävastaista rasismia tuntemattomalta ihmiseltä baarissa, mutta se tapahtui vain kerran. Olen varma, että ei-valkoiset maahanmuuttajat kohtaavat rasismia huomattavasti useammin.
- Varsinkin työssä
- Kyllä, olen kohdannut rasismia vuosi sitten etsiessäni vuokratia. Kyllä, totta kai kielitaitoni ei ollut hyvä puhumisessa, mutta ymmärsin kyllä, mitä ihmiset puhuivat, mutta henkilö ei halunnut vuokrata minulle.
- Nimittelyä.

- Moskeijasta poistuttaessa eräs nuori huuteli natsisloganeita ja häiritsi muslimeja.
- Työmarkkinoilla on rakenteellista rasismia, erityisesti tällä alueella.
- Epäkunnioittava käytöstä.
- Työssä asiakkaiden kanssa, yksityiselämässä, jopa omalta puolisoilta
- Ulkonäköä on kommentoitu joskus, että ”ei suomalainen ja mene kotiin”.
- Työpaikalla
- Kadulla nimittelyä, työtehtävässä syrjintää (ei ollut työkaverit - esim. kerran työpajassa erä osallistuja ei halunnut kuulla minun esitystä ja kysyä minulta vain kyseli kaverilta jatkuvasti vaikka hänelle sanottiin että kyseessä oleva tehtävä kuuluu minulle. Hänen ennakkoluulonsa näkyi selvästi - onneksi sain jutella kavereiden kanssa asiasta työpajan päättyessä.
- En halua sanoa.
- Hyvin yleistä työmarkkinoilla ja lasten keskuudessa koulussa.
- Sanottiin: ”Miksi tulit tänne?”
- Kun halusimme vuokrata asuntoa, meille vastattiin suoraan, että asunto haluttiin vuokrata vain suomalaisille. Mutta kun aloimme kommunikoida tekstiviestien sijaan kasvotusten, meidät haluttiin vuokralaisiksi. Eli henkilökohtaisesti meitä kohtaan ei ole ennakkoluuloja. Myös ikä on merkittävä este haluttujen tavoitteiden saavuttamisessa.
- Kun puhuin toisella kielellä kahvilassa, viereisessä pöydässä istuva nuori nainen kutsui minua ”ryssäksi”.
- Seinille on piirretty hakaristejä. Jotkut bussinkuljettajat käyttäytyvät epäkohteliaasti.
- Minua on loukattu ja solvattu siksi, että olen venäläinen. Jotkut suomalaiset eivät halunneet olla tekemisissä, kun saivat tietää, että olen venäläinen. Jopa hallituksen tasolla tuntuu, että venäläisiin kohdistuu täyttä syrjintää.
- Olen kohdannut rasismia venäläisten taholta, jotka ovat asuneet pitkään Suomessa.
- Kun puhuin äidinkieltäni vaimoni kanssa, vanha mies, joka seiso i edessämme, puhui meille aggressiivisesti ja seurasi meitä muutaman minuutin ajan sanoen, että meidän pitäisi palata omaan maahan.
- Tapasin vanhan naisen bussissa, ja hän haukkui minua, koska hän vihaa muslimeja.
- Kun olin lähdössä Suomesta, matkalla tapahtunut tilanne oli sanallista — esimerkiksi.
- Olin bussipysäkillä keskustassa, ja muutama nuori mies ajoi ohitseni autolla. Yksi heistä laski ikkunan alas ja huusi minulle, samalla näyttäen jotain kädellään, mitä en oikein ymmärtänyt. Se oli noloa, koska pysäkillä oli muitakin ihmisiä.
- Menin Lidliin ostamaan tavaroita ja näin pojan. Kun hän näki minut, hän alkoi juosta.

- Nimittelyä ravintoloissa, kun olin nuori nainen.
- Kun etsin työtä
- Kaupassa myyjä puhui tahallaan vaikeaa suomea ja käyttäytyi epäasiallisesti.
- Minua kutsuttiin "ryssäksi"
- Kansallisuuden ja kielen perusteella.
- Työtä haettaessa
- Olen monesti kohdannut rassistisia ja ennakkoluuloisia suomalaisia, ja joskus minua on myös haukuttu tai loukattu.
- Iän ja kansalaisuuden perusteella
- Kun olin bussissa, siellä oli vanha nainen, joka alkoi haukkua ja solvata uskontoamme.
- lapsen koulussa
- He eivät anna lapsillemme mahdollisuuksia, vaikka he ovat monessa suhteessa parempia kuin paikalliset lapset.
- Töissä
- Venäläisvihaa arkisissa tilanteissa.
- Arkipäivän rasismi ja loukkaukset.
- Ainoa kerta oli, kun puhuin venäjää kadulla tuttavani kanssa, ja suomalainen mies tuli luoksemme, heilutti uhkaavasti käsiään ja huusi: "Ryssä, mene takaisin Venäjälle." Vanhin lapseni on kertonut, että hän on useamman kerran kohdannut väheksyvää käytöstä suomalaisten lasten taholta, koska hänen suomen kielen taitonsa ei vielä ole kovin hyvä.
- Loukkaavia kommentteja. Ennakkoluuloja. Epäluottamusta. Avointa vihaa sekä muukalaisvihaa internetissä.
- Muutaman kerran bussissa ja baarissa, mutta vain pientä ja satunnaista.
- Kun etsin työtä, työnantajat vastasivat puhelimesta haluttomasti ja antoivat ymmärtää, ettei haastattelua tulisi – käytännössä sanoen, ettei kannata tulla lainkaan.
- Naapuri nöyryytti minua pesutuvassa ja huusi, että minun pitäisi puhua suomea.
- Kaksi kertaa bussissa ja kolme kertaa S-Marketissa.
- Minua ei huomioida kielen takia, ja minulta kysytään usein, miksi lähdin kotimaastani.
- Kielen perusteella meidän kokemustamme aliarvioidaan.
- En ollut itse uhri, mutta todistin sitä joidenkin suomalaisten taholta.
- Kaupassa ja kadulla.

- Kieli
- Ei mitään
- Satunnaiset ihmiset haukkuivat minua suomeksi, usein vanhemmat ihmiset.
- Supermarketissa
- Kaikki on vaikeaa.
- Haukkumista, paremmuuden osoittamista.
- Kun pyysin apua turvallisuuteen tai elämään liittyvissä asioissa, kohtasin välinpitämättömyyttä ja vastuuttomuutta.
- Olen kohdannut monenlaista rasismia, jotkut ovat jopa halventaneet maamme.
- Kommentit alkuperästäni, aksenttini pilkkaaminen ja jopa kysymykset kuten ”mistä olen oikeasti kotoisin” häiritsevät minua.
- Olen havainnut sitä työympäristössä, mutta tämä ei liity pelkästään suomalaiseen työympäristöön, sillä olen nähnyt samaa myös omassa kulttuurissani. Tämä ei tee siitä hyväksyttävää, mutta ei myöskään harvinaista.
- Jotkut sanoivat maahanmuuttaja pois Suomesta ja mä muistan yks juttu kun mä olin keskustassa oon joku mies sanoi mulle neegari neekeri mut mä oon valkoinen siitä tuntuu vähän pahalta että kun mä oon valkoinen ja tuntuu pahalta mitä musta ihmistä.
- kaupoissa, tiellä ja metsässä
- Kerran mieheni oli joutumassa suomalaisen hyökkäyksen kohteeksi. Mieheni odotti vain vuoroaan Kelan toimistossa, kun paikalla ollut suomalainen mies tuijotti häntä, sanoi jotain suomeksi ja tarttui tuoliin heittääkseen sen miestäni kohti. Paikalla ollut naispuolinen vartija soitti poliisit, ja he tulivat ja veivät miehen pois.
- Pari kertaa oon kokenut en haluu niistä puhua tarkemmin
- Ihmiset huutavat, että et kuulu tänne ja niin edelleen.
- On ollut monia tapauksia
- Aikaisemmat kommentit
- työntaja haukkui syntyperän perusteella
- Kun vitsailin jonkun kanssa, että olen venäläinen – vaikka en ole – hän yritti kuristaa minut, ja hän oli humalassa.
- Koulussa poikaani nöyryyttivät venäläiset teini-ikäiset, me olemme Ukrainasta.
- En ole täysin varma, mutta hakiessani uuden ammatin koulutukseen työvoimatoimiston kautta, minusta tuntui, että etusija annettiin suomalaisille, huolimatta laajasta taustastani. Toistan, että tämä on vain oletus.

- Joskus venäjänkieliset henkilöt ovat loukanneet ja uhkailleet minua.
- Olin bussissa, ja eräs suomalainen poika huusi minulle. Pelästyin ja jäin pois kyydistä. Toisella kertaa istuin bussissa, ja hän tuli luokseni, käski minut nousemaan ylös ja istui itse paikalleni’.
- Naapureiden kanssa vuorovaikutuksessa.
- Arkipäivän elämässä, julkisissa kulkuvälineissä, kaduilla ja joskus yöbaareissa.
- Kadulla
- En halua puhua siitä.
- Erityisesti teini-ikäisten ja nuorten aikuisten taholta. He heittivät minua tyhjillä pulloilla muutaman kerran. Vanhemmat ihmiset ovat ystävällisiä.
- Opettajani ammattikoulussa painosti minua jatkuvasti ja antoi minulle huonompia arvosanoja, koska en puhu suomea tarpeeksi hyvin. Hän sanoi venäläisille, ettei ymmärrä, miksi me tulimme tänne opiskelemaan — olisi ollut parempi, jos olisimme jääneet Venäjälle.
- Minulle on sanottu: ”Palauta Venäjän Karjala.”
- Kansallisuuden perusteella (3,5 vuoden aikana 2–3 kertaa).
- Ulkonäön, kansallisuuden ja kielen takia.
- Myyjän ammattia opiskellessani minulla oli jo työkokemusta, ja yhdellä ryhmästä oli todistus keskitason suomen kielen taidosta. Lapista tullut arvioija antoi minulle hylätyn väittäen, ettei kielitaitoni riitä. Ja vain minulle, vaikka olimme samassa ryhmässä.
- Ehkä kohdallani kyse ei ole varsinaisesti rasismista vaan ennakkoluuloista. He ajattelevat, että aasialaiset naiset tulevat tänne mennäkseen naimisiin suomalaisen miehen kanssa. He kutsuvat minua aina thaimaalaiseksi, koska näytämme samalta, mutta sen kysyminen, olenko tullut tänne etsimään miestä, on mielestäni loukkaavaa. Ja tämä ei ole tapahtunut vain kerran, vaan monta kertaa.
- Syrjivät kommentit ja loukkaukset, väkivallalla uhkailu ja väkivaltaiset teot kansallisuuteni vuoksi.
- Kerran supermarketissa K-marketin kassalla ollut työntekijä tarkasti mieheni ja pienen poikamme ilman mitään syytä. Tämän olisi pitänyt olla vartijan tehtävä, ei myyjän — jos sen edes tarvitsee tapahtua. Pelkästään se, että meillä on ruskea iho, ei tarkoita, että varastaisimme. Nämä ennakkoluulot ovat syvällä joidenkin suomalaisten mielissä.
- Viimeisessä työpaikassani ulkomaalaisen aksenttini takia.
- Syrjintä, kiusaaminen, tuijottaminen, haukkuminen, työllistyminen, suhtautuminen, ennakkoluulo
- Syrjintä työmarkkinoilla.

- Kadulla tyytymätön nainen huusi peräämme: ”ryssät vi..u, olette täällä.” Venäjän hyökkäyksen alkamisen jälkeen Ukrainassa, eräs mies alkoi heittää pihallemme purukumeja ja liimata niitä auton tuulilasiin. Meidän täytyi asentaa videokamerat saadaksemme hänet kiinni.
- Minulle on sanottu, ettei venäläisiin voi luottaa
- Koska käytän huivia, monet tuttavat, jotka ennen puhuivat kanssani, eivät enää juttele minulle. Tyttäreni joutui koulussa kiusatuksi ja syrjityksi, koska hänellä oli huivi päässä — tämä on todella väärin.
- Nimittelyä halventavasti
- Kutsuttiin ruussää
- Kaupassa eräs mies huusi, nimitteli ja käyttäytyi aggressiivisesti. Onneksi mieheni oli mukana. Tilanne oli pelottava – tuntui, että hän voisi käydä käsiksi. Hän oli nuori.
- Työtä hakiessa on ihmisiä, jotka sanovat suoraan, että suomalaiset ovat parempia. Ehkä se johtuu kulttuurierosta, mutta se kuulostaa loukkaavalta.
- Ei väkivaltaisesti, mutta kun menee paikkaan, jossa on vain suomalaisia, palveluntarjoaja kohtelee eri tavalla.
- Minua kutsuttiin ryssäksi.
- Autoni päälle heitettiin likaa parkkipaikalla Savonlinnassa, Joensuussa ja Kesälahdella.
- Rasismia voi usein nähdä koulussa huolto-/palveluhenkilökunnan puolelta.
- Työpaikalla tapahtuvaa syrjintää, ”mustan” työn tekemistä, jota suomalaiset eivät tee.
- Jotkut ihmiset puhuvat meistä pahaa.

Liite 5. Millaisissa tilanteissa et koe oloasi turvalliseksi Pohjois-Karjalassa?

Kysymykseen vastasi yhteensä 21 henkilöä.

- Koska sijaitsemme lähellä hyökkääjävaltion rajaa.
- Kun lapseni tuli koulusta itkien ja sanoi: “En halua mennä kouluun!” Kun en löytänyt työtä elättääkseni perheeni, miten voimme pysyä täällä ilman euroja? Ei ole syytä tuntea olonsa turvalliseksi täällä.
- Rasismi
- Esimerkiksi kun kävelen nuorisoryhmän ohi ja he kuulevat, että puhun venäjää, he saattavat tulla luokseni ja alkaa ahdistella. Jos ryhmä on humalassa, se voi johtaa tappeluun. Yritän olla menemättä kaupunkiin iltaisin ja juhlapyhinä.
- Elämän turvaamisessa.
- Venäjä on lähellä, siksi en tunne oloani turvalliseksi.
- Se liittyy jatkuvaan ahdistukseen, jota tunnen, kun ajattelen nykyisiä olosuhteita ja lasteni tulevaisuutta. Haluan auttaa heitä, mutta en tiedä miten. Suomen viranomaisetkaan eivät toistaiseksi pysty auttamaan.
- Mielestäni nykyään missään ei ole turvallista.
- Elintason lasku lisää rikollisuutta. Sosiaalisten olosuhteiden heikkeneminen johtaa yhteiskunnan marginalisoitumiseen, minkä seurauksena ihmiset etsivät syyllisiä vääristä paikoista – esimerkiksi venäjänkielisistä. Tätä ilmiötä vahvistaa myös propaganda. Koulutusjärjestelmän heikkeneminen johtaa ajan myötä rappeutuneeseen sukupolveen.
- Nuoret ovat joskus yrittäneet ajaa päin potkulaudalla tai pyörällä, ja kotipihaltani on myös varastettu tavaroita.
- En tunne oloani turvalliseksi Pohjois-Karjalassa, koska olen tällä hetkellä työtön.
- Varkaus
- Joka päivä olet vaarassa.
- Olla ihmisten ympäröimänä, joita planeetan hyvinvointi kiinnostaa niin vähän ja jotka elävät elämäntapaa, joka tuhoaa luontoa, saa minut tuntemaan oloni erittäin turvattomaksi. Saastuminen monissa muodoissa, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja ilmastomuutos sekä yleinen tietoisuuden puute muutoksen kiireellisyydestä ja sen hyödyistä saavat minut tuntemaan oloni erittäin turvattomaksi. Se on kuin istuisi uppoavassa veneessä, jossa 95 % ihmisistä poraa reikiä. Ei turvallista. Ja tämä koskee jokapäiväistä elämää.
- Koska olen ulkomaalainen, en tunne oloni turvalliseksi, koska saatan kohdata rasismia.
- Jos ei ole oma asunto En tunne oloani turvalliseksi

- Naapurimme talossa ja rappukäytävässä käyttävät joko kiellettyjä aineita tai alkoholia. Useamman kerran heidän vieraansa ovat erehtyneet ovesta ja yrittäneet tulla meidän asuntoomme.
- Minut on ryöstetty, mutta poliisia ei kiinnosta turvallisuus, ja he työskentelevät vain näön vuoksi. Huumeita myydään avoimesti Bepop-klubin wc:n lähellä, kaikki tietävät sen, mutta asialle ei tehdä mitään.
- Viime vuosina (1–2) ihan vaan ulkona ei ole turvallinen olo.
- Aggressiivisiä nuorisoporukoita
- Tavarani voidaan varastaa tai ottaa väkisin.

Liite 6. Miksi et luota viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en osaa vastata", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 32 henkilöä.

- On ollut lukuisia kertoja, kun poliisi on pysäyttänyt minut: he sanoivat yhtä, mutta tekivät toista
- Erityisesti terveydenhuollossa. Yksi ystäväni meni sairaalaan ja kertoi lääkärille, että hän on allerginen parasetamolille, mutta lääkäri vaati silti hoitoa parasetamolilla, ja sen jälkeen hän oksensi pahasti.
- Usein epäammattimaisia.
- Usein kohtaan rasismia
- En löydä syytä luottaa.
- Koska en vielä tiedä heistä mitään.
- Kansallisuuden perusteella
- Koska luottamus on muuttunut.
- En oikeastaan tiedä, voinko luottaa heihin.
- Kerran, kun jouduin soittamaan poliisille täällä ollessani, minulle tapahtui jotakin nöyryyttävää ja traumaattista, ja he nauroivat — se oli todella ärsyttävää. Ja vaikka päätin olla nostamatta syytettä toista henkilöä (suomalaista) vastaan, olin varma, ettei minua olisi otettu vakavasti.
- Henkilökohtaisen kokemukseni perusteella eri maissa viranomaisiin ei voi luottaa – paitsi siinä, että he onnistuvat aina pahentamaan tilanteita.
- En tiedä, voiko opettajiin kouluissa ja päiväkodeissa tai sosiaalityöntekijöihin luottaa täysin, koska en tiedä, kuinka hyvin he ymmärtävät maahanmuuttajien sosiaalista taustaa.
- Byrokratia ja ennakkoluuloisuus.
- Jopa poliisi ei ota asiaa vakavasti, vaikka arvotavarasi ovat kadonneet.
- Koska he eivät välitä meidän tilanteestamme.
- Kun viime vuonna kotini pihalla sijaitsevalta parkkipaikalta varastettiin lukittu polkupyöräni ja otin yhteyttä poliisiin, kohtasin täydellistä välinpitämättömyyttä. Kun ymmärsin, ettei poliisi aikonut auttaa minua, tein oman selvitykseni ja jäljitin kokonaisen rikosverkoston, jota johti suomalainen mies naapurialueelta. Tapasin myös muita ihmisiä, jotka olivat joutuneet saman rikollisryhmän uhriksi. Vaikka toimitin poliisille todisteita omasta ja muiden vastaavista tapauksista, he eivät ryhtyneet tutkimaan asiaa ja jatkavat ongelman sivuuttamista. Uskon, että varkaat, jotka tuntevat olevansa rankaisemattomia, jatkavat toimintaansa entistä aggressiivisemmin ja rohkeammin.

- Kyse on henkilökohtaisiin kokemuksiin perustuvista tapauksista. Viranomaiset eivät ole halunneet suorittaa tutkintaa vakavien ruumiinvammojen jälkeen. Viranomaiset eivät myöskään ole halunneet aloittaa tutkintaa lasten koulutusta koskevan ilmoituksen jälkeen.
- Olen tehnyt kaksi rikosilmoitusta, mutta poliisi lähetti minulle molemmilla kerroilla vasta noin kymmenen päivän kuluttua hyvin välinpitämättömän kirjeen, jonka sisältö oli lähes sama: emme ole löytäneet epäiltyä, joten tutkimus päätetään tietyn lainkohdan perusteella. Tämä on silkkaa byrokratiaa. Ensimmäisellä kerralla halusin vain nähdä valvontakameran tallenteen supermarketin ulkopuolelta, jotta näkisin, kuka rikkoi polkupyöräni. Olin varma, että se tapahtui siellä, ja pyysin tarkastamaan vain 10 minuutin ajanjakson, mutta poliisi suhtautui asiaan välinpitämättömästi. En ymmärrä sitä. Jos syyinä on muka resurssipula, niin miksi kerran, kun ystäväni ajoi autoa, poliisiauto seurasi häntä kotiin saakka. Kun hän pysähtyi, poliisit sanoivat: 'Et pysähtynyt tarkkailemaan risteyksessä, sakko 100 euroa.' Kun ystäväni pyysi nähdä valvontakameratallenteen, hänelle ei annettu lupaa. Minulla ei ole lainkaan luottamusta Joensuun poliisiin! Turvallisuus täytyy suojella itse – poliisiin ei voi luottaa.
- Olen kohdannut välinpitämättömyyttä ja tahallista vaikenemista mahdollisuuksista ja eduista.
- Koska poliisi vain otti vastaan ilmoitukseni, eikä tehnyt mitään, ja niin on monilla muillakin aloilla. Suojaa ei ole.
- En luota.
- En ole varma, mutta minusta tuntuu, etteivät viranomaiset suhtaudu asiaan tarpeeksi vakavasti. Olen kuullut monilta tutuilta vastaavanlaisista tilanteista.
- En usko, että he välittävät ulkomaalaisista. Olen sitä mieltä, että suomalaisten tarpeet menevät aina ensin.
- Koska olen Venäjältä :)
- Koin erään tilanteen, ja minulle vastattiin: *"Emme voi tehdä mitään, sinun täytyy mennä tuohon paikkaan."* Se oli huono kokemus – en tuntenut oloani turvalliseksi silloin, ja pahat ihmiset voivat huijata lakia ja päästä rankaisematta. Toiseksi, koska väärintekijöihin ei suhtauduta vakavasti ja tiukasti, kaikki on heille liian helppoa.
- Koska viranomaisia ei kiinnosta auttaa ihmisiä, alueella on käytännössä laillistettu työorjuus, ja hallitus auttaa tätä sulkemalla silmänsä epäoikeudenmukaisuudelta.
- Koska toiminta on liian politisoitunutta. Tilanteita ei arvioida realistisesti, ja taloutta heikennetään poliittisten etujen vuoksi.
- Luotan poliisiin. Mutta en muihin.
- Jouduin uhriksi. Poliisi ei tutkinut mitään. Opetuksen reklamaatio välinpitämättömyys
- En ollut paljon tekemisissä heidän kanssaan
- Annoin poliisille tietoa ryhmästä, joka levittää tupakkaa ja alkoholia alaikäisille ja myy ilman lupaa. Siitä on jo yli 2 vuotta, eikä he ole millään tavalla reagoineet.

Liite 7. Miksi et käytä kirjaston palveluja?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 72 henkilöä.

- Kirjasto on kaukana kotoani.
- En tarvitse sitä tällä hetkellä.
- Minä luen kirjoja kotona.
- En ollut tilanteessa, jossa olisin voinut käyttää sitä.
- Poikani käyttää kirjastoa, minä en ole siellä rekisteröityneenä.
- Koska kotona työskenteleminen on mukavampaa
- Koska olen heikko lukemaan
- Koska en osaa kieltä
- Ei ole kiinnostavaa tarjontaa
- Ei ole aikaa.
- Opiskella ja lukea kirjoja.
- Olen töissä, ei ole aikaa.
- Vastaanottokeskuksen alueella sitä ei ole!
- Ei ole tarvetta.
- Koska kirjasto on liian kaukana, eikä siellä ole paljon sellaista, mitä voisin lukea.
- Mulla on netti, se on helpompaa.
- Kielitaito ja ajankäyttö aiheuttavat haasteita
- En ole tarvinnut niitä.
- Ei ole aikaa työn ja kotitöiden takia.
- Minulla ei ole aikaa.
- Se ei ole tarpeellista.
- Ei ole tarvetta.

- Koska minulla ei ole kirjastokorttia.
- En tiedä, missä se on.
- Toistaiseksi ei ole ollut tarvetta.
- Ei ollut tarpeen.
- Minulla on internet kotona
- Tarvitaan kielitaito.
- Koska ostan kirjoja internetin kautta.
- Saan kaikki tarvittavat tiedot digimuodossa.
- En oikein tiedä, miten siellä toimia, eikä minulla ole ketään, joka voisi auttaa.
- Kielen tietämättömyys
- Koska en osaa lukea suomeksi
- Kielimuurin takia.
- On internet. Kaiken, mitä tarvitsen, etsin internetin kautta. Minulla on vähän mahdollisuuksia poistua kotoa perhesyistä.
- Ei ole tarvetta tällaisille palveluille. Minulla on kirjoja, tietokone ja niin edelleen.
- Koska kaikki tarvittava tieto löytyy internetistä.
- En tiennyt siitä aiemmin, enkä myöskään tiedä, missä se sijaitsee Enossa tai edes Joensuun alueella.
- Olen juuri saapunut Joensuuhun, enkä ole vielä käyttänyt mitään palveluja täällä – en edes kirjastoa.
- Toistaiseksi en ole tarvinnut käyttää kirjaston palveluja.
- Heikon näön vuoksi.
- Olen vasta alkanut opiskella suomen kieltä, joten en käy vielä missään. Pitää osata puhua suomea, muuten on vaikea kysyä tai saada tietoa mistään.
- En ole toistaiseksi käynyt kirjastossa, ehkä myöhemmin, jos tarvitsen.
- En ole vielä käyttänyt sitä mihinkään. Ehkä tulevaisuudessa.
- En pidä kaiken tiedon lukemisesta, luen sen mieluummin sähköisessä muodossa.
- Ei ole aikaa.
- Aion käyttää sitä parin päivän päästä.

- En lue kirjoja
- Minulla ei ole tarpeeksi aikaa työaikana. Minulla ei ole tietoa saatavilla olevista palveluista.
- En tiedä miten sitä käytetään
- Miksi? Onhan internet.
- Koska minulla ei ole henkilökorttia.
- Koska en osaa suomen kieltä.
- Koska olen täällä vain neljä kuukautta.
- En tarvitse sitä, olen täällä vain neljä kuukautta.
- En käytä.
- Ehkä jonain päivänä, joten miten sitä käytetään?
- Ei ollut tarvetta / aikaa.
- Olen opiskelija, ja vietän suurimman osan ajastani yliopistossa ja luennoilla, ja lopun ajasta olen kotona.
- En lue kirjoja enkä tarvitse niistä mitään.
- Ei tarvetta.
- En osaa suomen kieltä.
- Koska en näe siinä mitään järkeä.
- Minulla ei ole aikaa.

Liite 8. Miksi et käytä Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten ”en tiedä”, on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 53 henkilöä.

- Koska ne ovat liian kaukana, eikä täällä ole paljon tekemistä.
- Liian kallista
- En ole vielä osallistunut mihinkään toimintaan.
- Lieksassa ei paljon ole.
- Minulla ei ole mahdollisuutta
- En tiedä, mitä palveluja on olemassa. Asumme kaukana sivistyneestä kaupungista. Jotta voisi kotoutua, täytyy asua jossain muualla kuin keskellä metsää. Suomen kielen kurseja pitäisi olla joka päivä, jotta oppiminen ja puhuminen etenisivät.
- En tiedä niistä.
- Koska minun täytyy huolehtia opiskelusta ja ruoanlaitosta. Lisäksi olen hieman ujo lähtemään ulos yksin.
- En ole tarvinnut niitä.
- Ei ole aikaa työn ja kotitöiden takia.
- Minulla ei ole aikaa.
- Se ei ole tarpeellista.
- Ei ole tarvetta.
- En tiedä, miten osallistua.
- En ole kiinnostunut kulttuuritapahtumista.
- Kielitaidon puute
- En ole tietoinen
- Koska en tiedä.
- Ei kiinnosta
- Ehkä tulevaisuudessa käytän niitä, koska kulttuuripalveluihin täytyy kuitenkin jotenkin kulkea ja siihen kuluu aikaa — kaikki täytyy suunnitella.
- En tiedä, milloin tai minne mennä.

- Minulla ei ole aikaa eikä mielialaa siihen
- Palvelut ovat hyvin kalliita, eikä minulla opiskelijana ole varaa niihin
- Ei ole aikaa.
- Ei vielä
- Koska rahaa ei riitä ruokaan; eikä siihen, että voisi lähteä pois Suomesta. Mitenpä ei olisi, niin tuntuu kuin olisi suomalaisessa orjuudessa!
- Ei ole aikaa.
- Työaikani on tiukka, eikä minulla ole paljon ystäviä, joiden kanssa mennä.
- Ensinnäkin se ei ole kovin mielenkiintoista, ja toiseksi on vähän aikaa.
- Koska en tiedä niistä mitään.
- Ei ole fyysistä mahdollisuutta. Olen kiireinen lasten kanssa. Heillä on diagnooseja, joten vältän julkisia paikkoja.
- Minulla ei ollut aiemmin sellaista ajatusta.
- Asun metsässä
- En ollut varma maksusta.
- Koska saavuin tänne vasta viime viikolla, en vielä tunne paikkoja kovin hyvin. Ajan myötä kuitenkin liityn mukaan ja opin tärkeitä asioita.
- Olen vasta muuttanut tänne yhdessä puolisoni ja lapseni kanssa, joten en vielä tunne asiaa kovin hyvin
- En puhu suomea, joten en toistaiseksi käy missään.
- En ole vielä ehtinyt, mutta haluaisin kovasti kokeilla sitä
- Jännitän, koska en puhu suomea.
- Koska en tiedä, miten niitä käytetään.
- En saanut mahdollisuutta osallistua.
- En tiedä kulttuuripalveluista.
- en käytä
- Mahdollisuuksien puute, en löydä mitään englanniksi, mikä saattaa johtua omasta aloitteellisuuteni puutteesta.
- Ei tarvetta

- En osaa kieltä.
- Minulla ei ole tarpeeksi aikaa. Koska en ole syntyperäinen englanninpuhuja, joudun käyttämään paljon aikaa opiskeluun ymmärtääkseni paremmin.”
- En tiedä tästä asiasta mitään.
- Joko ei ole mahdollisuutta ajan puutteen vuoksi, tai se ei kiinnosta.
- Ei ole aikaa, hinnat ovat korkeat. Osallistun joskus ilmaisiin tapahtumiin.
- En ole tietoinen.

Liite 9. Miksi et käytä sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 63 henkilöä.

- Ei ole vapaata aikaa, huolehdin äidistäni.
- En tiedä, miten siihen pääsee tai vaatiiko se jonkinlaista jäsenyyttä.
- Kuntoilen itsenäisesti.
- Se on minulle liian kallista.
- Meillä ei ole tarpeeksi rahaa uimahalliin ja muuhun.
- Terveys ei salli.
- Tiedän, että Uimahallissa on, mutta en tiedä miten se toimii
- En pysty siihen terveydentilani takia
- Koska minulla on kipua jalassani.
- Vaikea saada itseään liikkeelle ;)
- Minulla ei ole enää ilmaista pääsyä siihen.
- Minulla on rajallinen liikuntakyky terveydellisistä syistä.
- Pyydämme kunnalta lapsille ilmaisia ja aikuisille halvempia harrastuksia. Esimerkiksi sisätiloissa oleva kuntosali ja uima-allas.
- Minulla on vähän vapaa-aikaa itselleni.
- Koska minulla ei vielä ole aikaa, ja asun hieman kaukana kaupungin keskustasta.
- Käyn koulua päivisin ja teen töitä iltaisin.
- Olen tällä hetkellä keskittynyt muihin asioihin.
- En tiedä, paljonko osallistuminen maksaa, ja sää on ollut tosi kylmä.
- Harjoittelen itse.
- Minulla ei ole aikaa käydä kuntosalilla tai vastaavissa paikoissa, joten liikun ja harjoittelen itse aina kun mahdollista.
- Terveydellisistä syistä.
- Asun saakeli metsässä.
- Ei tarvetta tällä hetkellä.

- Olen vasta hiljattain saapunut, joten minulla ei ollut mahdollisuutta osallistua
- Ei ole rahaa
- Harrastan joogaa kotona.
- Osallistuminen ulkoiluun
- Koska en tiedä, miten näitä pelejä ja aktiviteetteja pelataan
- En ollut tietoinen asiasta, joten en käyttänyt sitä
- Minulla ei ole ystävää, jonka kanssa voisin harrastaa minua kiinnostavia urheilulajeja täällä Pohjois-Karjalassa.
- En ole perillä asiasta.
- En ole kiinnostunut
- Koska minulla on terveysongelmia ja sää on todella kylmä.
- En ole kiinnostunut urheilusta.
- Minun on vaikea hallita ajankäyttöäni.
- En tiedä miten käyttää niitä.
- Olen uusi opiskelija tässä maassa.
- Se vaatii maksun.
- Vastaukseni on sama — nämä palvelut ovat hyvin kalliita.
- Ei aikaa.
- Tähän ei ole aikaa.
- Koska en pidä urheilusta.
- Ei ole aikaa, enkä myöskään tiedä, miten niitä käytetään.
- En ole tietoinen tästä.
- En pidä urheilusta.
- Se ei vaikuta kovin inklusiiviselta.
- Jalkavamman takia.
- Ei ole aikaa.
- Ei vielä
- Liian kallis

- Ei ole siihen varaa.
- Ei ole aikaa, eikä erityistä motivaatiota.
- Onko sellaisia?
- Koska minulla ei ole aikaa

Liite 10. Miksi et ole osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten ”en tiedä”, on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 136 henkilöä.

- Minulla on paljon asioita hoidettavana sekä kotona että opiskelussa.
- En osaa suomea riittävästi.
- Matka on pitkä, ne ovat enimmäkseen Joensuussa
- Minulle ei ole koskaan ehdotettu tällaista koulutusta. Siihen asti, kun minulla oli työ, en kokenut tarvitsevani lisäkoulutusta.
- Olen sairas — huono kuulo ja näkö.
- En pysty opiskelemaan kiinaa, jos opetuskieli on kiina.
- Olen saanut koulutusta muissa paikoissa.
- Keskityn tällä hetkellä koulutyöhöni, koska olen opiskelija.
- Olen töissä.
- Meidän kylässämme Rääkkylässä nämä kurssit ovat vasta hiljattain alkaneet ja nyt käyn opiskelemassa. Aikataulujen vuoksi en ehdi kotiin ja kursseille samaan aikaan. Jos kurseja järjestetään Riveriassa, aion ehdottomasti osallistua niihin. Lisäksi on järjestetty yhteisiä tilaisuuksia ja keskusteluja ukrainalaisille Suomen elämästä ja yhteiskunnasta.
- Koska opiskelen kielikursseilla
- Vaikea taloudellinen tilanne.
- En ole tietoinen siitä
- Olen opiskelija.
- Meille kerrottiin siitä vasta äskettäin.
- Käyn koulua.
- Mulla on vähän aikaa, opiskelen suomea.
- Olemme vielä prosessissa siirtyä Kelaan.
- Opiskelin verkossa.
- Olen töissä ja ei ole aikaa.
- Aloitin heti työt.

- Olen opiskellut ja tehnyt töitä samaan aikaan koko sen ajan, kun olen ollut Suomessa. Minulla on perhe ja kolme lasta, 21-, 7- ja 1,5-vuotiaat. Minulle ei ole jäänyt aikaa mihinkään muuhun.
- Ei tarvetta
- Olen ollut töissä, enkä koe sitä kovin tarpeelliseksi.
- Minulla oli koulutus.
- Ei aikaa eikä tarvetta.
- Ei ole yhtään kurssia, joka sopisi minun aikatauluuni.
- Koska en tunne niitä kovin hyvin, enkä osaa suomea tarpeeksi hyvin voidakseni osallistua.
- En tiedä uudesta kurssista.
- En tiedä, miten pääsisin mukaan.
- Ei olisi pitänyt.
- Olen työskennellyt
- Tein töitä
- Olin kotoutumiskursseilla, se riittää.
- Kukaan ei ole opastanut minua tässä.
- En ole saanut tähän ohjausta keneltäkään, enkä itse pysty tekemään sitä.
- Vaikeus viestintäkielen kanssa
- Yleensä nämä kurssit ovat maksullisia, ja budjetista on vaikea löytää rahaa maksamiseen
- Silloin, kun minulle olisi ollut tarpeen, en löytänyt tietoa näistä kursseista.
- Se, mikä kiinnosti, oli joko kallista tai ei sopinut ajankohdan tai sijainnin puolesta.
- Koska se on kallista.
- Kielikurssi tai musiikkikurssi sopisi minulle, mutta ne ovat hieman liian kalliita, koska minulla ei tällä hetkellä ole tuloja.
- Olen hyvin integroidut Suomalaisyhteiskuntaan. En tarvitse enää kotiuttaamiskurssia.
- En tarvitse sitä.
- En ole vielä siirtynyt kunnan palveluiden piiriin. Ja saan koulutusta vastaanottokeskuksesta.
- Koska osallistun kotoutumiskurssille / suomen kielen kurssille.

- Ei ole aikaa.
- Koska se ei ole maksuton, keskityn nyt suomen kielen opiskeluun kotoutumiskurssilla ja suuntaan voimavarani siihen.
- Suunnittelen osallistuvani kielikurssille keväällä 2026.
- En ole vielä ehtinyt ilmoittautua.
- Koska en osaa suomen kieltä.
- Kotoutuminen on päättynyt.
- Kävin ensin tavallista koulua (ala- ja yläasteen), sitten ammattikoulun ja sitten ammattikorkeakoulun. Kun sain tutkinnon, aloin etsiä työtä.
- Ei ole aikaa, olen töissä.
- Minulla ei ole tietoa siitä.
- En ole saanut siitä mitään tietoa.
- Olen uusi täällä Karjalassa – olen ollut täällä vasta viikon, enkä vielä tiedä oikein mitään. Haluaisin kyllä osallistua, mutta ajan myötä.
- Olen vielä uusi kaupungissa ja yritän ensin sopeutua uuteen kouluun ja ympäristöön ennen kuin osallistun kursseille.
- Aloitin suoraan kotoutumiskurssilla, koska se tarjoaa vahvan perustan suomen kielen oppimiselle ja järjestää jatkuvaa opetusta, kunnes opiskelija saavuttaa riittävän kielitaidon tason.
- Mulla ei ole aikaa
- Aikataulu ei tällä hetkellä ole minulle sopiva.
- Luulen, että se on kallista.
- Tällä hetkellä odotan kutsua, koska kaikki ryhmät ovat jo täynnä.
- Sopivaa koulutusohjelmaa ei ole saatavilla.
- Katso edellinen vastaus.
- En tiedä, missä tai mitä se on, eikä minulla ole siitä mitään käsitystä.
- En ole ollut kiinnostunut. Olen kyllä opettanut siellä opettajana.
- Opiskelen suomea kokopäiväisesti Arrfaman Oy:ssä
- Minulla ei ole tästä mitään käsitystä, joten...
- Kurssit eivät kiinnostaneet minua, valitsin toisia vaihtoehtoja

- Niukasti tietoa
- En ollut tietoinen niistä
- Minulla ei ollut tarvetta.
- Käyn integraatiokursseja.
- Koska opiskelen Karelia-ammattikorkeakoulussa.
- Koska olen kokopäiväopiskelija Karelia-ammattikorkeakoulussa.
- En löydä tästä asiasta mitään tietoa.
- Ei ollut aikaa
- En ole kuullut tästä mitään
- Olen kiireinen aikataulujeni takia.
- Opiskelen tällä hetkellä Riverian ammattiopistossa.
- En osaa hallita aikaani.
- En tiedä aikaa enkä paikkaa.
- Minulla ei ole siitä tietoa.
- En tiedä, mikä se on.
- Olen ollut Suomessa vasta kaksi kuukautta. Toivon, että voin tulevaisuudessa osallistua kaikkiin tarjolla oleviin kursseihin
- Ajan puute
- Aikatauluni on melko tiukka.
- Olen ammattikoulun opiskelija tällä hetkillä :)
- Opiskelen ammattikoulussa, ei ole nyt aikaa
- Useimmat kurssit ovat suomeksi.
- Joskus minulla ei yksinkertaisesti ole aikaa.
- En ehtinyt, koska opiskelin toista koulutusalaan.
- En tiedä mitään näistä.
- Koska olen Erasmus-opiskelija.
- Opiskelen maisterivaiheessa ja teen parhaillaan opinnäytetyötä, joten kiireisen aikataulun takia en ole pystynyt.

- En tiennyt tuosta.
- En saa näistä kursseista mitään erityistä tietoa, joten en ole koskaan pitänyt niitä kiinnostavina.
- Olen ollut masentunut.
- Saavuin vain kuukausi sitten. Tulevaisuudessa osallistun varmasti.
- Olen opiskelija, haluan enemmän aikaa opiskeluun.
- Olen Erasmus-opiskelija, käyn Kareliassa.
- Ei tarvetta
- Aion osallistua pian.
- En ollut tietoinen tästä.
- Mulla on henkilökohtainen opettaja
- Kukaan ei kertonut minulle tästä.
- Olen äskettäin muuttanut Joensuuhun, ja tutustun kaupunkiin.
- Siitä ei tiedotettu eikä kerrottu tarpeeksi hyvin, jotta tieto olisi tavoittanut meidät.
- Se on kallista
- Ei ole ollut tarvetta.
- Kielimuurin vuoksi
- Koska ne ovat maksullisia palveluja, enkä tiedä, miten niihin haetaan.
- Koska se on maksullinen ja en tiedä, miten pääsen siihen.
- En ehdi, koska käyn koulua ja minulla on neljä lasta.
- Tällä hetkellä opiskelen aikuisopetuksessa.
- Ei tarvetta
- En ole saanut mitään tietoa.
- Olen valmistunut maisteriksi yliopistosta.
- Olen opiskellut Riveriassa. En muista kielen kurssin järjestäjää
- Minä työskentelen, ei ole aikaa.
- Ei ollut mahdollisuutta

Liite 11. Mikä avun hakemisessa Siun soten terveyskeskuksesta tai päivystyksestä on sinulle vaikeaa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 72 henkilöä.

- En tiedä Siun sotesta mitään. Minulla ei ole vielä ollut tarvetta käyttää terveyspalveluja.
- Rekisteröinti
- En pääse lääkärille.
- En ole vielä tarvinnut apua, joten en tiedä siitä paljoa.
- Kieli, ajanvarauksen siirtäminen, vaikeudet ajan varaamisessa ja epätietoisuus sen jälkeen.
- Suomi kieli
- En tiedä, miten varata aika vastaanotolle. En osaa puhua suomea.
- Käännyn vastaanottokeskuksen sairaanhoitajan puoleen. Jotkut sairaanhoitajista eivät reagoi, ja jotkut ratkaisevat kaiken nopeasti. Numeron 112 minä tiedän.
- Hinta / kustannus
- Se on ihan kamalaa – ei voi soittaa läpi, eikä varata aikaa sopivaan aikaan.
- Kieli. Esimerkiksi vaikka verkkosivustosta on englanninkielinen versio, siinä ei ole kaikkea samaa sisältöä kuin suomenkielisessä versiossa. Lisäksi on pelko soittaa jonnekin, jos siellä puhutaan vain suomea, eikä ulkomaalaisilla ole vielä tarpeeksi hyvää suomen kieltä.
- Ei onnistu soittaa
- Ei lääkäreitä...vaikea päästä.
- En tiedä, missä on henkilö, jonka kanssa voin puhua.
- Pahoittelen, mutta en osaa sanoa, koska minulla ei ole ollut kokemusta hätätilanteista.
- Joka kerta kun soitan ajan varaamiseksi, minulle on sanottu, että soita takaisin seuraavana päivänä. Kipu on hyvin kova, mutta puhelimesta on silti kieltäytytty hoitamasta ja käsketty soittaa seuraavana päivänä. Ja kieliongelma.
- En osaa puhua suomen kieltä.
- En osaa puhua suomea.
- En tiedä, minne ottaa yhteyttä.
- En tiedä, miten heihin saa yhteyden.

- Tämä on ensimmäinen kerta, kun kuulen nimen “Siun Sote -terveyskeskus”. En tiedä, miten ottaa yhteyttä tai saada hoitoa.
- En osaa kieltä.
- Kielitaidon puute.
- En puhu suomea.
- Kielimuuri
- Puolisoni diabeteksen hoito ja lapseni hoito sairastuessa.
- En tiedä, kenelle soittaa tai missä se on.
- En puhu suomea, enkä ole varma maksusta.
- En ole vielä kokeillut sitä, koska olen ollut täällä alle kuukauden. Mutta haluaisin ehdottomasti tietää lisää näistä palveluista.
- Lääketieteelliset termit ovat vaikeita, en osaa selittää niitä, enkä osaa kieltäni erinomaisesti.
- En ymmären kaikki kysymys
- Kielivaikeudet ovat silloin ongelma
- Ensinnäkin ajanvarausjärjestelmä on suomenkielinen. Toiseksi odotusaika on melko pitkä. Kolmanneksi en tiedä tarkalleen, mikä on palvelun hinta tai mitä Kela korvaa.
- Olen vasta hiljattain saapunut enkä ole vielä tarvinnut apua.
- Usein vaaditaan suomalainen puhelinnumero tai pankkitili.
- Ehkä hinta
- Kun saavuin Joensuuhun, jouduin sairaalaan voimakkaan silmäkivun takia. Kävin viidellä silmälääkärillä, ja se maksoi yhteensä noin 1500 euroa. Lopulta menin hoitoon Pietariin. Sen jälkeen en ole enää halunnut hakeutua lääkäriin Suomessa.
- Minulla ei ole siitä tietoa.
- Joka kerta, kun olen hakeutunut hoitoon, olen valitettavasti saanut hyvin pitkän odotusajan. Esimerkiksi hampaan juurihoitoon meni kokonainen vuosi, ennen kuin se saatiin valmiiksi.
- Minulla ei ole kotikuntaa, joten pääsy julkisiin terveystalveihin on rajoitettu, enkä siksi ole selvittänyt asiaa tarkemmin.
- En tiedä siitä mitään, enkä ole koskaan ollut siellä.
- Perheeni tarvitsee tutkimuksia, mutta en tiedä, miten he voisivat saada ilmaista hoitoa.

- Ajan varaaminen.
- En vielä tiedä siitä.
- En tiedä, mikä Siun Sote oikeastaan on.
- Haluaisin saada lisätietoa tästä. En tiedä, mikä Siun Soten terveyskeskus on.
- Pitkät jonot.
- Joka kerta, kun olemme käyneet, olemme joutuneet odottamaan vähintään 7 tuntia, joskus jopa 9 tuntia. Tämä on suurta vastuuttomuutta terveydenhuollon kannalta.
- En tarvitse sitä
- En ole koskaan kokeillut
- Minulle tehtiin hätäleikkaus, eikä henkilökunta puhunut englantia.
- En tiennyt tästä aikaisemmin ja haluaisin saada asiasta lisää tietoa.
- Kieli
- Odotusajat ovat liian pitkiä
- En ole ottanut yhteyttä
- Minulla ei ole aavistustakaan, miten saan lääkärinapua tarvittaessa. Minulla on vain Kela-kortti. En myöskään hallitse tarvittavaa lääketieteellistä sanastoa englanniksi.
- Vaikeus päästä ja kommunikoida sekä kieli.
- Kieli
- Ei saa oikeaa ja täsmällistä tietoa.
- Kielitaito ja tiedon saaminen.
- Jos jotain tapahtuu, tiedän vain ambulanssin puhelinnumeron, mutta sen voidaan katsoa olevan väärä hälytys, ja on halvempaa kuolla, joten yritän olla hakeutumatta lääkärin apuun, vaikka olisi ongelmia:
- Minusta tuntuu, että kielitaito ei vain riitä.
- Todella haastava päästä terveysasemalle vastaanottoon
- En koskaan tarvinnut, enkä ollut tietoinen siitä.
- En ole vielä kohdannut tilannetta, jossa tarvitsisin apua.
- En ole käyttänyt tätä palvelua.

Liite 12. Mikä avun hakemisessa Siun soten sosiaalipalveluista on sinulle vaikeaa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 97 henkilöä.

- Olen uusi täällä enkä tiedä paljoa
- Miten ottaa yhteyttä ja minkä asioiden vuoksi?
- Täyttää lomake oikein.
- En ole ottanut yhteyttä.
- Minun on vaikeaa, koska en osaa kieltäni kovin hyvin
- Suomi kieli
- En tiedä miten.
- En ole koskaan hakenut aiemmin, en tiedä
- Kielimuuri
- Miten pyytää ambulanssia äkillisen sairastumisen tapauksessa.
- En tiedä, mikä palvelu tämä on. Jos on kysymyksiä, keskuksessa on sosiaalityöntekijöitä. Mutta muiden puheiden perusteella he yrittävät esimerkiksi viivyttää niiden lähtöä, joilla on jo vuosi täynnä — edes muutamalla kuukaudella, vaikka tiedämme, että sen voisi hoitaa nopeasti.
- En tiedä, mitä he tekevät.
- En ole koskaan hakenut heidän palvelujaan, joten en tiedä, mitä minun pitäisi tehdä niiden kanssa. Tällä hetkellä turvaudun joka tapauksessa YTHS:ään.
- Hinta ja prosessit.
- Ei saa ketään kiinni puhelimitse, ja vastaanotolle pääsee parhaassa tapauksessa vasta kuukauden päästä.
- Kieli ja selkeät ohjeet tiedon saamiseksi.
- En tiedä miten
- En oo vielä pyytänyt apua
- En tiedä, miten haetaan. Mutta jos tarvitsisin apua, varmaan netistä löytyisi tietoa.
- Koska en tiedä, miten ottaa yhteyttä ja mikä sektori tai organisaatio auttaa minua

- En pysty käyttämään
- En tiedä oikeaa sivustoa.
- En tiedä, koska minulla ei ole kokemusta avun hakemisesta Siun soten sosiaalipalveluista.
- Puheluihin ei vastata.
- Kielivaikeudet ovat silloin ongelma
- En tiedä mikä tämä on.
- Miten sinne soitetaan? Olen ehkä unohtanut numeron.
- Kielen puhuminen
- Vaikeus puhua suomen kieltä.
- Ei ole kokemusta Siun soten sosiaalipalveluista.
- En tiedä, miten ja keneen virastossa ottaa yhteyttä.
- Minulla ei ole vielä käsitystä tästä aiheesta.
- En tiedä suomen kieltä.
- Kielen tietämättömyys
- Kieli
- Kielimuuri ja viestinnän hankaluus – useimmissa tapauksissa on soitettava johonkin numeroon, ja se vie liikaa aikaa ja vaivaa.
- Kerran minulla oli ei-kiireellinen mutta vakava terveysongelma, ja ajan saaminen oli erittäin vaikeaa. Se sai minut huolestumaan sairastumisesta tulevaisuudessa. Mutta tämä ei liity siihen, että olen maahanmuuttaja.
- Uskon, ettei opiskelijoille ole apua saatavilla.
- En ole vielä törmännyt siihen.
- Kielitaito on vielä liian heikko.
- En tiedä, mihin pitäisi ottaa yhteyttä.
- En ole ottanut yhteyttä. Jos olisi ollut tarvetta, olisimme varmasti löytäneet keinon selvittää tiedot.
- Kielimuuri.
- En tiedä, miten tai mistä voisin tehdä hakemuksen.
- Lääkäriajan varaaminen, hammaslääkärin korkeat kustannukset.

- Koska en tiedä, miten se tehdään.
- En tiennyt, että he tarjoavat sosiaalipalveluja.
- En tiedä, missä se on tai kenelle soittaa :)
- En ole vielä tehnyt sitä, joten en ole varma.
- En yksinkertaisesti tiedä tästä aiheesta mitään.
- Tällä hetkellä menee ihan hyvin. En ole kuullut kyseisestä asiasta, enkä tiedä tarkalleen, mitä vaaditaan tai miten hakeminen tapahtuu.
- Lääketieteellinen hoito puolisololleni ja lapselleni – sekä minulle itselleni.
- Puhun vahan suomea ja englantia
- Se, etten ole tietoinen heidän tarjoamistaan palveluista.
- Minulla oli ongelmia asunnon palauttamisessa Koditilta (nykyisin Kodit-Elli). Lopputarkastus oli epäselvä, ja vuokravakuuden takaisin saaminen vaikutti epävarmalta.
- Vahan puhuu suomea
- Mitä tämä tarkoittaa?
- On todella vaikeaa päästä lääkärin vastaanotolle.
- Nimi Siun sote ei ole minulle tuttu.
- En tiedä, missä tai mitä se on, eikä minulla ole siitä mitään käsitystä
- En tiedä mitään
- En ole aiemmin kuullut Siun sotesta.
- En ole vielä tarvinnut heidän palvelujaan.
- Soittaminen puhelinpalveluun (se vei muutaman minuutin)
- En tiedä, mitä se tarkoittaa. En tiedä mistään mitään, koska muutin Suomeen vasta kuukausi sitten.
- En tiedä miten.
- En tiedä, miten sitä käytetään.
- En ole vielä kokeillut.
- Tässä osassa meille täytyy antaa riittävästi tietoa.
- En tiedä asiasta yhtään mitään.

- En ole varma.
- En tiedä mihin minun pitäisi mennä.
- En tiedä mitään Siun soten sosiaalipalveluista
- En tiedä, mistä etsiä.
- En ole kuullut siitä.
- En ollut tietoinen tämän palvelun olemassaolosta.
- Kieli
- Kieli
- En ole tietoinen niiden olemassaolosta
- Kieli
- Ei saa kunnolla tietoa.
- En ole pyytänyt apua.
- Emme ole vielä kohdanneet tätä, koska ei ole ollut tarvetta ottaa yhteyttä.
- En ole ollut yhteydessä sinne.
- Kielimuuri. Mikä tahansa yhteydenotto, esimerkiksi lääkäriajan varaaminen puhelimitse. On vaikea päästä läpi puhelimesta ja ymmärtää puhuttua kieltä.
- En tiedä lainkaan, miten se toimii.
- Ei, mutta odotusaika (kuten olen kuullut) on uuvuttava
- En tiedä, miten voisin pyytää apua
- On vaikea saada puhelimitse yhteyttä.

Liite 13. Miksi et ole tyytyväinen palveluun, jota olet saanut kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa?

Tähän liitteeseen on koottu kysymykseen annetut informatiiviset vastaukset. Vastaukset, kuten "en tiedä", on rajattu pois. Kysymykseen vastasi yhteensä 21 henkilöä.

- Suomen kielen kurssija ei ole riittävästi — taso jää vain A2.2:een. Tämä ei riitä jatko-opintoihin eikä työntekoon. Lisäksi on vähän tietoa siitä, miten elää suomalaisessa yhteiskunnassa ja miten käyttää uusille asukkaille tarjolla olevia palveluja.
- He antoivat vain epätarkkoja ohjeita esimerkiksi koulutuksesta ja maksuista – kaikki oli hyvin yleisellä tasolla. Myös Kelan palvelut meidän paikkakunnallamme olivat melko heikkoja: työntekijät vastasivat töykeästi ja kiireisesti. Silloin oma kielitaito ei vielä ollut kovin hyvä.
- Heikot suomen kielen kurssit.
- Huono puoli tässä kaupungissa on se, että siellä ei ole aikuiskoulutusta tai kielikoulutusta. Siellä oli. Opetus on tässä kaupungissa hyvin hidasta. Naapurikaupungeissa on hyvä koulutus ja koulutus on sitä nopeampaa. Kärsin paljon koulutusongelmasta.
- Tarvitsen apua työn saamisessa
- On mahdotonta ymmärtää sääntöjä, palveluun on mahdoton soittaa, eikä ole mahdollista ymmärtää, mitä he sanovat. Ei ole myöskään selvää, mitä pitäisi tehdä seuraavaksi. Selityksiä ei ole verkkosivuilla, ja Google-kääntäjä kääntää väärin.
- Suurin osa kotouttamispalveluista on suunnattu maahanmuuttajille, jotka eivät ole opiskelijoita, vaikka opiskelijatkin voivat joissain tapauksissa kuulua niiden piiriin. On kuitenkin tärkeää, että myös opiskelijoille – sekä paikallisille että ulkomaalaisille – järjestetään erityisesti heitä varten suunnattuja kotouttamispalveluja.
- Monet asiat eivät vastaa todellisuutta
- Liian paljon muodollisuuksia ja velvollisuuksia. Mutta vaikka olisin tehnyt kaiken, järjestelmä on silti suunniteltu niille, jotka muuttavat maahan *ei työn vuoksi* (kuten minä). Luultavasti oletettiin, että henkilö, joka muuttaa työn vuoksi, saa kaiken automaattisesti, mutta se ei välttämättä pidä paikkaansa. Kunnan palvelu ei siis juurikaan auttanut.
- En saanut konkreettisia vastauksia enkä apua. Vain puhetta.
- Se on paska
- Integraatio ei ole linjassa työnhaun kanssa, ja ihmisiä ohjataan työpaikkoihin ilman, että arvioidaan työn vaatimuksia.
- Olen hakenut perheeni viisumin jatkoa, mutta siitä on jo 12 kuukautta, eivätkä he ole antaneet minulle mitään päätöstä.
- Odotat vastausta pitkään.

- En saanut mitään apua
- Ei mulla asuntoa ja ei kukaan auttaa mulle. 1.11.2025 aikassa Joensuu Kodit He heittivät minut ulos asunnostani, koska se on iso ja kallis. Ja kela ei voi maksaa vuokravakuutus ja Joensuussa ei oo mulle 513€ alla yksiö, kaikki yksiö meni pois ei oo vain yksi yksiö kaikki joensuussa haluavat asua yksiössä siksi Oon koditon!
- Oma näkemykseni on, että integroitaviin tarvitaan yksilöllisempi lähestymistapa.
- Kaikki leikataan ja säästetään
- He tarjosivat meille monia palveluita, mutta minua harmitti kunnan tuen puute. Kun tiedustelimme asiaa, he sanoivat, että varat olivat riittämättömät. Haluaisin saada lapsilleni samat joululahjat, jotka saimme ennen tullessamme.
- Avustusrahat käytetään yhdistysten kautta väärin

Liite 14. Haluaisitko jotakin muuta tietoa tai palvelua kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalveluilta?

Tähän liitteeseen on koottu vastaukset, jotka sisältävät konkreettisia tieto- ja palvelutoiveita. Niiden lisäksi kysymykseen vastaanotettiin yhteensä 69 Kyllä, 47 Ei, ja 5 En osaa sanoa - vastausta.

- Haluan, mutta en ymmärrä mitään ilman tulkkia.
- Maahanmuuttajille pitäisi tarjota kursseja, kuten "Polku uraosaamiseen ja verkostoitumiseen".
- Olisi hienoa päästä tekemään enemmän yhteistyötä muiden maahanmuuttajien kanssa ja löytää osa-aikatyötä.
- En oikeastaan, mutta mielestäni monikulttuurisuuden ja sen yhteiskunnalle tuomien hyötyjen edistämiseksi voisi tehdä enemmän.
- Lisäpalvelut olisivat todella toivottavia. Tarkoitin, että onnistuneeseen kotoutumiseen tarvitaan korkeampi kielitaito kuin A2-taso, jonka voi tällä hetkellä saavuttaa kotoutumiskursseilla. Esimerkiksi *Suomen mestari*-oppikirjan osien 3 ja 4 laadukasta opetusta puuttuu selvästi. Koulutuspaikkoihin hakeutumiseen vaaditaan kuitenkin noin B2-tason kielitaito, eikä kotoutumiskurssit anna sitä.
- Olisi toivottavaa, että työelämästä annettaisiin enemmän tietoa. Esimerkiksi miten saa verokortin, miten verokortin tulorajoja voi muuttaa, miten yrityksen voi perustaa, millaisia yritysmuotoja Suomessa on ja niin edelleen.
- Olisi hyvä, jos autettaisiin järjestämään enemmän ryhmätoimintaa ja yhteisiä aktiviteetteja. Koska tämän alueen talvi on hyvin pitkä ja illat ovat pitkiä ja pimeitä, ihmiset lähtevät harvemmin kotoaan, ja masentumisen riski kasvaa. Monet päättävät muuttaa pois muualle. Siksi, jos saamme ihmiset viihtymään täällä ja tuntemaan, etteivät ole yksin, he saavat enemmän motivaatiota työskennellä ja jatkaa elämää tällä alueella.
- Tiedotuskirje tai esimerkiksi itseopiskelumateriaaleja mainituista aiheista verkossa.
- On aina hyvä tietää asiat etukäteen, oppia uutta ja tutustua uuteen ympäristöön ja kulttuuriin.
- Kaikkien valitsemieni vaihtoehtojen lisäksi en oikein tiedä muusta.
- Yritystietoa
- Mitä palveluja he tarjoavat.
- Haluaisin tietää, millainen tulevaisuus kotouttamishjelmalla on, sillä olen kuullut, että joitakin nykyisiä tukia tai palveluja saatetaan vähentää.
- Joo. haluan tehdä työtä

- Näkyvä info-piste
- Suunnitelkaa joitakin integraatiotoimia, jotka ovat linjassa nykyisten työmarkkinoiden kanssa ja antavat mahdollisuuden ansaita ilman, että hallitukselle aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia. Työn ohella asettakaa tavoitteeksi suomen kielen oppiminen. Muussa tapauksessa ryhtykää toimenpiteisiin.
- Kyllä, keskittykää siihen, miten voisimme hankkia koulutuksia, harjoittelumahdollisuuksia ja työpaikkoja.
- Ajantasaista tietoa lainsäädännön muutoksista, jotka liittyvät oleskelulupiin, sosiaalietuuksiin ja työehtoihin.
- Asiointiin apua.
- Ei ole aavistustakaan.
- Haluan hakea viisumin jatkoa
- Haluan hakea viisumin jatkoa
- Työmahdollisuuksien parantaminen
- Lisää tietoa aina olisi hyödyllistä
- Ei merkityksellinen tässä yhteydessä
- Onko ne saatava jos asuu pitkään suomessa?
- Työllisyystilanne on kriisissä ja se on saatava kuntoon.
- Toivottavaa
- Eri ammattien palkat Pohjois-Karjalassa.
- Kyllä, ilmainen majoitus uusille opiskelijoille.
- Koska olemme muuttaneet vasta äskettäin, en vielä tiedä, mitä voisin ehdottaa.
- Olen tällä hetkellä tyytyväinen. Jos myöhemmin tarvitsen apua, tiedän, mistä sitä voin hakea.
- Kunta toimii tässä asiassa hyvin puutteellisesti, enkä ole tietoinen mistään kunnan palveluista.
- Minulla on täällä pieni tytär, ja kaikki tarvitsemani apu tulee hänen äitinsä puoleiselta perheeltä... Hänen äitinsä on syntyperäinen suomalainen ja Joensuusta kotoisin, mikä helpottaa asioita minun osaltani.
- Toivoisin lisää projekteja, kuten yhteisöllisyyttä vahvistavia hankkeita sekä kestävyys- ja luontoyhteyteen liittyviä toimintoja, jotka olisivat avoimia kaikille. Olisi myös hyvä, jos kotoutuminen nähtäisiin kaksisuuntaisena — ei vain ulkomaalaisten velvollisuutena. En pidä siitä, että maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat asutetaan erillisiin

vastaanottokeskuksiin. Isäntäperheissä asuminen edistäisi kotoutumista paljon nopeammin.

- TYÖmahdollisuudet ovat mielestäni tärkein asia, jota lähes kaikki kansainväliset opiskelijat, minä mukaan lukien, tarvitsevat.
- Nuorille enemmän työmahdollisuuksia. Enemmän aktiviteettia, mahdollista lisää harrastuksia.
- Kyllä, haluaisin saada lisää tietoa kunnalta. Haluaisin tietää enemmän työmahdollisuuksista täällä Pohjois-Karjalassa.
- Kyllä. Sähköpostitse.
- Kyllä, haluan tietää erilaisista työ- ja koulutusmahdollisuuksista Pohjois-Karjalassa, koska emme ole löytäneet minkäänlaisia työmahdollisuuksia vuoden aikana.
- Kyllä, olisi mielenkiintoista saada tietoa äitiyteen (ja perheeseen) liittyvistä lakisääteisistä velvollisuuksista ja oikeuksista maahanmuuttajana Suomessa.
- Totta kai, edes perustiedot.
- Kyllä, toivoisimme, että meille tarjottaisiin joitakin työmahdollisuuksia.
- Tarvitsen apua siinä, miten varataan lääkäriaika, miten etsitään asunto ja miten toimitaan sosiaalipalvelujen kanssa.
- Neuvontaa ja ohjausta oleskeluasioissa. Ajan saaminen kestää silti melko kauan.
- Tarvitsen apua insinöörialan harjoittelupaikan saamisessa, ja jos mahdollista, tarvitsen myös linkkejä työnantajiin tutustumiseen sekä tietoa suomalaisesta kulttuurista
- Verot ja terveysasemat ja muuten.
- Olisi hyvä, jos suomen kielen kurssi jatkuisi.
- Neuvontaa ja ohjausta työn saamisessa.
- Tarvitsen tietoa Kala-kortista tai työpalvelusta.
- Haluaisin saada tietoa kaikista Kiteellä tarjolla olevista toiminnoista ja ruoka-avusta.
- Tarvitsen todella suomen kielen kursseja, mutta tasolta B1. Kaikki kurssit, jotka löydän, eivät sovi minulle, koska tasoni on korkeampi. Mutta tarvitsen silti kehitystä. Siksi olisi hienoa, jos olisi tarjolla kursseja keskitason yläpuolella. Tunnen myös muutamia ihmisiä henkilökohtaisesti, jotka tarvitsevat tällaisia kursseja.
- Tarvitsemme enemmän aikaa integroitumiseen, kaikki tapahtuu hyvin nopeasti, on vaikea omaksua materiaali, ja paljon jää epäselväksi.
- Hei. Olen tutustunut suurimpaan osaan Pohjois-Karjalan palveluista ja kysynyt neuvoja mentoreiltani ja ystäviltäni, mutta luulen, että tarvitsen jatkossa lisää tietoa. Kiitos paljon!

- Kuinka ilmoittaa rikoksesta, jonka uhri on suomalainen ystäväni
- Haluaisin tiedustella työpaikkojen saatavuudesta.
- Miten saada työ
- Apua työpaikan saamiseen
- Kokoontumispaikkoja enemmän
- Olisi hyvä, jos ulkomaalaisille kerrotaisiin selkeämmin, mitä aikarajoitettuja palveluja on saatavilla. En tiennyt työmarkkinoiden suomen kielen koulutusohjelmasta, kun tulin Suomeen, ja nyt olen menettänyt mahdollisuuden osallistua intensiivikurssille.
- Minä, maahanmuuttajana, en ole saanut mitään tietoa integraatiopalveluilta (kurseista, mahdollisuuksista osallistua kansalaisopiston toimintaan jne.). Onneksi minulla oli mahdollisuus valmistautua muuttoon etukäteen ja saada kriittisen tärkeää tietoa jo ennen sitä. Kaiken lisätiedon sain joko opiskellessani ammattiopistossa tai internetistä. Minusta tuntuu, että tiedottamisen pitäisi olla paremmin järjestetty.
- Enemmän palveluita
- Tarvitsen työn elantoni turvaamiseksi. Toivon, että ihmiset ymmärtäisivät, miltä tuntuu elää ulkomailla yli vuoden ilman minkäänlaisia tuloja.
- Sain oleskeluluvan, suoritin opintoni ja löysin työpaikan.
- Oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa
- Koska saavuin äskettäin, olisi ollut hyvä saada jonkinlainen opas, jossa on esitetty perusasiat ja niin edelleen. Ylipäättään vaikuttaa siltä, että kotouttamisprosessi ei liity mitenkään venäläisiin.
- Joo, jos se vain sopii minulle.
- Kyllä, työstä ja vapaaehtoisuudesta.
- Olisi hyvä, jos kotoutumiskurssit pidettäisiin venäjän kielellä, koska on hyvin vaikeaa opiskella, kun opettaja on suomalainen.
- Suomen kieltä lapsille.
- Totta kai, se on tarpeellista.
- Ei, minua auttavat näissä asioissa paljon suomalaiset ystäväni.
- Mitä palveluja on saatavilla?
- Olisin hyvin kiitollinen, jos kunnassa järjestettäisiin kursseja ilta-aikaan, jotta myös opiskelijat ja työssäkäyvät voisivat osallistua niihin.
- Kyllä, apua sen miettimiseen, mikä olisi paras tapa integroitua.

- Ei, aion muuttaa toiseen kuntaan.
- Millaisia palveluja on saatavilla? Tarvitseeko ajanvarauksen?

Liite 14. Palautteet ja kiitokset

Tähän liitteeseen on koottu vastaajien kommentteja ja kiitoksia, jotka liittyvät kuntiin, palveluihin ja maahanmuuttajien kokemuksiin elämästään Suomessa. Kyselylomaketta koskevat palautteet on rajattu pois.

- Rakastan Pohjois-Karjalaa.
- Minä kiitän Suomen valtiota ja toivon, että ymmärtäisin kieltä, mutta se on vaikeaa – muistini ei auta minua.
- Paljon kiitoksia Suomelle perheeni puolesta... Kaunis maa... Olemme todella onnellisia.
- Kiitos Suomi, olet upea maa.
- Käynnissä on useita seminaareja verkostoitumisesta ja vastaavista aiheista, mutta en näe niissä suoria työllistymismahdollisuuksia. Kaikkialla sanotaan, että pitää verkostoitua ja luoda kontakteja, mutta en ole löytänyt yhtään rekrytointiin liittyvää työpajaa, jossa edes osa osallistujista voisi saada osa-aikatyön. Tiedän, että Pohjois-Karjalan syntyvyys on kuolleisuutta alhaisempi, joten alueelle halutaan enemmän kansainvälisiä ihmisiä. Haluaisin kuitenkin todeta, että pelkkä ihmisten tuominen ei tee asiasta onnistunutta, vaan se vaatii monia muita asioita, kuten työmahdollisuuksia, asumista ja muita siihen liittyviä palveluja jo etukäteen.

Suosittelisin, että ennen kaikkea alueen väestötilanne ja perusasiat hoidettaisiin oikeassa järjestyksessä ennen kuin tuodaan lisää ihmisiä ja samalla lisätään rikollisuuden, työttömyyden ja häiriöiden riskiä. Tämä ei hyödyttäisi sen paremmin valtiota kuin tänne muuttavia ihmisiääkään. Siksi katson, että tarvitaan kestävä maahanmuuttopolitiikka ennemmin kuin hallitsematon ylikansoitus.

Kiitos. Toivon, etten sanonut mitään väärin, ja jos tekstissä on virheitä, pyydän anteeksi. Haluaisin myös nähdä Pohjois-Karjalan Suomen parhaana paikkana kaikille ihmisille, myös maahanmuuttajille.

- Kiitos avusta ja tuesta Ilomantsin kunnalle.
- Kiitos, että pidätte meistä huolta.
- Kiitos Ilomantsin kunnalle huolenpidosta meitä kohtaan. Paljon kiitoksia.
- Haluan elää kauniissa ja hyvin hoidettu kaupungissa (kadut siistinä, kukkapenkki kaunista, puita hoidettu)
- On miellyttävää, että meihin kiinnitetään huomiota – me työskentelemme ja esimerkiksi maksamme veroja.

- Kiitos huolenpidosta.
- Suurkiitos kaikille, jotka auttavat ukrainalaisia! Suuri kiitollisuus!
- Haluaisin nähdä enemmän terveydenhuoltoa sairaaloissa.
- On erittäin tärkeää, että tällaisia kyselyjä järjestetään useammin. Sodan alkamisen jälkeen suomalaisten vihamielisyys on lisääntynyt.
- Vuonna 2018, kun muutin Joensuuhun, Joensuun TE-toimisto sanoi minulle, etten koskaan löydä työtä Joensuusta, jos en opi suomea. He eivät auttaneet työn löytämisessä, vaan laittoivat minut suomen kielen kurssille. Yhden kurssin (4 kuukautta) jälkeen TE sanoi, että suomen taitoni on liian hyvä, eikä Joensuussa ole enää kursseja minulle. Sen jälkeen minut jätettiin oman onneni nojaan — ei kieliapua, ei työtä. Onneksi löysin työn vuonna 2020 ja olen yhä samassa yrityksessä. Enkä tarvitse siinä työssä suomen kieltä. Ehkä tämä oli poikkeus, mutta tapa, jolla TE-toimisto hoiti tilanteen silloin, oli todella lannistava.
- En ole käynyt maahanmuuttopalveluissa minun nykyisessä kunnassani, mutta entisessä kunnassani (Lieksassa) kyllä ja olin erittäin tyytyväinen saamasta avusta.
- Kyselystä puuttui mielestäni kysymys: "Kuinka tyytyväinen olet terveydenhuoltojärjestelmään?" Syy on se, että arvioin Suomen terveydenhuoltopalvelut, esimerkiksi terveyskeskuksen, hyvin heikoiksi.
- Olen tyytyväinen elämään maassanne.
- Kiitos työstänne ❤️
- Uskon, että KELAn, työvoimatoimiston ja verotoimiston tekemät päätökset ovat virheellisiä eivätkä kannusta ihmisiä työntekoon.
- Kiitos, että olette tukenamme.
- Toivon, että minua kohdeltaisiin tässä maassa ihmisenä.
- On mukava tietää, että teillä on tällaista kotoutumisen seurantaa. Odotan innolla seuraavia vaiheita.
- Kiitän Suomea ja kaikkia suomalaisia majoituksesta ja avusta. Tunnen oloni täällä turvallisiksi. Ihmiset ovat ystävällisiä ja ihania.
- Etuudet Suomessa ovat erinomaisia.

- RAKASTAN NURMESTA. Löysin ystävällisiä ihmisiä ja olen todella onnellinen. Paras paikka elää.
- Jotain, mikä auttaisi maahanmuuttajia pitkällä aikavälillä ja arjessa, jotta heidän ei tarvitsisi kärsiä.
- Arvostan, että viranomaiset yrittävät tämän kyselyn kautta auttaa ulkomaalaisia sopeutumaan uuteen elämään. Toivon voivani rakentaa elämäni tänne opintojeni avulla ja myöhemmin työllistyä Nurmekseen. Rakastan rauhallisuutta ja mukavia ihmisiä, joita olen tavannut.
- Kiitos Suomelle turvallisuuden ja varmuuden antamisesta. Suomesta on tullut kotimaastamme.
- Toivon, että edes jotain parannetaan. Kiitos.
- Pohjois-Karjala ja erityisesti Outokumpu on hyvä paikka asua perheen kanssa. Useimmat elämän kannalta tärkeät sosiaaliset palvelut ovat saatavilla, ja se on se asia, josta pidän eniten Outokummussa.
- Kiitos kaikesta. Olen erittäin onnellinen tässä kunnassa.
- Kiitos, Suomi, olet kotimme. Kiitos tuestasi maahanmuuttajille.
- Olen eurooppalainen ja osaan suomea, joten en ole kokenut rasismia itseni kohtaan, mutta olen kuullut muilta ulkomaalaisilta ystäväiltäni monestakin ikävästä tilanteesta.
- Kaupungissa tulisi olla enemmän harrastuksia, tapaamisia ja erilaisia sosiaalisia aktiviteetteja, jotka pakottavat kaikki kokeilemaan uusia asioita uudessa kaupungissa. Niiden tulisi olla maksuttomia.
- Joensuu on mukava paikka, mutta jotkut ihmiset eivät ole valmiita hyväksymään erilaisuutta.
- Olen kiitollinen kaikista viranomaisten tarjoamista kotoutumispalveluista. Suomalaisten ja maahanmuuttajayhteisön välinen kuilu on kuitenkin edelleen olemassa. Vaikka maahanmuuttajille tarjotaan kotoutumiskoulutusta, on tärkeää, että myös suomalainen yhteiskunta saa eräänlaista "kuntoutusta" eli tietoa ja välineitä kohdata ja olla vuorovaikutuksessa Suomen ulkopuolelta tulevien ihmisten kanssa. Sillä riippumatta siitä, kuinka halukkaita ja kykeneviä ei-suomalaiset ovat kotoutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan, jos suomalainen yhteiskunta ei "salli tai hyväksy" näitä vuosien mittaisia ponnisteluja ja koulutusta, kaikesta kotoutumiskoulutuksesta ei ole mitään hyötyä.
- Olisi hyvä, jos tämä kysely todella muuttaisi jotakin parempaan suuntaan. Toistaiseksi muutokset ovat olleet vain huonompaan suuntaan.
- Kiitos kun pidätte meistä huolta.

- Ainoa syrjintä, jota koen, liittyy rajoituksiin heikon suomen kielen taitoni vuoksi. Olisi hyvä saada enemmän tietoa verotuksesta ja ulkomaalaisten perustamien pienyritysten tukemisesta.
- Tämä kysely ei muuta mitään, kuten eivät ole muuttaneet edellisestäkään. Kunnallinen työllisyystoimisto ei ole auttanut työn löytämisessä eikä tule auttamaankaan – aiemmin se oli TE-toimisto, nyt se on vain nimetty uudelleen, mutta ihmiset ovat samoja ja järjestelmä on sama. Kaduilla tehdään rikoksia kuten ennenkin ja poliisi ei puutu niihin, eikä tilanne muutu. Täällä huumeita on helpompi saada kuin ostaa kypsä hedelmä. Rasismi ei ole kadonnut, vaan jatkuu edelleen. Sodan pitkittyessä valtio köyhtyy ja ihmiset muuttuvat vihasemmaksi. Syy nähdään kaikessa maahanmuuttajissa, vaikka me olemme väestön haavoittuvimman osa ja työskentelemme lähes orjuuden kaltaisissa oloissa vain selvittääksemme. Sen sijaan, että valtio auttaisi tai edes antaisi meidän selviytyä rauhassa, joudumme syrjinnän kohteeksi.
- Tämän kyselyn ansiosta, opin lisää sosiaalipalveluista.
- Kiitos Suomelle maahanmuuttajien suojelemisesta ja huolenpidosta.
- Kiitos, ja olen ylpeä siitä, että asun perheeni kanssa Joensuussa.
- Kiitos Suomelle annetusta avusta.
- Kiitos huolenpidosta 😊
- Toivon, että mielipiteet otetaan huomioon ja että keskitytään keskeisiin asioihin, kuten terveyteen ja väärinkäytöksiin syyllistyneiden rankaisemiseen.
- Toivon, että työpaikan saaminen opiskelun ohella on helppoa. Toivon todella niin.
- Tarvitaan järjestettyä tukea työllistymiseen ja siihen, miten työtä voi saada.
- Kysely on hyvä asia. Mutta nyt pitää toimia! Suomessa on suuri ongelma – toimettomuus ja hitaus.
- Inhimillinen pääoma on keskeinen voimavara kansakunnan menestymiselle. Pohjois-Karjalalla on valoisa tulevaisuus tämän vahvan maahanmuuttajamäärän ansiosta. On korkea aika, että valtio hyödyntää tämän resurssin ja kehittää talouttaan. Kaikilla aloilla tulisi olla pakollisia koulutusmahdollisuuksia, jotta tämä inhimillinen pääoma voidaan valmistaa alueen taloudelliseksi voimavaraksi.
- Kiitos Pohjois-Karjalalle ja Joensuulle rauhallisesta ympäristöstä ja kaikista palveluista, joita tarjoatte meille.
- Parantakaa työllisyyspalveluja kansainvälisille opiskelijoille, jotta he voivat saada työtä ja selviytyä päivittäisistä elinkustannuksistaan.
- Mielestäni Joensuussa on jo melko paljon palveluja maahanmuuttajille. Olen opiskelija, joten en itse juurikaan käytä niitä.

- Rakastan Suomea siitä, että se on niin ystävällinen ihmisiä kohtaan. Aiemmin ihmettelin, miksi Suomi tunnetaan maailman onnellisimpana maana, mutta muutettuani tänne ymmärsin syyn. Kiitos suomalaisille siitä, että olette niin upeita ihmisiä. Rakastan teitä ja Jumala siunatkoon teitä.
- Olen täällä Jomonin kanssa, he ovat todella vastaanottavaisia ja avuliaita ihmisiä. Kiitos.
- Maahanmuuttajilla on vähän saatavilla olevaa tietoa Siun soten sosiaali- tai taloudellisten palvelujen ja tukien käytöstä.
- Luotan suomalaisiin viranomaisiin, mutta näen, että suomalaiset psykiatriset ja hammashuollon palvelut pystyvät hoitamaan vain vakavia kriisitilanteita, eivätkä arkipäiväisiä ongelmia, koska niissä ei ole riittävästi pätevää henkilökuntaa eikä rahoitusta. Olisin toivonut tietäväni tämän jo ennen Suomeen muuttamista. Poikani menetti kaksi vuotta eikä saanut tänä aikana minkäänlaista psykologista apua.
- Minulla on ehdotus terveydenhuoltoon liittyen. Olisi tarpeen, että sairaalaan voisi ottaa yhteyttä sähköpostitse. Joillakin osastoilla on sähköposti, esimerkiksi silmätautien osastolla, mutta neurologialla ei ole. Lisäksi pitäisi olla mahdollisuus varata aika hammashoittoon verkossa, kuten esimerkiksi rokotuksiin tai laboratorioon.
- Olen erittäin kiitollinen Suomelle ja suomalaisille kaikesta. Toivon, että myös kotimaastani tulisi samanlainen.
- Kiitos tarjotusta turvapaikasta, avusta ja tuesta!

10. Kotoutumiskysely maahanmuuttajille

Kotoutumiskysely maahanmuuttajille

Tällä kyselyllä kerätään tietoa yli 18-vuotiaiden Pohjois-Karjalassa asuvien maahanmuuttajien kokemuksista ja palvelutarpeista. Tiedon avulla kehitetään pohjoiskarjalaisten kuntien maahanmuuttopalveluja. Pohjoiskarjalaisia kuntia ovat Heinävesi, Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä ja Tohmajärvi.

Vastaa kyselyyn nimettömänä, eikä yksittäisiä vastaajia pysty tunnistamaan vastausten perusteella. Kyselyyn annetut vastaukset ja niistä muodostettu aineisto ovat Pohjois-Karjalan maakuntaliiton omaisuutta. Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla on yksinoikeus tallentaa, käsitellä, analysoida ja hyödyntää aineistoa. Aineistoa voidaan käyttää maakunnan kehittämiseen, tutkimuksiin, selvityksiin, tilastointiin ja raportointiin. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto julkaisee aineistosta johdettuja tuloksia ja analyysyjä vain siten, että yksittäisiä vastaajia ei voida tunnistaa. Kun osallistut kyselyyn, hyväksyt nämä tietojen omistajuus- ja käyttöoikeusehdot.

Kyselyyn vastaaminen vie sinulta noin 12 minuuttia.

Kiitos, kun vastaat ja autat kehittämään maahanmuuttopalveluja Pohjois-Karjalassa! Kun olet vastannut kyselyyn, voit osallistua Pohjois-Karjala-teemaisten tuotepalkintojen arvontaan, jos haluat.

Tämä kysely on luotu Pohjois-Karjalan maakuntaliiton RUSTIK-hankkeessa vuonna 2025.

Taustatiedot

1. Mikä on asuinkuntasi?

- Heinävesi
- Ilomantsi
- Joensuu
- Juuka
- Kitee
- Kontiolahti
- Lieksa
- Liperi
- Nurmes
- Outokumpu
- Polvijärvi
- Rääkkylä
- Tohmajärvi
- Jokin muu kunta

2. Mikä on ikäsi?

- Alle 18 vuotta
- 18–29 vuotta
- 30–64 vuotta
- 65 vuotta tai vanhempi

3. Mikä on sukupuolesi?

- Mies
- Nainen
- Muu
- En halua kertoa

4. Kuinka kauan olet asunut Suomessa?

- Alle vuoden
- 1–4 vuotta
- 5–9 vuotta
- 10 vuotta tai enemmän

5. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten elämäsi tällä hetkellä?

Jos teet useampaa asiaa samanaikaisesti, esimerkiksi opiskelet ja käyt töissä, valitse mitä teet suurimman osan ajastasi.

- Olen kotoutumiskoulutuksessa
- Olen opiskelija (tarkoittaa tutkintoon johtavaa opiskelua, ei yksittäistä kurssia kuten suomen kielen kurssia tai kotoutumiskoulutusta)
- Olen töissä
- Olen työtön ja etsin töitä
- En ole töissä enkä etsi töitä (esimerkiksi hoidan lapsiani kotona, olen sairas tai olen työkyvytön enkä siksi hae tällä hetkellä työpaikkaa)
- Olen eläkkeellä

6. Kuinka hyvin osaat suomen kieltä?

- Äidinkielen tasoisesti tai lähes äidinkielen tasoisesti
- Osaan hyvin (pystyn keskustelemaan ja lukemaan sujuvasti)
- Osaan perustasolla (pärsään arkitilanteissa)
- Osaan vain muutamia sanoja
- En osaa lainkaan

Kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalvelut

7. Oletko käyttänyt kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluja?

Kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalvelut tarjoavat luottamuksellista ja maksutonta ohjausta ja neuvontaa ulkomailta muuttaneille henkilöille. Esimerkkejä kuntien maahanmuutto- ja kotoutumispalveluista ovat:

— neuvonta erilaisissa arjen asioissa, kuten pankkitilin avaaminen ja asunnon vuokraaminen

— tiedon jakaminen suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelujärjestelmästä, oikeuksista ja velvollisuuksista

— neuvonta ja ohjaus kotikunnan palveluihin ja harrastusten löytämiseen

— palveluohjaus ja apu, kun haluat ottaa yhteyden eri viranomaisiin

- Kyllä
- En
- En tiedä

8. Oletko tyytyväinen palveluun, jota olet saanut kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa?

- Kyllä
- En

9. Miksi et ole tyytyväinen palveluun, jota olet saanut kuntasi maahanmuutto- ja kotoutumispalveluissa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

10. Oletko osallistunut omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon Suomessa?

Omakielinen yhteiskuntaorientaatio on koulutus, joka järjestetään omalla äidinkielelläsi tai jollain muulla kielellä, jota osaat hyvin. Koulutuksessa saat tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta sekä omista oikeuksistasi ja velvollisuuksistasi Suomessa.

Vastaa kyllä, jos olet juuri tällä hetkellä yhteiskuntaorientaatiokoulutuksessa tai jos olet käynyt yhteiskuntaorientaatiokoulutuksen aikaisemmin.

- Kyllä
- En
- En tiedä

11. Oletko osallistunut kotoutumiskoulutukseen Suomessa?

Kotoutumiskoulutuksen tarkoituksena on kehittää suomen kielen taitoasi. Lisäksi koulutuksessa kehitetään muita taitoja, joita tarvitset opinnoissa, työelämässä ja yhteiskuntaan osallistumisessa.

Vastaa kyllä, jos olet tällä hetkellä kotoutumiskoulutuksessa tai jos olet osallistunut kotoutumiskoulutukseen aikaisemmin.

- Kyllä
- En
- En tiedä

Osallisuus

12. Onko sinulla suomalaisia ystäviä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

13. Onko sinulla harrastuksia, joissa tapaat suomalaisia?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

14. Kuinka usein käytät kirjaston palveluja?

Kirjasto on paikka, josta voi lainata kirjoja ja saada monenlaista palvelua. Kirjastossa voit esimerkiksi käyttää tietokonetta ja internetiä, lukea lehtiä, osallistua tapahtumiin ja saada apua tiedon etsimiseen. Kirjastot ovat ilmaisia ja avoimia kaikille.

- Usein
- Joskus
- Harvoin
- En koskaan
- En ole tietoinen kirjaston palveluista

15. Miksi et käytä kirjaston palveluja?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

16. Kuinka usein käytät muita Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja?

Kulttuuripalveluja ovat muun muassa museot, teatterit, konsertit ja urheilutapahtumat.

- Usein
- Joskus
- Harvoin
- En koskaan
- En ole tietoinen Pohjois-Karjalassa järjestettävistä kulttuuripalveluista.

17. Miksi et käytä Pohjois-Karjalan kulttuuripalveluja?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

18. Kuinka usein käytät sisä- ja ulkoliikuntapalveluita Pohjois-Karjalassa?

Sisä- ja ulkoliikuntapalveluja ovat muun muassa uimahallit, jäähallit, sisäliikuntahallit, kuntosalit, urheilukentät, luistelukentät, hiihtoladut ja retkeilyreitit.

- Usein
- Joskus
- Harvoin
- En koskaan
- En ole tietoinen sisä- ja ulkoliikuntapalveluista Pohjois-Karjalassa

19. Miksi et käytä sisä- ja ulkoliikuntapalveluja Pohjois-Karjalassa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

20. Oletko osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa?

Kansalaisopistot ja kansanopistot tarjoavat monenlaisia kursseja liittyen muun muassa kielten opiskeluun, liikuntaan, käsitöiden tekemiseen ja tietotekniikkataitojen oppimiseen.

- Kyllä
- En
- En tiedä, olenko osallistunut kursseille.
- En ole tietoinen kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseista Pohjois-Karjalassa

21. Miksi et ole osallistunut kansalaisopistojen tai kansanopistojen kursseille Pohjois-Karjalassa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

22. Oletko mukana järjestötoiminnassa vapaaehtoisena, työntekijänä tai luottamushenkilönä Pohjois-Karjalassa?

Järjestötoiminnalla tarkoitetaan yhdistyksissä tapahtuvaa toimintaa jonkin yhteisen asian puolesta muuan muassa terveyden, sosiaalisen hyvinvoinnin, kulttuurin, taiteen, ympäristönsuojelun, harrastustoiminnan, ihmisoikeuksien tai politiikan parissa.

- Kyllä
- En
- En tiedä

23. Kuinka tyytyväinen olet elämääsi Pohjois-Karjalassa?

- Erittäin tyytyväinen
- Tyytyväinen
- Tyytymätön
- Erittäin tyytymätön
- En osaa sanoa

24. Miksi et ole tyytyväinen elämääsi Pohjois-Karjalassa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

25. Ajatteletko, että asut nykyisessä asuinkunnassasi vielä viiden vuoden kuluttua?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

26. Miksi ajattelet, että et asu nykyisessä asuinkunnassasi enää viiden vuoden kuluttua?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

Yhdenvertaisuus ja turvallisuus

27. Koetko, että sinua kohdellaan yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa Pohjois-Karjalassa?

Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta esimerkiksi heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, ihonväristään, kielestään tai uskonnostaan.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

28. Millaisissa tilanteissa ja miten sinua ei ole kohdeltu yhdenvertaisesti suomalaisten kanssa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

29. Oletko kokenut rasismia Pohjois-Karjalassa?

Rasismi on asenteita ja toimintaa, joissa ihmisiä arvotetaan rodun, ihonvärin, etnisen tai kansallisen taustan perusteella. Rasismia voi olla esimerkiksi syrjintä työ- ja asuntomarkkinoilla, nimittely, uhkaaminen ja väkivalta.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

30. Millaisissa tilanteissa ja minkälaista rasismia olet kokenut Pohjois-Karjalassa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

31. Koetko, että päivittäinen elämäsi on turvallista Pohjois-Karjalassa?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

32. Millaisissa tilanteissa et koe oloasi turvalliseksi Pohjois-Karjalassa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

Viranomaiset ja palvelut

33. Pohjois-Karjalassa terveys- ja sosiaalipalveluja tarjoaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote.

Jos sinulla on huolta terveydestäsi, osaatko hakea apua Siun soten terveyskeskuksesta tai päivystyksestä?

- Kyllä
- En

34. Mikä avun hakemisessa Siun soten terveyskeskuksesta tai päivystyksestä on sinulle vaikeaa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

35. Sosiaalipalveluja ovat muun muassa asumispalvelut, taloudelliset tukipalvelut ja perheiden tukipalvelut. Pohjois-Karjalassa terveys- ja sosiaalipalveluja tarjoaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Siun sote.

Jos sinulla on vaikeuksia selvittää päivittäisestä arjesta, osaatko hakea apua Siun soten sosiaalipalveluista?

- Kyllä
- En

36. Mikä avun hakemisessa Siun soten sosiaalipalveluista on sinulle vaikeaa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

37. Työllisyyspalveluiden tarkoituksena on auttaa työnhakijoita työllistymään ja työnantajia löytämään sopivia työntekijöitä.

Tiedätkö, miten voit saada työllisyyspalveluja Pohjois-Karjalassa?

- Kyllä
- En

38. Kansaneläkelaitoksen eli Kelan etuudet ovat rahallista tukea ja palveluja, joita Kela maksaa ihmisille Suomessa eri elämäntilanteissa.

Tiedätkö, missä elämäntilanteissa ja miten voit hakea Kelan etuuksia?

- Kyllä
- En

39. Jos joudut rikoksen uhriksi, tiedätkö mistä voit hakea apua?

- Kyllä
- En

40. Viranomaiset ovat organisaatioita ja henkilöitä, joilla on laillinen valta hoitaa yhteiskunnallisia tehtäviä. Viranomaisia ovat muun muassa poliisi, Kela, verohallinto, oikeuslaitos, työllisyysalue, kuntien viranomaiset kuten opettajat ja hyvinvointialueen viranhaltijat kuten lääkärit, sairaanhoitajat ja sosiaalityöntekijät.

Luotatko viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?

- Kyllä
- En

41. Miksi et luota viranomaisiin Pohjois-Karjalassa?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

42. Kaipaanko lisätietoa seuraavista asioista?

Voit jättää yhden tai useamman kohdan tyhjäksi, jos haluat.

	Kyllä.	En. Minulla on tarvittavat tiedot tai tiedän, mistä löydän tarvitsemani tiedon.
Suomalainen lainsäädäntö ja oikeusjärjestelmä		
Yksilön oikeudet ja velvollisuudet Suomessa		
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Suomessa		
Verotus ja verojen maksaminen Suomessa		
Kansaneläkelaitoksen (Kela) etuudet ja palvelut		
Terveys- ja sosiaalipalvelut Pohjois-Karjalassa		
Työllisyyspalvelut Pohjois-Karjalassa		
Viranomaisten lupapalvelut		
Koulutusmahdollisuudet Pohjois-Karjalassa		
Harrastusmahdollisuudet Pohjois-Karjalassa		
Järjestöt ja vapaaehtoistyö Pohjois-Karjalassa		

43. Haluaisitko jotakin muuta tietoa tai palvelua kunnan maahanmuutto- ja kotoutumispalveluilta?

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

44. Kiitos kyselyyn vastaamisesta.

Voit jättää palautetta tästä kyselystä, jos haluat

Sinun ei ole pakko vastata tähän kysymykseen.

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto